

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

20

динара



БРОЈ

1582

23. 4. 1978

ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИ



стрип: **ПОСЛЕДЊИ МОХИНАНАЦ**

Фирма

Веровали или не!

ЕНГЛЕСКА

КРАЉИЦА ЕЛИЗАБЕТА

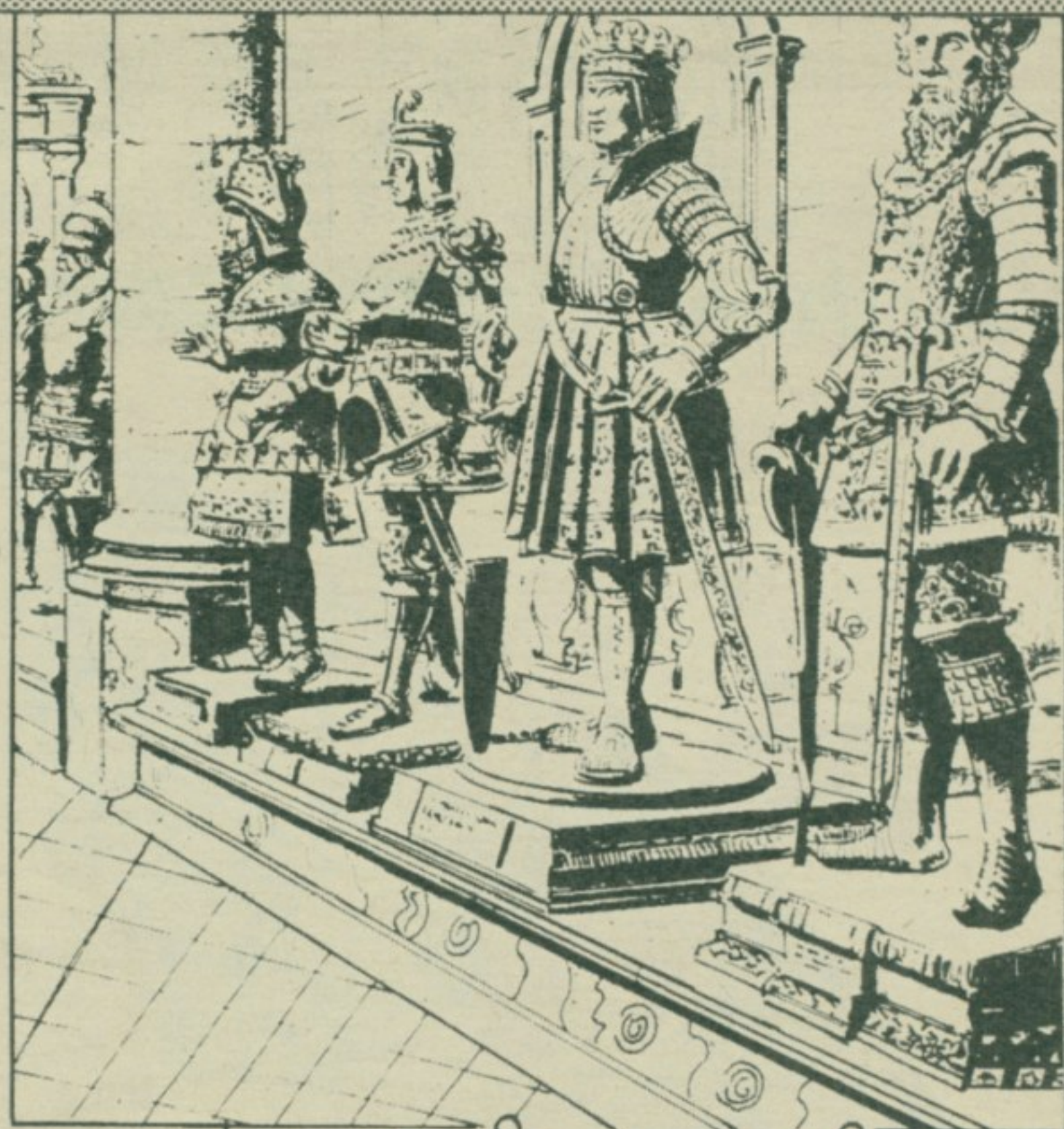
(1533-1603)

ТОЛИКО СЕ ПЛАШИЛА
ВАСЕЊА ЗУБА ДА ЈЕ
ЗУБАР УВЕК ПРВО
МОРАО ДА ИЗВАДИ
ЗУБ ЛОНДОНСКОМ
БИСКУПУ КАКО
БИ КРАЉИЦИ
ПОКАЗАО
ДА ТО
НИЈЕ
НИМАЛО
ОПАСНО.



АМЕРИЧКИ ПАЦОВ ТОРБАР

МОЖЕ ПОДЈЕДНАКО
БРЗО ДА ТРЧИ И
УНАЗАД КАО И
НАПРЕД.



ГРОБНИЦА

ИМПЕРАТОРА МАКСИМИЛИЈАНА I
У ДВОРСКОЈ ЦРКВИ ИЗ 16. ВЕКА
У ИНСБРУКУ, ОКРУЖЕНА ЈЕ
СА 28 ВЕЛИКИХ БРОЗЕНИХ
КИПОВА ТУЖНОГ ИЗРАЗА ЛИЦА
КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ
ИМПЕРАТОРОВЕ
ПРЕТКЕ.

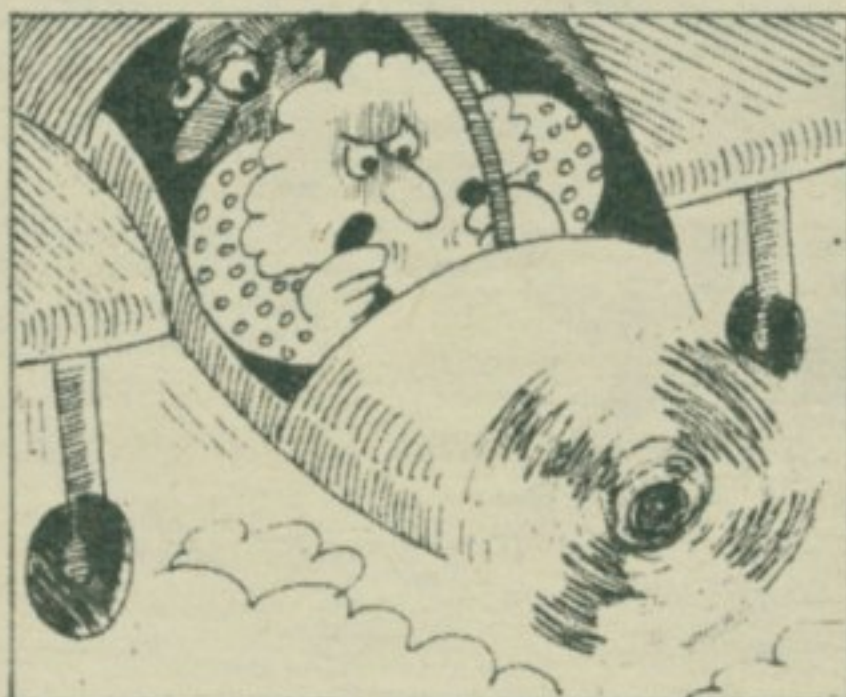


20,30 па пак
и 60 коња

УПРЕЗАЛИ СУ НЕКАД ФАРМЕРИ АМЕРИЧКОГ
СРЕДЊЕГ ЗАПАДА ДА БИ ВУКЛИ
ОГРОМАН ПЛУГ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● један швајцарски прона-
лазак поздравиле сви они који
морају на пут тамо где се за
јело не може добити ништа то-
пло: планинари, кампери, вој-
ници на вежбама и многи дру-
ги. Пронађене су, наиме, конзер-
ве које имају мали грејач. До-
вољно је само повући једну врп-
цу, па да се гориво запали и
за три минута запреје садржину
конзерве.

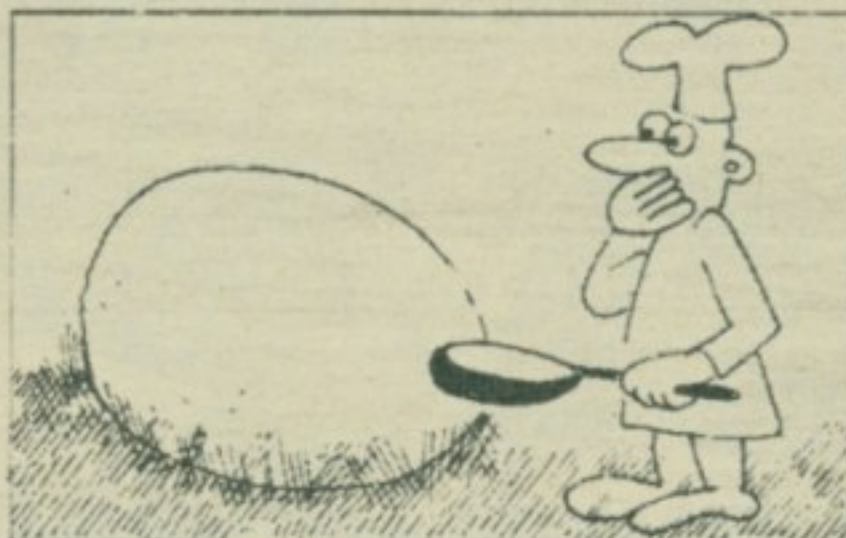


це. Њеном мужу, који је пило-
тирао, нагло је позлило за вре-
ме лета и она је сама срећно
приземљила авион и позвала
помоћ.

●●● од нојевог јајета које је
просечно тешко 1,5 килограма,
може се направити калгана за
дванаест особа



●●● шездесетогодишња Џенис
Грејвли из Северне Каролине
(САД) спустила је у близини
града Хендерсона авион мада
никада раније није седела за у-
прављачем било какве летели-



●●● „кишобран“ медузе зване
„лавља прива“ која живи у Ат-
лантском и Тихом океану може
да достигне пречник величине
и до два метра. Њени отровни
пипци дугачки су и по 30 ме-
тара, а за само једну секунду
могу да се смање на четири и
по метра.



●●● људско тело је много ак-
тивније и може више да пружи
ноћу када је ваздух чистији и
разређенији што доказују ноћ-
не фудбалске утакмице када
фудбалери боље играју и при-
том се мање заморе.



●●● израчунато је да годишње
у атмосферу доспе око 200—250
милиона тона pepела и до 60 ми-
лиона тона сумпор-диоксида.

●●● трка у којој такмичари на
изменично шутирају дрвену лоп-
ту омиљен је спорт Тарахуама-
ра Индијанаца из Мексика. Ови
Индијанци, који су иначе поз-
нати по својој издржљивости, у
тој трци пређу и по 320 кило-
метара, а такмичење обично тра-
је цео дан и целу ноћ.



АКЦИЈА
» ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ «
СТИЖУ ПРВИ ГЛАСОВИ

ЗАСАД ВОДИ ЖИРАФА

ДА ЛИ СТЕ ВЕЋ ГЛАСАЛИ?

ДА ВАС ПОДСЕТИМО!
СВОЈЕ ПРИЛОГЕ ЗА ОБ-
НОВУ ЗООЛОШКОГ ВРТА
ШАЉИТЕ УПЛАТНИЦАМА
НА ЖИРО РАЧУН:
60806-603-8334

ПОЗИВ РЕДАКЦИЈЕ
„ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВ-
НИКА“ И ЗООЛОШКОГ
ВРТА ИЗ БЕОГРАДА ЧИ-
ТАОЦИМА ЛИСТА, ШКО-
ЛАМА, УСТАНОВАМА И
РАДНИМ ОРГАНИЗАЦИ-
ЈАМА ДА СЕ УКЉУЧЕ У
АКЦИЈУ ОБНОВЕ ЗОО-
БАШТЕ У ГЛАВНОМ
ГРАДУ НАШЕ ЗЕМЉЕ
НАИШАО ЈЕ НА НЕОЧЕ-
НИВАНО ВЕЛИКИ ОД-
ЗИВ. ЗАХВАЉУЈУЋИ
ВАШИМ ГЛАСОВИМА
ПРВО МЕСТО ЗАСАД
ЗАУЗИМА ЖИРАФА,
НЕШТО ИЗА ЊЕ ЈЕ БЕ-
ЛИ МЕДВЕД, НА ТРЕ-
ЋЕМ МЕСТУ ЈЕ НОСО-
РОГ. АЛИ, ТО ЈОШ НЕ
ЗНАЧИ НИШТА — КУ-
ПОНИ КОЈИ И ДАЉЕ
СТИЖУ МОГУ ПОТПУ-
НО ИЗМЕНИТИ СИТУА-
ЦИЈУ. ЈАВЉАЈУ СЕ И
ПРВИ ЗАБАВНИКОВЦИ.
ДОБРОВОЉЦИ СА СВО-
ЈИМ ПРИЛОЗИМА.



Александра Јакуковић, ученица VI разреда основне школе „Владислав Рибникар“



Слободан Шљиванчанин, 12 година, ученик VI разреда основне школе „Браћа Барух“

СТАНУЈЕМ
БЛИЗУ ЗООЛОШ-
КОГ ВРТА. ВЕК
ЈЕ МНОГО ЛЕП-
ШИ ОТКАКО
СУ СТИГЛИ СЛО-
НОВИ! ЈА САМ
ОДВОЈИО ОД
ЧЕПАРЦА 35
ДИНАРА!

Основна школа „Петар Петровић Његош“ пр-
ва се одазвала на по-
зив да заједничким снагама
обновимо Зоолошки врт у
Београду. Ученици и на-
ставници схватили су акцију
најозбиљније јер желе да
врт поново оживи, да се по-
пуне празни кавези. Кад смо
их посетили, сазнали смо да
је досад највредније било
III/1 одељење:

— Желимо да Зоолошки
врт опет буде као некад. И
лепши — рекли су нам. —
Ми обећавамо да ћемо саку-

пити највише у нашој шко-
ли!

То није само обећање, они
су се већ дали на посао, а
њихова учитељица **Снежана
Момчиловић** каже: — Моји
ђаци позвали су на такми-
чење све своје млађе и ста-
рије другове из школе. О-
дељенски благајник већ има
пуне руке посла!

У једном од идућих броје-
ва објавићемо резултате
гласања: кога су читаоци и-
забрали за новог становника
Зоолошког врта — жирафу,
белог медведа или носоро-
га.



Ученици III/1 основне школе „Петар Петровић Његош“: — Сакупићемо највише!

Прве радне организације које су се одазва-
ле позиву наше редакције су: Телевизија Бео-
град и Туристична штампа ООУР Штампарииа
из Београда. Телевизија је ову акцију помогла
са 10.000 динара, а Туристична штампа је
одвојила 3.000 динара.

ИЗ СЛАВНИХ ДАНА НАШЕ БОРБЕ



Командант немачких морнаричких група „Југ“ није имао речи. Дошло му је да од беса лупи шаком о сто. Најрадије би згромио тог кочоперног адмирала Јадрана да је којим случајем присутан.

Без оклевања је написао поруку, а затим наредио официру који је куњао за столом пред вратима да је одмах пошаље.

хитно слате на Јадран. С разлогом: поморски превоз дуж наше обале био је за Немце од велике важности јер су партизани уништили или контролисали већину друмова који су водили према мору.

Док су немачки морнари пристизали из Европе, Штаб морнарице народноослободилачке војске у журбано је прегруписаво

Да би се заштитили и парирали нападима наше ратне морнарице, Немци су сковали план. Тако је настала операција „Тинтенфиш“. Назив „Тинтенфиш“, што на немачком значи сипа, била је у ствари шифра.

Основу плана чинили су брзи бродови, са јаким моторима и добро наоружани, али прерушени у обичне транспортне бродове. Требало је да крстаре уз обалу и да се појављују изненада нападајући партизанске бродове.

Кренули су из Трста

За почетак је нађено таквих шест. Заплењени су од Италијана и преуређени у Трсту. Посад је

душевљењу није било краја.

— Почело је! — задовољно су трљали руке у немачком штабу у Трсту. Заповеднику „Антон“ и „Доре“ радиограмом је одређена за базу лука Шимуни на западној обали острва Пага.

Две грешне

„Антон“ и „Дора“ испловили су из задарске луке 25. априла и окренули према Пагу. Миришало је на невреме. Било је предвече. Договорено је да „Антон“ плови први, „Дора“ на одстојању за њим.

Пловидба је текла добро. Али наше море... Заставник Бисинг није чуо за чувену сенску буру. Упознао ју је тек кад се

нашао у каналу код острва Вира. Море је урлало, а таласи преплављивали брод и бацали га тамо-амо. Бисинг се чинило да је у паклу. Ипак, није се уплашио. Наставио је фанатичном упорношћу. Заповедник „Доре“ није се усудио да улети у крш који је брисао са Велебита. Потражио је заклон и нашао га у маленој ували на острву Виру.

Због мрака, заставник Бисинг није приметио да је остао сам. Тек кад се ишчупао из загрљаја буре — схватио је. Упловио је у базу у луку Шимуни пун стрепње за „Дору“. Да ли је брод потонуо у невремени? Мораће да поднесе рапорт зашто није прискочио у помоћ постављајући му питања, биће невоље.

ТИНТЕНФИШ

Кад се све сабере што су хроничари и историја записали, Немачка и није имала значајнију корист на бојном пољу од пакта са Италијом. Мусолини се бусао у груди и обећавао. На ратишту друга прича: његова војска била је крхка, у кључним операцијама слаба. Капитулирала је септембра 1943. остављајући иза себе големе отворе у немачком ратном плану. Којим дивизијама бранити Апенинско полуострво од надирења савезника кад су биле потребне на другим фронтима где је ишло лоше, питали су се у Хитлеровом штабу.

Горна стварност

Горка стварност била је и јадранска обала на југословенској страни. Од почетка рата Немци су је препустили Италијанима. Уздали су се у њих. Толико да су сопствени Штаб и адмирал Јадрана држали у — Београду! Додуше, план „Аше“ предвиђао је и начин сапоседања Јадрана у случају италијанске капитулације, али слова на папиру су једно...

У тренутку пропасти апенинског савезника извештај о немачким транспортним бродовима нашао се у италијанским лукама. Италијански морнари који су их опслуживали — разбежали су се. Нове немачке посаде и лучке власти сакупљане су на брзину по базама у Норвешкој и

флотилу. Цела југословенска обала подељена је на шест поморских обалских сектора, а сваки је имао у свом саставу наоружане рибарске бродове и патролне чамце. Главна база и Штаб морнарице налазили су се на Вису.

Почетком јануара 1944. адмирал Јадрана са штабом преместио се из Београда у Опатију.

Непријатељски транспортни бродови пловили су само ноћу. Дању је било ризично јер су пловне путеве уз југословенску обалу и између острва надлетали и бомбардовали савезнички авиони. Осим тога, наши ратни бродови нису остављали Немце на миру ни дању ни ноћу.

Адмирал Јадрана нашао се на муци. Већ исцрпљена ратом, Немачка није могла да одвоји већи број патролних бродова за пратњу транспортних, бар не у Јадранском мору, па се превоз одвијао најчешће без војне заштите. Истина, немачки транспортни бродови имали су лако наоружање, али су наше бродове биле окретније, а посада далеко храбрија.

Немци су трпели губитке. За адмирала Јадрана чаша се превршила крајем фебруара 1944. када су из задарске луке испловила два немачка бродова препуна војника. Требало је да стигну у Ријеку а нису: пресрела су их два наша патролна чамца. Један брод је потопљен, други заробљен.

обављен у строгој тајности. Прва два бродова која су се отиснула на задатак означена су словима А144 и D244 па им је по њима дато име „Антон“ и „Дора“.

Посаде су састављене од официра и подофицира који су се јавили добровољно. Искуство им није мањкало, нарочито жеља за ратничком славом. Шта им је обећано — не зна се, нешто вероватно јесте.

Да нико ништа не би посумњао, бродови су са стране носили име које су добили још док су били у поседу италијанских рибара.

Немци су добро замислили акцију, али су погрешили у битном: заборавили су на разуђеност и насељеност наше обале. Било је немогуће чак и да чамац плови, а да га наш народ не примети и не јави партизанима.

Бродови „Антон“ и „Дора“ испраћени су из Трста на задатак 11. априла 1944. Адмирал Јадрана очекивао је да ће већ кроз неколико дана добити први повољан извештај. Бродови су накрцани теретом. Наводно, превозили су га у Задар. Званично, припадали су 11. дивизији за осигурање. Чим су стигли у Задар, Штаб нашег поморског обалског сектора одмах је обавештен о томе.

Оку народа измакли су накратко. Нашли су се на отвореном мору и, зачепљујући неопрезности лота који је спустио легиону ниско, оборили два британска авиона. О

НЕМАЧКИ ЗАПОВЕДНИК

УСИДРИО ЈЕ БРОД У УВАЛИ

НЕ ЗНАЈУЋИ ДА СУ СЕ

У БЛИЗИНИ,

ТАКОЋЕ ЗБОГ НЕВРЕМЕНА,

СКЛОНИЛА ДВА ПАРТИЗАНСКА

ПАТРОЛНА ЧАМЦА.



Пошто се „Дора“ није појавила ни до сутрадан у подне, Бисинг је са „Антоном“ кренуо у потрагу. Бура није попуштала, али није се имало куд. Пред њим је био пут који је јуче превалио. Једва одржавајући брод на површини, претражио је крај где би „Дора“ могла бити. Ништа! Помислио је да се у међувремену вратила у оазу. Опет је окренуо према Пагу. У луци Шимуни „Доре“ није било. Више није сумњао да је завршила на дну мора и посада с њом. Не знајући ни сам зашто, испловио је и опет улетео у сењску буру. Да бар пронађем чланове посаде, мора да неко плута. Нов напор и ново разочарење.

У трагању је дочекао јутро 27. априла. Море се помамило. Бисинг није више смео да ризикује. Склонио је брод у увалу Св. Никола на острву Олибу. Учинио је то у задњи час. Посада изморена од напорне службе пала је у постељу и одмах заспала као заклана. На палуби никог није било на стражи. Грешка!

Да би се на миру одморили, морнари „Антон“ усидрили су брод чак са два сидра! Још једна грешка! И ко није помогао лако ће закључити: за подизање два сидра потребно је време — нападачу довољно да брод слисти.

Али, ако је грешке могао да спречи, заповедник „Антон“ није могао ни да претпостави да су се у суседној ували, такође због невремена, нешто раније склонили два партизанска патролна чамца — РС3 и РС4. Партизанске чамце раздвајало је од немачког брода само брдашце.

Никад више

За разлику од заповедника „Антон“, партизани су одмах по сидрењу поставили осматраче на оближњем врху. Стражари су приметили немачки брод и сјурили се до својих другова који су спавали. Посаде оба партизанска брода брзо су

биле на ногама. Поред комесара и команданта флотиле, ту се случајно затекао и комесар Другог поморског обалског сектора, данас савезни секретар за народну одбрану Бранко Мамула.

Уместо да се напад изврши с мора, Мамула је закључио да је мудрије осути на непријатеља ватру с копна. Руководио је акцијом. Договорено је да нико не пуца док он не опали први метак.

Шта се после догодило — није тешко закључити. Брод „Антон“ био је наоружан једним противавионским четвороцевним и са два мања једноцевна топа, четири бацача ракета, два минобацача и два митраљеа. Све су то савијени Немци стигли да активирају, само једно нису могли: да подигну тешка сидра. У томе их је спречила ураганска ватра добро заклоњених партизана.

Резултат ове битке, несвакидашње по начину како је до ње дошло: заробљен немачки брод, заповедник и 14 подофицира.

Штаб поморског обалског сектора послао је вест о овоме. Ухватила ју је немачка радио-прислушна служба. Тако је командант морнаричких група „Југ“ о пропасти операције „Тинтенфиш“ сазнао пре него што му је послат званичан извештај. Хитно је послао поруку адмиралу Јадрана у Опатију. Између осталог, поставио је и неколико питања, па је у тексту његове поруке стајало:

„... како је могло да се догоди да брод заседа, чији је задатак био да не себе навуче бандитске бродове и изненадно их савлада сам упадне у заседу и буде заплена? На крају је додао: „Оче-

кујем да ће читаво потчињено подручје, а нарочито састав Тинтенфиш сматрати овај случај за ругло које се може избрисати једино успесима у борби“.

Од „успеха у борби“ није било ништа све до краја рата. Бродови-заседе пловили су неко време као пратиоци транспортних конвоја. Два од њих — „Дора“ и „Густав“, учествовали су средином лета у краткотрајној офанзиви на острвљу испред Задра и Шибеника. И то је било све што је остало од акције под шифром — „Тинтенфиш“!

х х х

Шта се догодило са „Дором“, бродом око којег је настала цела гужва. Заповедник „Доре“ није хтео да улази у срце буре већ је напустио свој и склонио се у једну увалу на острву Виру. Сачекао је да невреме попусти, а онда наставио у базу. У луци Шимуни није затекао „Антон“. Помислио је да је брод доживео хаварију и кренуо у потрагу за њим. Тако су два немачка брода тражила један други и стално се мимоилазила ван видокруга. Заповеднику „Доре“ јављено је из Трста да се повуче у Ријеку тек кад се сазнало за праву судбину „Антон“.

Заробљени немачки брод „Антон“ партизански борци покрестили су у — „Црвена звијезда“. Штаб Морнарице навео га је у регистар флотног састава под ознаком NB11 — „Црвена звијезда“.

Миленко Тодоровић

СЕДНИЦА НОВОГ ИЗДАВАЧКОГ САВЕТА

ОДРЖАТИ КВАЛИТЕТ

Одржан је први састанак Издавачког савета листа „Политикин забавник“ на коме су новоименовани чланови упознати с основним обележјима листа, конституисан је Издавачки савет, изабрани председник и заменик.

„Политикин забавник“ — обавештени су чланови — после „Политике“ најстарије је издање ове старе и угледне новинске куће: први број појавио се фебруара 1939, читаоци су му сами конкурсом изабрали име, а престао је да излази чим су Немци окупирали земљу. Први број у ослобођеној Југославији појавио се петог јануара 1952. и од тада лист излази сваке недеље у облику новина све до краја 1968. кад је прешао на нови формат и нову технику. Концепт му је међутим умногоме остао исти: иако није намењен искључиво деци, највише га ипак читају млади. „Забавник“ је одувек неговао неке универзалне вредности као што су храброст, другарство, патриотизам, истраживачки дух, солидарност међу људима и народима, подвизи у науци, техници, медицини... У уводном излагању изнета је интересантна појединост да се пре десетак година једна новинска кућа из Беча понудила да преузме комплетан „Забавник“ и штампа га за аустријску публику што, колико је познато, није забележено у историји новинарства наше земље.

Концепт листа је у међувремену, наравно дограђиван, почело је да се појављује више домаћег материјала према „Забавник“ и даље користи изворе информација из целог света, бучално са свих континената. Уведена је стална рубрика „Из славних дана наше борбе“, „Приче о нашим градовима“, итд. Контакт с читаоцима, где они не само питају већ и критикују, предлажу и стављају примедбе одржава се на страницама „Мале поште“. Колико је тај однос редакција — читаоци жив сведочи огроман број писама који сваког дана стиже у редакцију. У исто време то је и редакцији најбољи путоказ да ли се налази на правом путу као и знак великог поверења које читаоци имају у лист.

Наглашено је да је „Политикин забавник“ одувек имао изванредну сарадњу са својим издавачким саветима. Људи које је друштво делегирао да помажу Редакцију у испуњавању изузетно одговорног задатка никад нису постављали као неко „одозго“, имали су увек разумевања за све проблеме, почев од стицања дохотка па до недостатка папира, али увек је у првом плану био разговор о листу: редовно је анализирано писање, изношене сугестије и примедбе. Савет коме је управо истекао мандат оценио је да је „Политикин забавник“ обележио како треба четрдесетогодишњицу устанка и похвалио фељтон у животу и раду Јосипа Броза Тита. Речено је такође да „Забавник“ није имао никаквих политичких промашаја и грешака. Главни уредник изразио је наду да ће се и са новим саветом, у коме континуитета ради има и неколико чланова из старог састава, сарађивати са Редакцијом у томе духу.

Договорена је динамика састајања, редовно анализирање писања као и још неке појединости о методама рада. Такође је затражено од Редакције да и даље улаже напоре на разрађивању концепције, да не иде на тираж по сваку цену (што се често ради) већ да покуша да још бољим квалитетом дође до још већег тиража — садашњи је око 230.000 примерака недељно. Лист има утолико већу обавезу јер је југословенског карактера: излази у три издања (ћирилично, латинично и словеначко), па му је улога у васпитању младих читалаца на територији тако рећи читаве Југославије утолико значајнија.

За председника Издавачког савета једногласно је изабрана Јелисавета Суруџић, наставник из Чачка, а за заменика др Радослав Ђокић из Завода за проучавање културног развика Београда.



НЕПОДМИТЉИВИ СВЕДОК

ОНО ШТО НИСТЕ
ЗНАЛИ
О »ЦРНОЈ КУТИЈИ«

Само месец и по пошто је ДЦ-9 „Индекс-Адрие“ ударио у голи и кршевити Сан Пјетро на Корзици, у САД се такође догодила тешка авионска несрећа. „Боинг 737“ компаније „Ер-Флорида“ је непосредно после полетања најпре ударио у мост изнад реке Потомак а затим се сручио у њено залеђено корито. Драматично спасавање преживелих из ледене воде имали смо прилике и ми да видимо. Ипак, 78 људи, рачунајући ту и чланове посаде, погинуло је. Зашто, сазнало се две недеље после катастрофе када је Национални уред за безбедност саобраћаја објавио садржај разговора пилота Ларија Витона и копилота Алена Петита. Ево, како је тај разговор текао.

Лари, ми падамо!

А. П.: — Чуј, ово је (следи псовка) вероватно (поново псовка) снег који сам видео.

Л. В.: — Хајдемо према хангару да извршимо одлеђивање.

А. П.: — Да, свакако.

А. П.: — Доста је дуго како нисмо одлеђени.

Л. В.: — Знаш шта. Ветробранско стакло ће се одледити. Не знам једино за крила.

А. П.: — Па све што нам треба јесте површина крила. Флипери на крилима кад дођу до убрзања од 80 ионако ће скинути све то.

А. П.: Чуј... То је изгубљена ствар са тим покушајем да се све то одледи... То ствара лажно осећање сигурности и то је све.

Л. В.: — Да, али то задовољава федералце. Тамо право треба да је камион за одлеђивање, треба да имају два.

А. П.: — Да. И онда треба таксирати кроз то као кроз машину за прање аутомобила или тако нешто.

Л. В.: — И онда налетиш

на то са осам милијарди галона гликола...

А. П.: — Клизава pista. Сматраш ли да треба да урадим нешто посебно због тога.

Л. В.: Једино уколико имаш на уму нешто посебно.

А. П.: ...Само да подигнем точак на кљуну раније као код полетања са меких терена... Ја ћу повући гас на 1,5... Можда на 1,6, зависи колико будемо уплашени... (Смех)

Контролни торањ: — Палм 90 (позивни код авиона). Полетање одобрено.

А. П.: — Палм 90 спреман за полетање.

А. П.: — Боже, погледај ту ствар.

А. П.: — То не изгледа у реду. Је л'да?

А. П.: — О, то стварно није у реду.

Л. В.: — Да, то је 80.

А. П.: — Неее, мислим да није у реду.

А. П.: — Можда јесте.

Л. В.: — Сто двадесет.

А. П.: — Не знам...

Л. В.: — Хајде, напред...

А. П.: — Једва се диже.

Неидентификовани глас: — Не иде, ми (падамо).

А. П.: — Лари, ми падамо, Лари.

Л. В.: — Видим.

Непогрешива

Последње што је магнетофонска трака „црне кутије“ забележила, био је звук ударца. Међутим све ово што се чуло навело је Истражну комисију на закључак да је до несреће дошло због пропуста који су направили пилот и копилот. Више је него очигледно да нису поступили по процедури коју налажу „федералци“ (Федерална управа за цивилно ваздухопловство) — нису одледили крила. Последница недовољно припремљеног авиона био је и спорији рад мотора него што је то неопходно у тренутку полетања. Из снимљеног разговора јасно је да двојица америчких пилота нису

била баш начисто с тим како им раде мотори. За разлику од њих, „црна кутија“ је и овог пута коректно „обавила“ свој део посла и тако помогла комисији да утврди узроке несреће као што је то учинила и у десетинама сличних случајева. Несумњиво је да ће она помоћи и да се сазна због чега је дошло до катастрофе нашег авиона надомак Ајачија. Међутим, из свега досад реченог не треба извести закључак да је воис-рикордер, односно регистратор говора, свемогућ. Он је ту да забележи шта се говорило у последњих 30 минута лета а то не мора увек да пружи објашњење и зашто се нешто догодило. Јер, није увек у питању „људски фактор“ бар не оних људи који управљају авионом.

Сваки воис-рикордер има, иначе, четири канала: на првом снима само пилота а на другом копилота. Трећи је резервисан за разговор у пилотској кабини. Четврти се, зависно од типа авиона, користи у различите сврхе. Тако у „ДЦ-9“ снима све оно што се каже путницима а код „Боинга 727“ и „Боинга 707“ говор механичара-летача. Код великих авиона, као што су ова последња два и „ДЦ-10“, посаду сачињава посада од 3—4 члана.

Само за иследнике

Трака сваког воис-рикордера састоји се заправо од две траке: беле и црне. Задатак прве је да вуче другу а то је неопходно јер су крајеви траке спојени. Замислимо било где на траци тачку А. Да би она дошла на своју почетну позицију, прође 30 до 35 минута и то је оних, често спомених, последњих пола часа лета. Трака, чији је радни век 500 до 600 сати, смештена је у касету а ова се налази у поклопцу воис-рикордера. Да би у слу-

чају удеса касета била што боље заштићена, поклопац се прави од челика. Споља се облаже специјалном гумом а изнутра спужвом која се пуни етил-гликолом како би се у евентуалном пожару смањила температура и ублажиле деформације до којих може доћи услед ударца. Заједно са етил-гликолом који се допуњава сваких 6 месеци, поклопац је тежак 1388 грама а цео воис-рикордер око 11,5 килограма.

Основна намена воис-рикордера, снимање разговора, није ни од каквог значаја ни за посаду ни за лет. Њена једина функција је да, касније, помогне реконструкцији несреће. Понекад додуше, у случају да дође до свађе између пилота и копилота а самим тим и до угрожавања безбедности лета, служи као „сведок“. Да се после 30 минута трака не би избрисала, мора да се извуче аутоматски осигурач и на тај начин присилно заустави воис-рикордер. Трака се иначе, у нормалним ситуацијама, брише притиском на дугме реис и то тек кад авион слети и паркира се. Цео тај процес траје само 10 секунди.

У улози тужиоца

За разлику од воис-рикордера, друга „црна кутија“, односно, флајт-рикордер има вишеструку намену и не представља само издавак више за компанију. Наиме, она поред осталих, бележи и податке важне за техничко одржавање као што је онај да ли је пилот „тврдо“ слетео. То је од изванредног значаја јер се догађа да пилот такво слетање не пријави а оно може да доведе до стварања напуклина које се уобичајеном контролом не могу уочити али могу приликом неког од наредних летова да изазову незгоду. Дакле, ако се и догоди да

човек затаји, флајт-рикордер је ту да укаже на његову грешку.

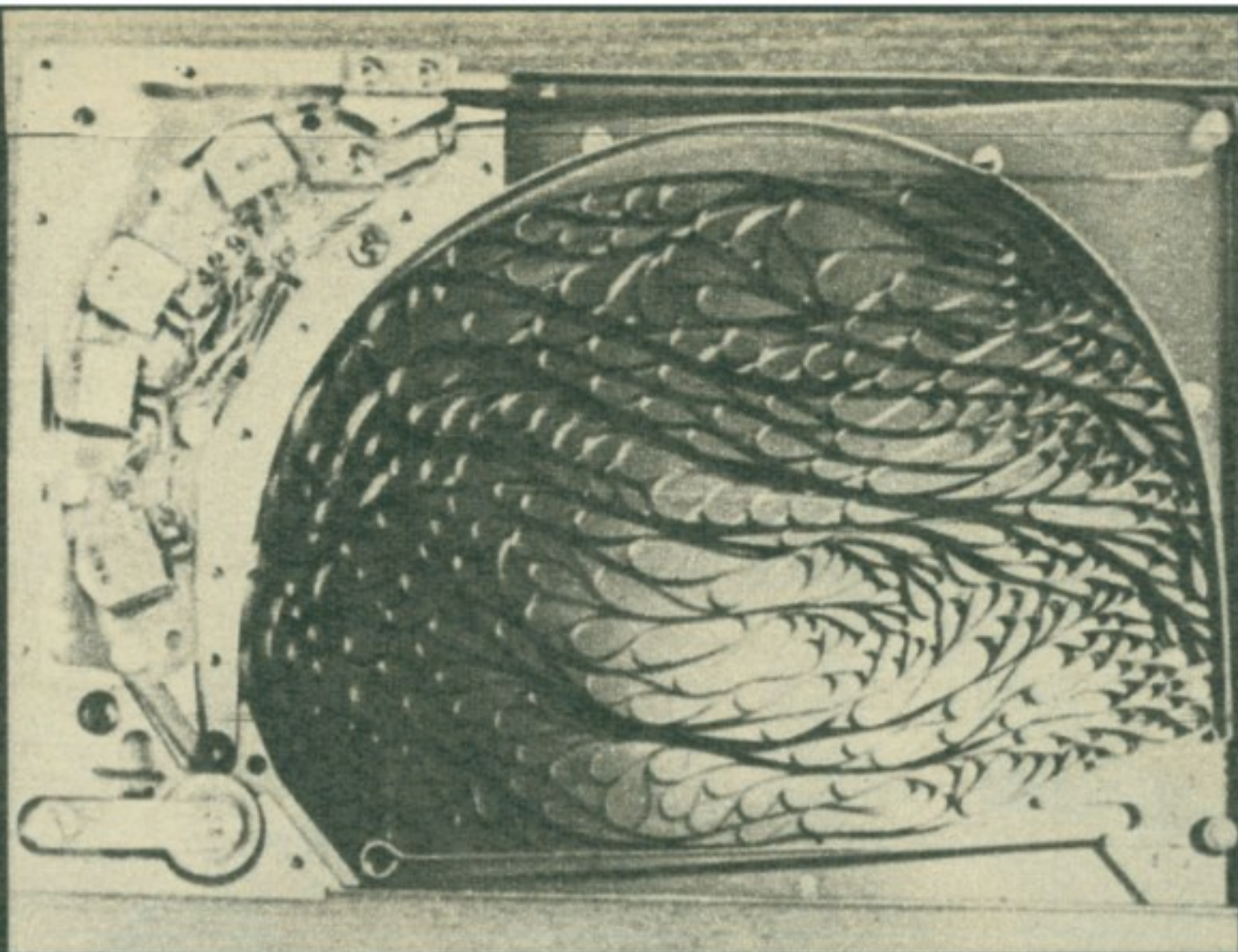
Трака за снимање регистратора лета је направљена од високоникловане, нерђајуће челичне фолије и способна је да издржи, а да се не оштети, веома високу температуру и механичке притиске. Изванредно је отпорна и на влагу. Креће се брзином од 6 инча (нешто више од 14 см) на сат па тако може да региструје податке током 400 сати лета. Има и трака које краће трају. Но, без обзира које се користе, све имају потпуно глатку површину по којој 8 писача, сваки са дијамантским врхом, уписују следеће податке: број лета и датум, барометарску висину, индицирану брзину авиона (постоји неколико брзина а она која остаје забележена на траци није она „права“ односно нешто је мања од ње по бројној вредности), магнетни правец носа авиона, промену курса, вертикално убрзање, комуникације (дужину трајања сваког разговора у пилотској кабини кроз било коју радио-станицу) и време. С обзиром да је трака врло танка и да врх писача који је у облику виљушкице може да се пробуди, није стално притиснута. Писач се у одређеним интервалима диже и спушта и тако за собом оставља непрекидану линију коју је могуће прочитати само помоћу шаблона.

Систем флајт-рикордера програмиран је тако да може да бележи податке висине до 50 хиљада стопа (око 15,2 км). Да би се подаци са траке што лакше прочитали, на њој су обележени 15-минутни интервали.

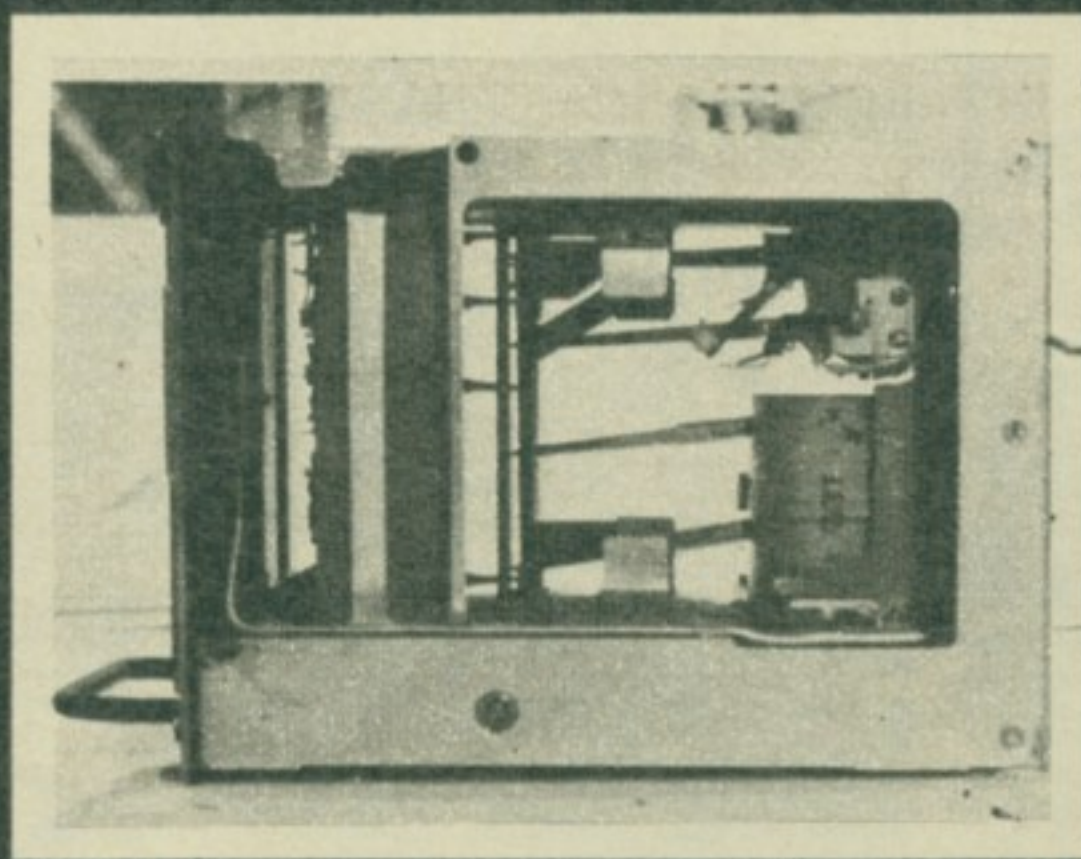
Над пилот заборави...

У случају да регистратор лета остане без напајања, да трака престане да се окреће или да се прекине,

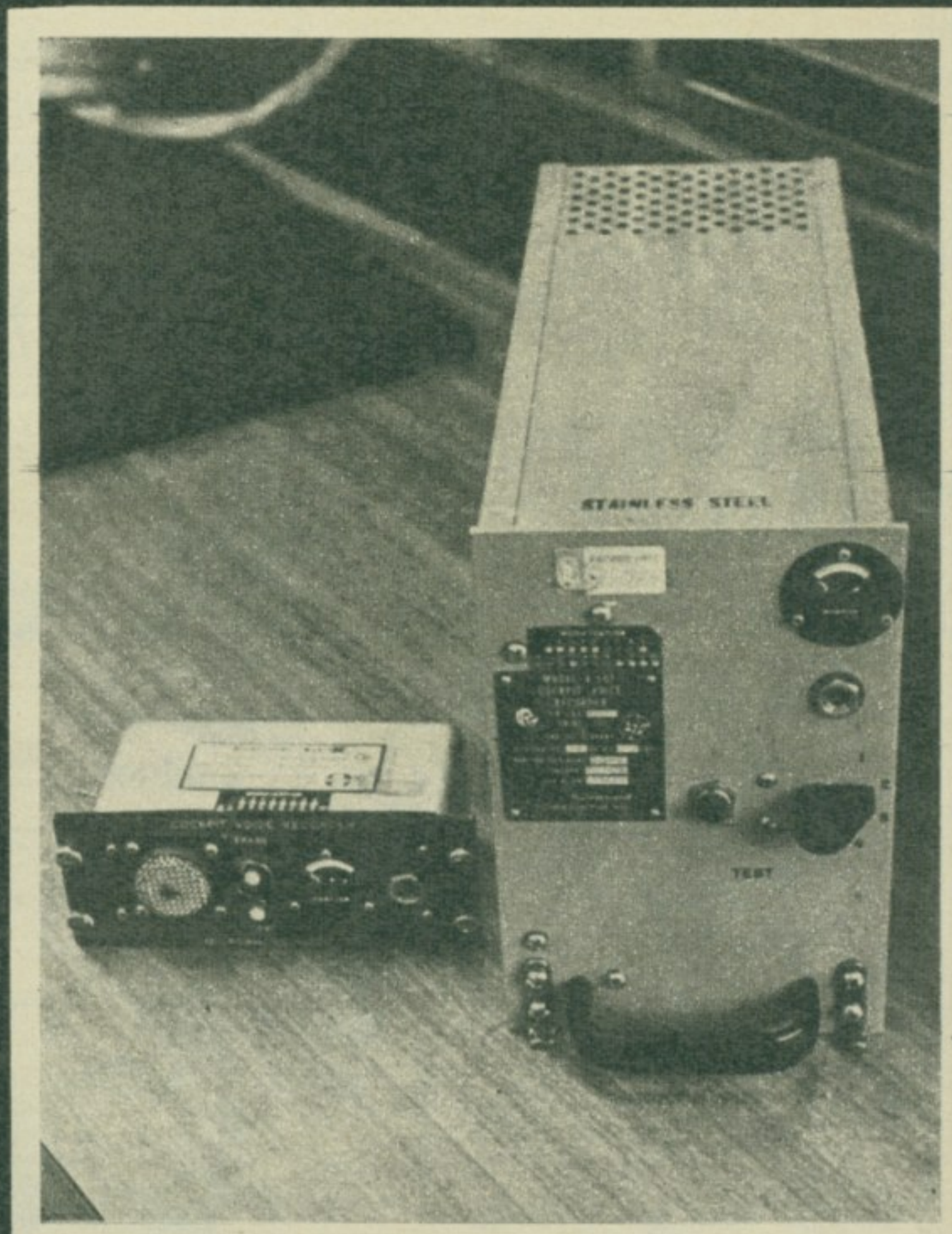
У тренутку
када се крене
у трагање за
»црном кутијом«
она више није
ни од каквог
значаја за људе
који су се нала-
зили у истом ави-
ону с њом, али...



Мада ради на принципу магнетофона воис-рикордер нема два котура: његова трака чији су крајеви спојени намотава се „слободним падом“. Да у касети у којој је смештена нема електронских уређаја, човек би за тренутак могао да помисли да гледа неку уметничку резбарију.



Ревизија
флајт-
рикордера
захтева
потпуно
расклапање
и склапање
а ради
се на 3000
сати.
Тада се
заменују
дотрајали
делови.



У сваком путничком авиону налазе се две „црне кутије“: једна је воис-рикордер (уређај на слици) а друга флајт-рикордер. Обавезна ревизија воис-рикордера, 11,5 кг тешког, врши се на 2500 сати лета.

пали се сигнална лампица на такозваном овер-хед панелу у пилотској кабини. Мада сам назив (овер-хед на енглеском значи изнад главе) показује где се тај панел налази: код већих авиона као што су „Боинг 727“ и „Боинг 707“ он је смештен са стране.

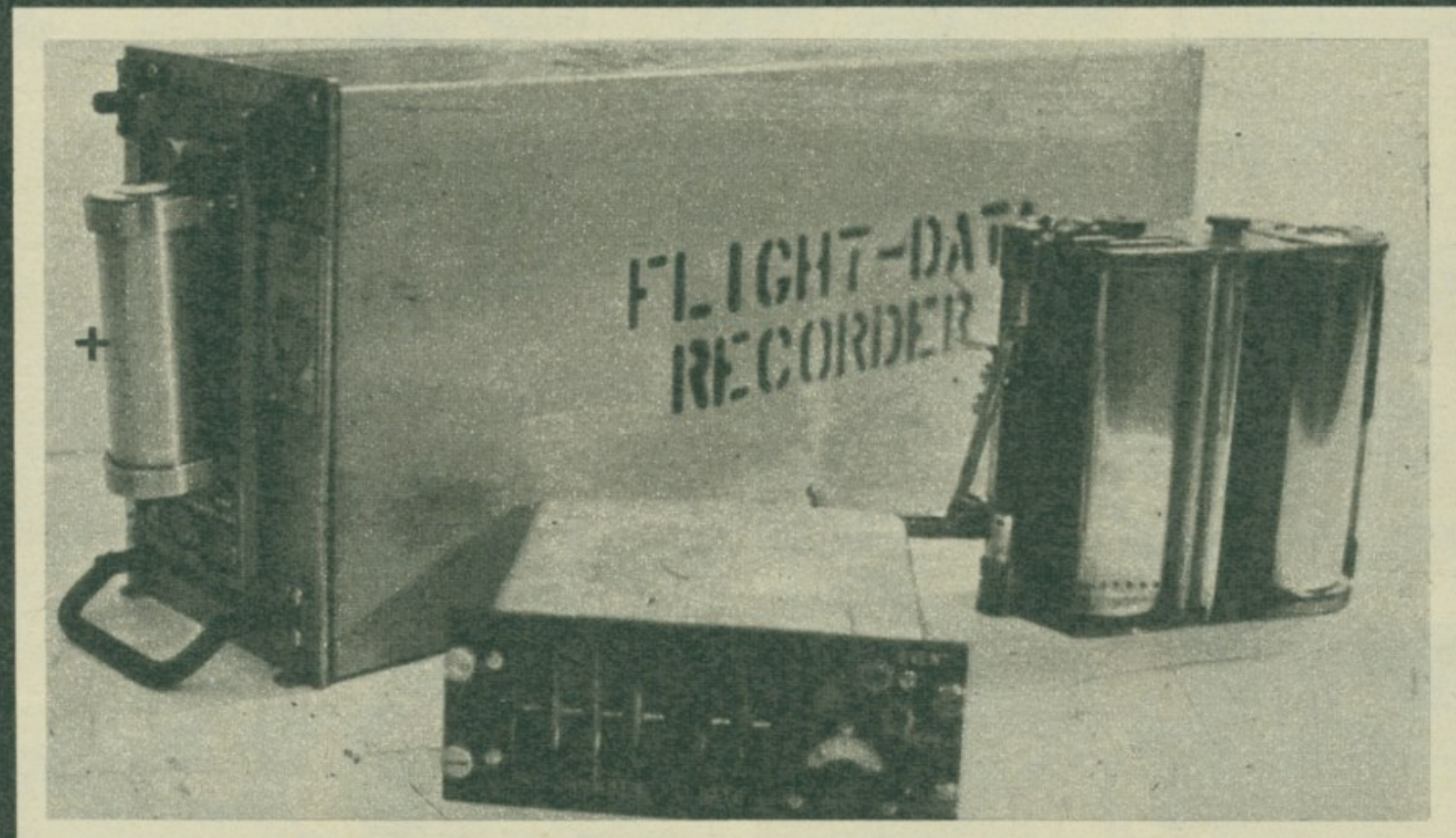
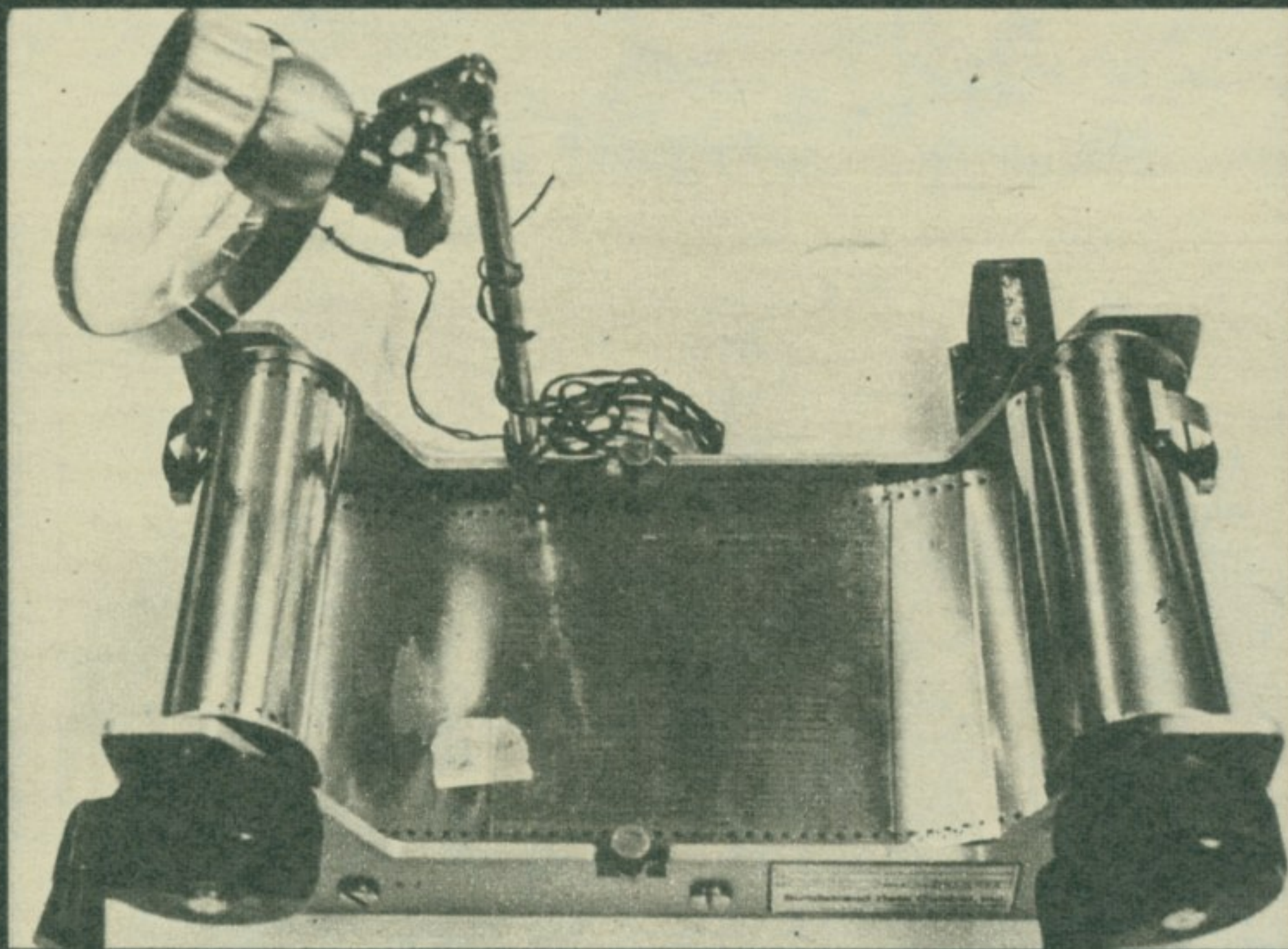
Пуштање у рад регистратора лета разликује се од авиона до авиона. Код „Боинга 707“ укључује га прекидачем пилот пре полетања. Ако заборави да то учини, у „дејство“ ступа додатни прекидач који се активира чим се летелица нађе у ваздуху. Код „Боинга 727“ долази до аутоматског укључења чим проради било који од три мотора. Што се тиче флајт-рикордера „ДЦ-9“ неопходно је да дође до напајања на електричној шини а она, по правилу, врло брзо добија струју.

Осим регистратора лета који, да тако кажемо, пружају стандардне податке а уграђују се на захтев органа за контролу и безбедност ваздушног саобраћаја, постоје и регистратори лета које, због техничког одржавања, уграђују саме авио-компаније. То су меинтененс-рикордери који могу да пруже око 200 разних података и помогну побољшању техничких карактеристика лета. Ове уређаје има и ЈАТ. Занимљиво је да је наша највећа авио-компанија на својим авионима до сада користила три модела флајт-рикордера: први, најстарији, француске производње на „Каравелама“, други на „Боингу 707“, „Боингу 727“ и „ДЦ-9“ и трећи, на „ДЦ-10“.

Осим у САД, флајт-рикордери се производе у Совјетском Савезу, Француској... Цена им се креће од неколико десетина па до стотина милиона динара.

Олга Вукадиновић
Снимио:
Љубомир Патрновић

Трака
флајт-рикордера
широка је
15 центиметара
а дугачка
60 метара.
Да би се подаци
са ње
што лакше
прочитали,
обележена је
петнаестоминутним
интервалима.
Читање је,
иначе,
немогуће
без шаблона
који, уз мало
пажње,
можете да учите
и на нашој
фотографији.



Сваки флајт-рикордер (на фотографији се види кутија у којој је смештен, затим касета са челичном траком и командни панел који се налази у пилотској кабини) опремљен је и такозваним андер-вотер локатором. Овај челични цилиндар (на фотографији је обележен крстићем) је механички везан за флајт-рикордер. У случају да овај падне у воду долази до активирања вибратора који почиње да емитује звук. Електрична батерија којом је опремљен андер-вотер локатор може да ради месец дана и да издржи притисак воде чак и на 6000 метара дубине. Звук који емитује чује се на даљину до 4 километра.

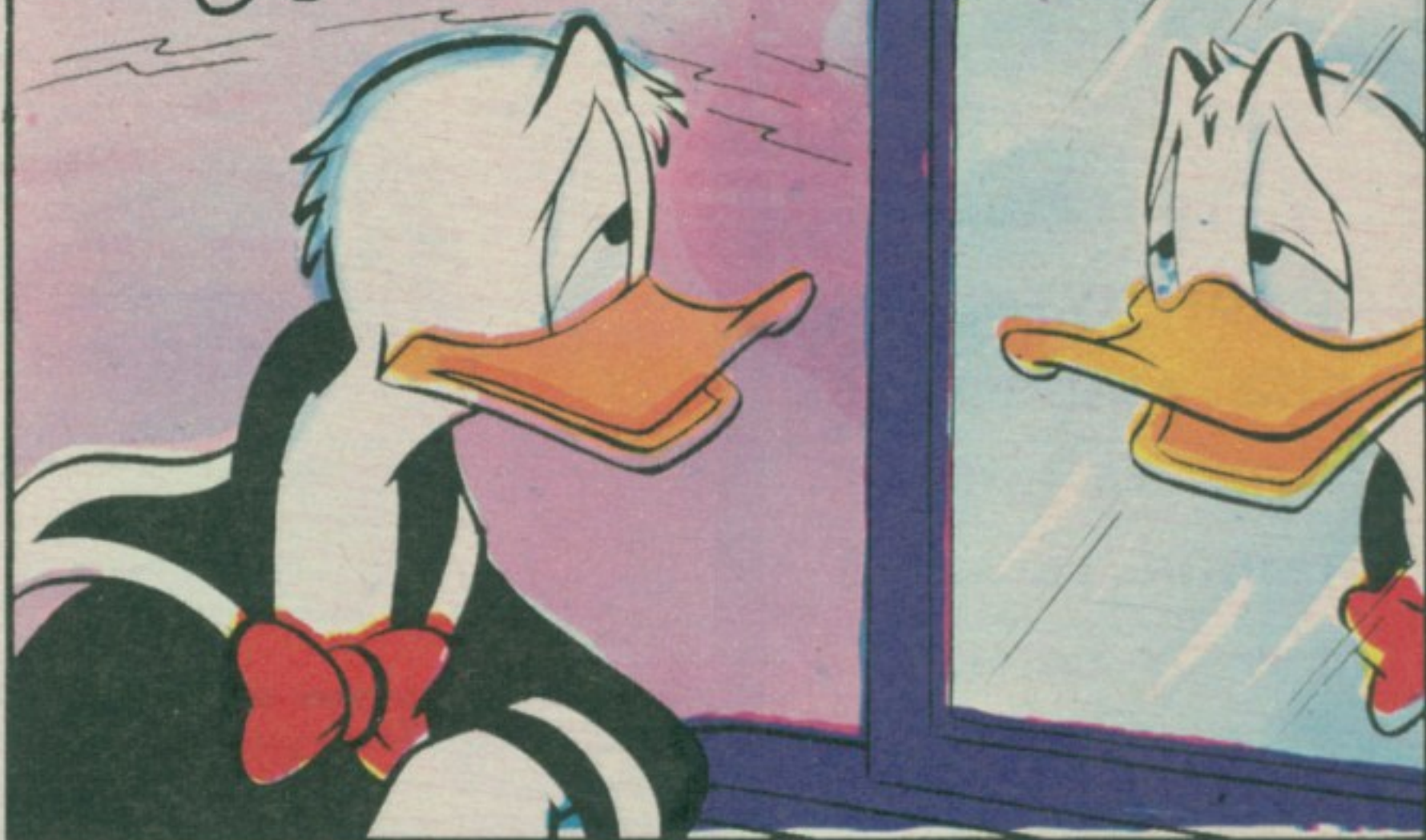
WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

„УПОЗНАЈ САМОГ
СЕБЕ“, ГОВОРИО
ЈЕ НЕКИ ФИЛОЗОФ!



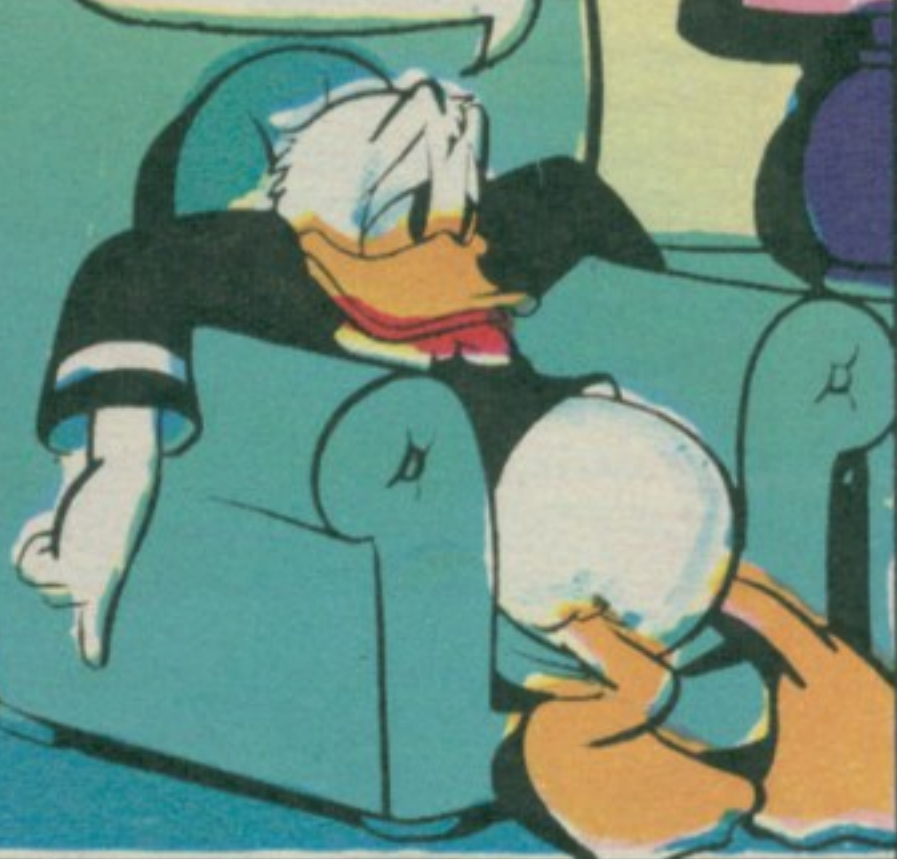
OOOOOX!



ЗАШТО СИ ТАКО
УТУЧЕН
?



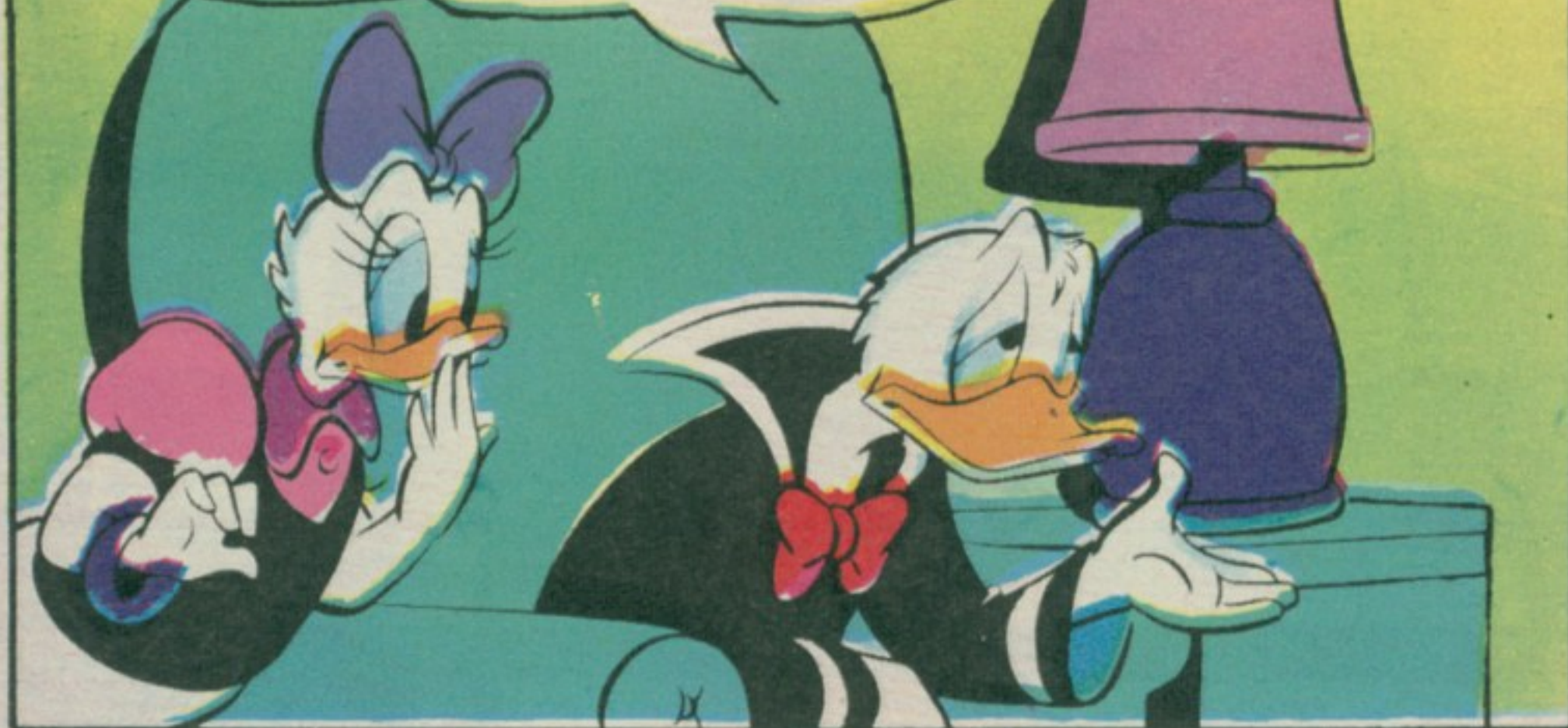
ЗАТО ШТО
САМ ОБИ-
СНА НУЛА!



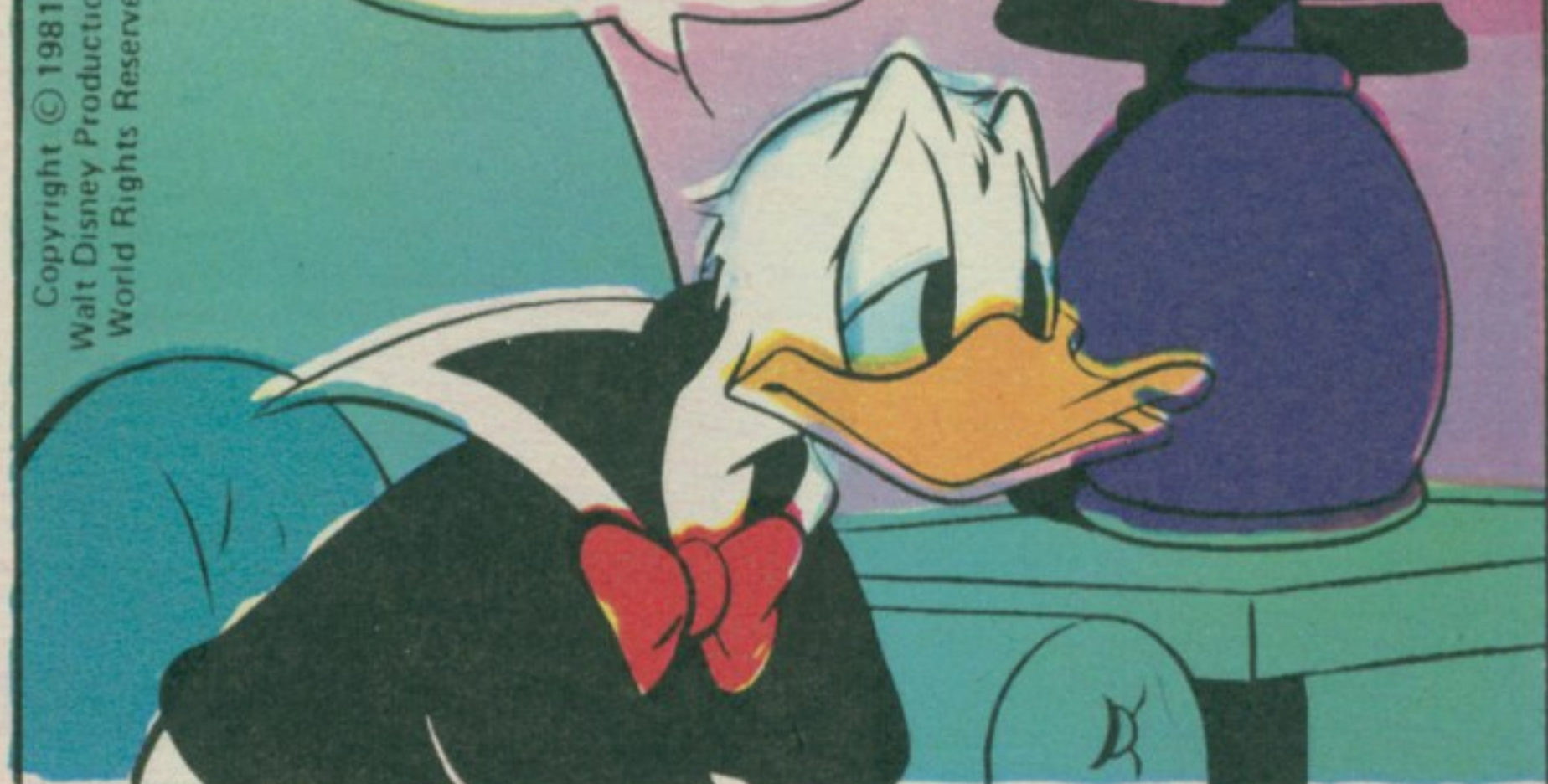
ЈА САМ СИКРОЗ-НАСИКРОЗ
ПРОМАШЕН
ЧОВЕК!



СИРОМАШАН САМ И НЕ-
УГЛЕДАН... НИКО МЕ НЕ
ВОЛИ!

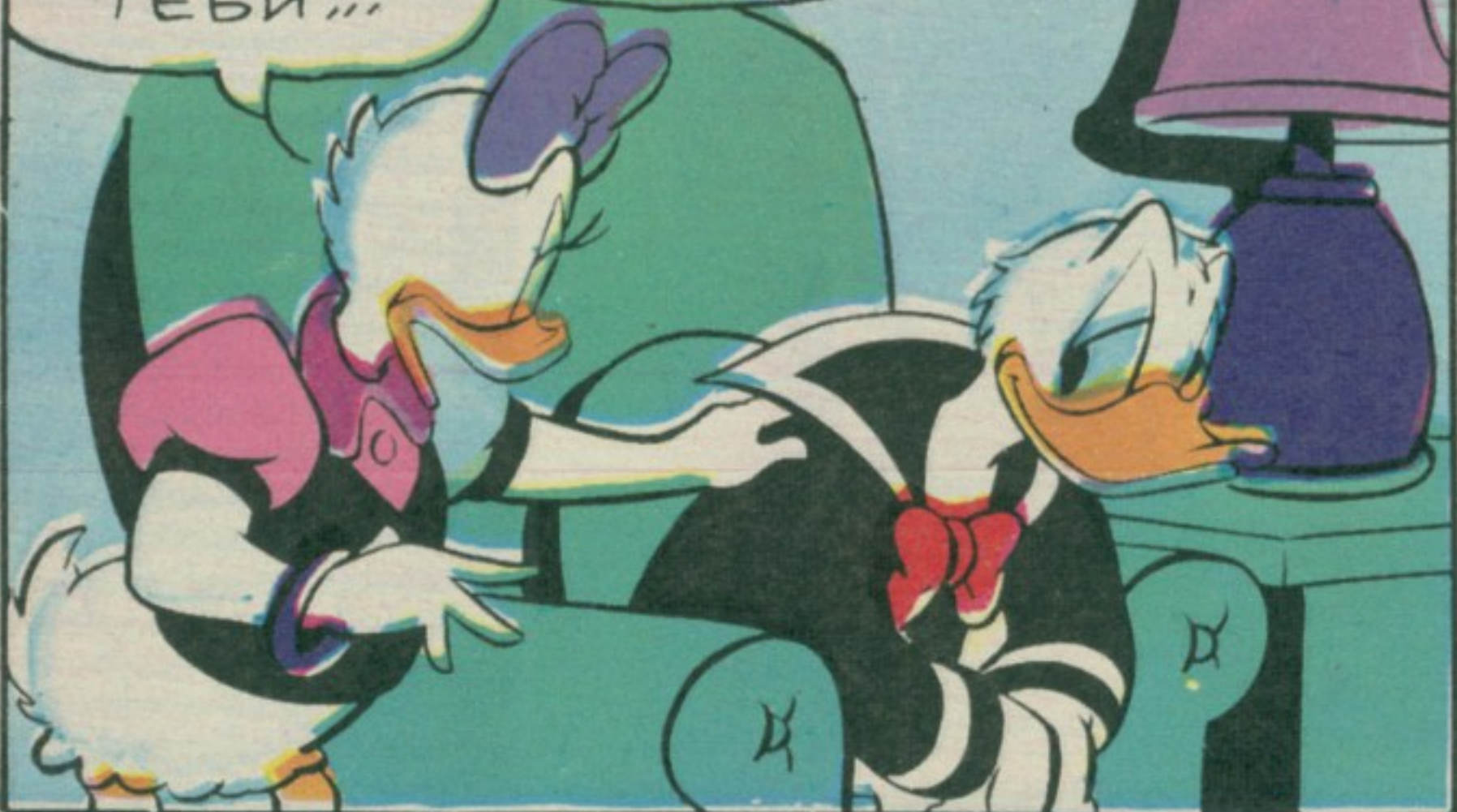


ДОСАДАН САМ И САМОМ
СЕБИ, А КАМОЛИ
ДРУГИМА...



Copyright © 1981
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

НИСАМ ИМАЛА ТАКВО
МИШЉЕЊЕ О
ТЕБИ...



... АЛИ КАД ВЕК ГОВОРИ-
МО... МОГЛА БИХ И ЈА ДА
НЕШТО ДОДАМ...



Distributed by King Features Syndicate

12-6

ДА НИСУ ДОШЛИ...

ПОСЛЕДЊЕ РЕЧИ
У КРАТКОЈ ВЕСТИ
У „ПОЛИТИЦИ“
ГЛАСИЛЕ СУ:
„УКОЛИКО СЕ
НЕ БИ НАШЛО
ДОВОЉНО КРВИ,
ДРАГАНОВ ЖИВОТ
БИО БИ ДОВЕДЕН
У ПИТАЊЕ“.

„За петнаестогодишњег Драгана Петровића који болује од тромбоцитопеније треба хитно обезбедити неколико литара драгоцене крви нулте групе, резус фактор негативан. Имаоци ове изузетно ретке групе умољавају се да дају крв и помогну Драгану кога у среду чека операција. Потребно је да се четири даваоца ове групе јаве Заводу за трансфузију у понедељак, а шеснаест давалаца у уторак, јер се само тако могу обезбедити довољне количине и у право време“.

Сви они који су тринаестог фебруара ове године отворили „Политику“ и на четрнаестој страни између осталих вести из Београда прочитали и овај апел највероватније су пожелели да управо они буду ти који ће дечаку помоћи да се избори са болешћу: вршњаке је побудило другарство, родитеље помисао да се и њихово дете данас-сутра може наћи у истој ситуацији. Они који крв редовно дају на сваки овакав позив одлазивају се „по дужности“.

Али, било је очигледно да овог пута није било довољно имати само добру вољу и жељу да се помогне. Тражила се специфична крвна група. А потребна је и велика количина крви. Хоће ли бити довољно давалаца? Каква је то операција? Да ли ће се ово добро завршити? — питали смо се и ми у редакцији „Забавника“, где баш нико нема ту крвну групу, и одлучили да извидимо ситу-

су сви они дошли да дају крв за Драгана? Питамо једну девојку да ли је то можда нека школа.

— Јесте, ми смо будући медицинари и редовно се одазивамо оваквим акцијама.

— Да ли сте и ви нешто чули за дечака Драгана коме је хитно потребна крв?

— Јесмо, али на жалост изгледа да међу нама нема таквих са нултом негативном групом! Стиже и начелник др Анђелић.

— Интересујемо се за Драгана Петровића...

— За данас је све у реду. Ту је већ наш стари давалац са овом групом, мајка двоје деце, Ива Васковић... За сутра ћемо видети.

Сутрадан — иста слика. Јавило се још четрнаест давалаца са нултом негативном групом. Недостају двојица!

— Узмите четири стотине грама — понудио је Бра-

Драган Петровић:
Најсрећнији
су,
ипак,
моји
родитељи!



стотине грама. Ја сам, на жалост, друга крвна група. — Имам одговарајућу крв — јавља се његов колега др Слободан Пелевић. — Ево, ја ћу дати!

За све је крива слезина

Дванаест је часова. У хируршкој клиници где Драган чека на операцију чудно затишје. Тражимо професора Павловића.

— Није тренутно на одељењу, ту је његов асистент др Калезић и колега др Миленковић — кажу нам на портирници.

Кад смо рекли да се интересујемо за Драгана Петровића, пустили су нас горе. Сви су већ знали за спасавање живота петнаестогодишњег дечака.



Крв дајем већ десетак година и драго ми је што овог пута знам коме је била намењена — каже Владимир Марковић, дипломирани електроинжењер, запослен у институту „Михајло Пупин“.

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ

- године 1940. Александар Винер са Левином открио је Rh систем крвних група (добитник Нобелове награде). Експериментисао је случајно са резус мајмуном
- први лекар трансфузиолог који је примењивао трансфузију на бојном пољу (у свету) и то на солунском фронту (I светски рат) био је Никола Крстић
- први давалац крви у нашој земљи је безимени војник из села Белановице код Љига
- више људи дало је крв преко сто пута. Мирослав Чангаловић — 60 пута. Ту су и друге познате личности: Бранко Плеша, Зоран Радмиловић, Петар Славенски, Драган Џајић, Момчило Вукотић, Бранислав Покрајац, Милан Мушкатиновић...

Горе затичемо сву тројицу лекара. Распитујемо се за дечака, природу његове болести, каква је то операција, ко ће га оперисати?

— Реч је о недостатку извесних делова крви: крвних плочица или тромбоцита. Живе краће или се не стварају у довољним количинама. Крварења се тешко заустављају, а могу бити и спонтане... Драган је морас да пази на сваку огреботину. И више од тога. Чак и најмањи удар у оваквим случајевима изазива огромне модрице. Лечили смо га дајући му само крвне плочице и то из „вруће крви“ узете истог дана. За све је крива слезина и морамо да је укло- нимо.

— Може ли човек без слезине?

— Њена улога у организму још није потпуно дефинисана али се без ње може. Ако све буде како планирамо, Драган веро-

стрпљиво смо чекали још неколико дана. Како су између два и четири часа по подне врата Клинике отворена за посетиоце, дошли смо и ми. Завирујемо у собу број 16: у дну кревета седи Драганова мајка, он је гледа и смеши се.

— Здраво, Драгане, ми смо из „Забавника“. Заједно са твојим родитељима, даваоцима крви и свима који су у суботу прочитали у новинама да је твој живот у опасности, мислили смо на тебе ових дана, страховали и надали се.

— Свима хвала. Ни у једном тренутку нисам сумњао да за мене неће бити довољно крви. Ја сам добро, а доктори кажу да ће бити још боље. Сад ћу поново моћи да живим као сзи моји вршњаци.

Диего Варагић
Снимео:
Славенко Бојовић



Начелник Завода за трансфузију др Милоје Анђелић (десно) и његове колеге др Слободан Пелевић, Злата Пејичић и Рајко Радовановић. Сви су они такође даваоци крви. Др Пелевић је овог пута „ускочио“ у правом тренутку.

ацију. Похитали смо ка Заводу потајно се надајући да ће се и овог пута потврдити да смо у невољи сви као један.

Недостају двојица

На првом спрату — гужва. Највише младића и девојака. Није могуће да

нислав Савић, дипломирани економиста из Завода за планирање и развој града Београда.

Може ли то тако?

— У Финској, рецимо, — објашњава начелник Анђелић — без проблема узимају и до шест стотина грама крви, код нас су прописи другачији, највише три

ДЕСЕТ ЛЕТОВА ПРЕКО АТЛАНТИКА

Амерички хидроавион NC-4 крштен „Лејм Дак“ („Неспособњаковић“) био је прави баксуз. Непосредно пред узлетање 16. маја 1919. у заливу Трепаси у Њуфаундленду, Канада, главном механичару Хауарду руку је разнео пропелер. За време лета један од шест чланова посаде озбиљно се разболео, а два од четири авионска мотора су се покварила. Услед свих тих малера „Лејм Дак“ је провео на копну и мору готово исто времена колико и у ваздуху. Упркос томе „Неспособњаковић“ је обавио задатак: први у историји прелетео је Атлантски океан и 27. маја 1919. године стигао у енглеску луку Плимут. Његов капетан Алберт Рид постао је национални херој.

Мачне против урона

Британски бомбардер Викерс Вими Најт који се 14. јуна 1919. винуо из Сеинт Џонса у Њуфаундленду био је обезбђен против „урока“ — два члана посаде, капетан Џон Алкок и поручник Артур Витер Браун, почели су за срећу две пунене црне мачке. Нико, наравно, не тврди да су ове две животиње заслужне што се авион неколико пута у последњем часу спасао катастрофе. Прво се издувна цев толико загрејала да се истепила и спала. Нешто касније магла густа као гесто учинила је да Браун и Алкок сасвим изгубе оријентацију и уопште не примете да авион срља носом право у Атлантски океан! Само што су срећно избегли даљење, ухватила их је снежна олуја и Браун је морао да се узведе на крило и уклони лед који је блокирао инструменте и команду апарата. Самим члом ова два ветерана из првог светског рата успела су да се дочепају Ирске и безбедно слете у Клифлен 15. јуна обавивши први у историји лет преко Атлантика без спуштања. Прича ипак нема срећан крај. Само шест месеци касније авион који је капетан Алкок возио на смотру у Париз обрнуо се у маглу и из-

нак Атлантског океана је погинуо. Трагедија је на Брауна тако поразно утицала да никад више није сео у авион. Његов син је, међутим, постао пилот и храбро се борио и погинуо у другом светском рату.

Слепи путник пред судом

Енглеска ваздушна лађа R-34 први је дирижабл у историји који је прелетео Атлантски океан. На узлетишту у месту Ист Фортјун у Шкотској испоставило се да је летелица преоптерећена — поред капетана Скота имала је још тридесет чланова посаде — и извесном Виљему Балау-тајну је наређено да се искрца. Овај се, ипак, кришом увукао у дирижабл и његово присуство примећено је тек кад се разболео. Виљем Балау-тајн, који је касније морао да изиђе пред преки суд, први је слепи путник у историји ваздушног саобраћаја. Пре него што је R-34 срећно атерирао у Минеоли, држава Њујорк, 6. јула 1919. после четири дана путовања, мајор Притчард морао је да се спусти палобраном на земљу и организује нову екипу за приземљење.

**ВАЗДУШНО
РАСТОЈАЊЕ
ОД АМЕРИКЕ
ДО ЕВРОПЕ
И ОБРАТНО
ПРЕШЛО ЈЕ
ПРЕ ЧАРЛСА
ЛИНДБЕРГА
ШЕСТ ЛЕТЕЛИЦА
СА УКУПНО
ОСАМДЕСЕТ
ЉУДИ.
ГОТОВО
СВАКИ ОД
ОВИХ
ПОДУХВАТА
ПО НЕЧЕМУ
ЈЕ БИО
ПРВИ
У ИСТОРИЈИ.**

дирижабл није имао радио-везу и екипи која га је очекивала на другом месту није могло бити јављено да је првобитан план слетања измењен услед јаким ваздушних струја.

Опасан национални понос

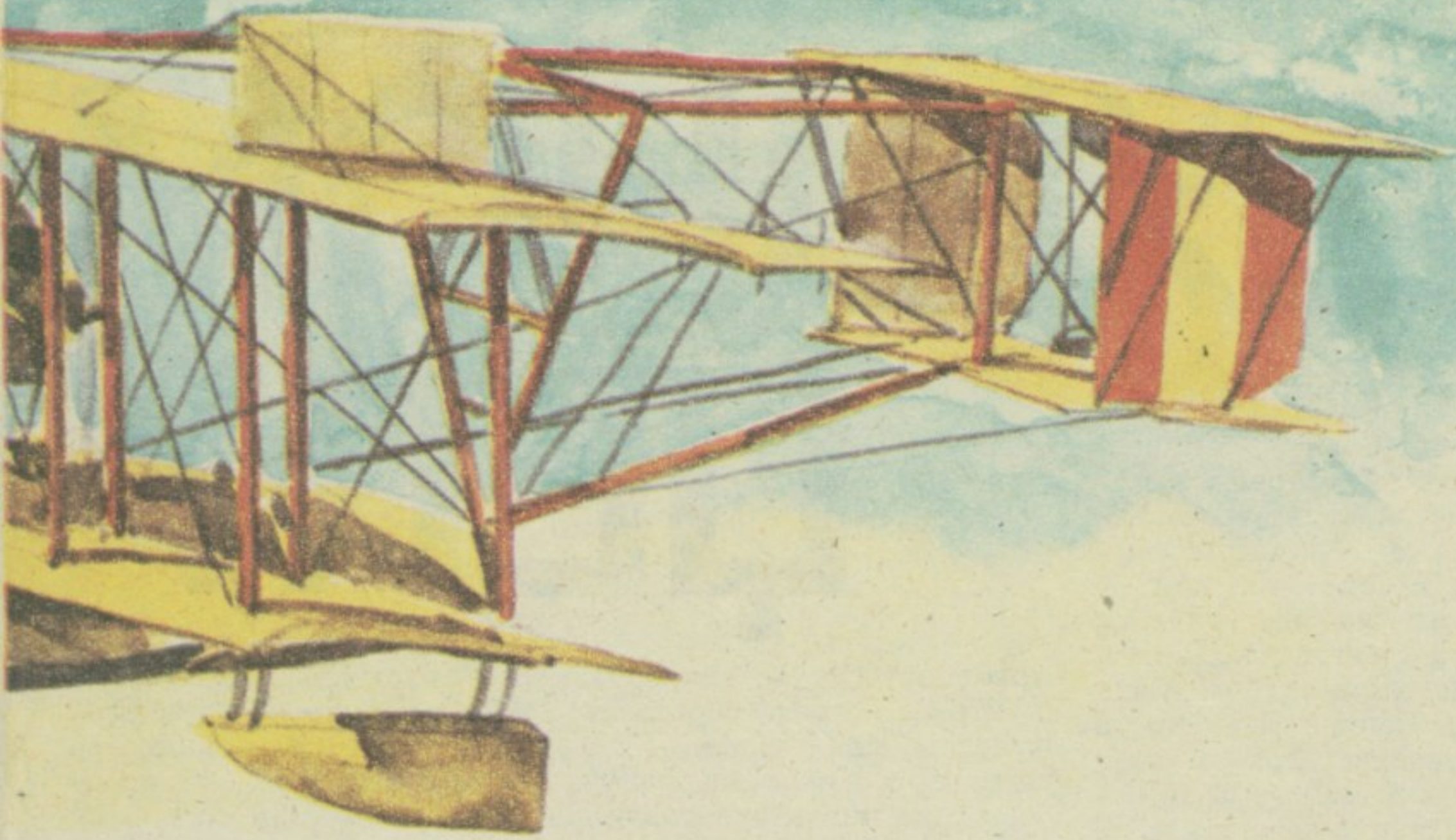
Први немачки дирижабл који је прелетео Атлантски океан звао се „Лос Анђелес“, односно Z-R3. Капетан др Хуго Екенер и посада од тридесет три човека полетели су из Фридрихсхафена у Немачкој 12. октобра 1924. а спустили су се у Лејкхерсту, савезна држава Њу Џерси, 15. октобра. Лет је значајан по томе што је обновио односе између САД и Немачке након првог светског рата и истовремено ујединио

политички уздрмане немачке државице заједничким националним поносом. Из овог јединства, (између осталог) зачео се други светски рат.

Ваздушни Колумбо

Злогласни шпански диктатор Франко назвао је себе „Ваздушни Колумбо“ јер је организовао лет преко Атлантика из луке Палос из које је славни морепловац својевремено кренуо да открије Нови свет. Ваздушном лађом с два мотора доцније названом „Плус Ултра“ кренули су 23. јануара и стигли у Буенос Аирес у Аргентини 5. фебруара 1926. Рамон Франко, Луис Ан, Де Алда и Прата. Ово је био први успешан лет у историји преко јужног Атлантика. Упркос томе није привукао нарочиту пажњу светске јавности.





нела до званичног Одбора за дочек где је имао част да упозна америчког амбасадора у Паризу. Чарлс Линдберг је тог дана постао и заувек остао легенда.

Опет „Санта Марија“

Три Италијана из несрећне „Санта Марије“: Франческо маркиз Де Пинедо, капетан Карло Дел Прете и поручник Витале Вакеги укрцали су се 23. маја 1927. у хидроавион „Санта Марија II“ (савоја-маркети 55) у заливу Трепаси. Њу-

направио добру рекламу у новинама и на филму. Пилот Кларенс Чемберлен налазио се на самом дну Левинове листе, али је изабран због притиска јавног мњења и разних политичких и правних смицалица. Место копилота остало је отворено све до минут пред узлетање кад је Левин, на ужас и запрепашћење своје жене, изненада ускочио у авионску кабину. Тако је „Колумбија“ 4. јуна 1927. полетела из Њујорка без копилота, а Левин је постао први у историји авионски путник преко Атлантика. „Колумбија“ је поставила рекорд у даљини лета од 3911 миља (око 6258 км) и постала први авион који је преко Атлантског океана пренео товар поштанских пошлица. Шестог јуна „Колумбија“ је стигла у Немачку и спустила се у место Ајзлебен да би узела још горива. Овде су почеле перипетије јер су људи помислили да су Чемберлен и Левин чланови киднаперске банде и протекло је прилично време на пре него што су успели да докажу свој идентитет и буду пуштени на слободу.

НЕСПОСОБЊАКОВИЋ

Скандал због шибице

Хидроавион савоја-маркети 55 назван „Санта Марија“ винуо се 13. фебруара 1927. са италијанског острва Сардинија и срећно стигао у Пернамбуко у Бразилу 24. фебруара са посадом коју су чинили асови Франческо маркиз де Пинедо, капетан Карло Дел Прете и поручник Витале Вакеги. Био је то лет „добре воље“ у циљу повезивања фашистичке Италије с Јужном Америком и Сједињеним Америчким Државама, а завршио се нечувеним скандалом. После обављеног лета преко јужног Атлантика „Санта Марија“ се зауставила у Аризони да би се, слетевши на језеро, снабдела горивом. Један од америчких младића који су помагали посади запалио је цигарету, а палидрвце нехотице бацио у језеро

где је, часак раније, Де Пинедо избацио вишак горива. Вода је планула, ватра је захватила „Санта Марију“ и летелица је потонула. Кад је вест стигла до Рима, италијанска влада је на свазвона напала САД за заверу. Скандал се стишао тек кад је један репортер из Аризоне прикупио све податке о случајном инциденту и објавио их у новинама.

Слава је припала само њему

И дан-данас многи мисле да је капетан Чарлс Линдберг први човек који је прелетео Атлантски океан. У ствари „Лаки Линди“ („Срећни Линди“), како су га од миља прозвали, први је у историји сам прелетео Атлантик. Да би свом једномоторном рајану,

моноплану висококрицау названом „Дух Светог Луиса“ обезбедио што више горива, Линдберг је с њега уклонио све делове који нису били од пресудне важности. Уместо предњег прозора поставио је велику таблу с инструментима, а помоћу перископа посматрао је шта се догађа иза авиона. Резервоар с горивом смештен је у нос апарата тако да, у случају пада, не пригњечи пилота. Линдберг је полетео из Гарден Ситија, држава Њујорк, 20. маја 1927. а у Париз је слетео сутрадан после тридесет три и по часа проведена у ваздуху. Кад је авион атерирао, Срећни Линди морао је још пола сата да проведе у ваздуху, боље речено на рукама безбројних обожаваатеља. „Дух Светог Луиса“ готово је разнет „за успомену“. Репортера који се помогао Линдберговим кациге и ставио је на главу маса је грешком заменила за славног пилота и на рукама га од-

фаундленд, Канада. За циљ су себи поставили главни град Португала Лисабон. Летећи против јаких ветрова „Санта Марија II“ је остала без горива и спустила се на морску површину око четирисот педесет километра испред циља. Брод који је туд пролазио одвукао ју је до обале. Вест о другом лету преко Атлантика ове италијанске тројке остала је у сенци Линдберговог тријумфа.

Трани се фотогеничан пилот

Ватрени поборник авиона Ђузепеа Беланке Чарлс Левин дао је једном беланка апарату име „Колумбија“ и расписао конкурс за пилота који би био веома згодан и фотогеничан не би ли, после успешног лета,

Преварена „Америна“

Моноплан фокер с три мотора и именом „Америка“ полетео је, после мале незгоде при узлетању, из Њујорка 29. јуна 1927. Капетан Ричард Берд имао је са собом још три члана посаде. Због густе магле авион није стигао на циљ у Париз већ је 1. јула морао да се спусти око сто шездесет километара раније у место Версир-Мер на француској обали. Амерички микистар пошта обећао је Берду да ће „Америка“ понети прву званичну поштанску пошлицу преко Атлантика, али је шеф поште области Сили ов Хемпстед, Њујорк, прекорачио своја овлашћења и прву такву пошлицу мање од месец дана раније поверио „Колумбији“.

Б. Д.

СПАС У ВАЗДУШНОМ ЦЕПУ

БРОДОМ
НА МИСИПИЈУ

**У НЕЗАПАМЋЕНОЈ
НЕСРЕЋИ
ТАНКЕР ЈЕ
СМРВИО
СЕРВИСНИ
ЧАМАЦ
КАО КОНЗЕРВУ.
ВИШЕ ОД
ТРИ ЧАСА
ПОСЛЕ УДЕСА
РОНИОЦИ КОЈИ
СУ ТРАГАЛИ
ЗА ТЕЛИМА
НАСТРАДАЛИХ
ЗАЧУЛИ СУ
У МУТНИМ
ДУБИНАМА РЕНЕ
КУЦАЊЕ!**

Амерички танкер „Костал транспорт“ („Обални транспорт“) испловио је 23. новембра 1980. у пола једанаест увече из Њу Орлеанса, напуњен сумпорном киселином и каустичном содом које је носио у мексичку луку Вера Круз. Капетан Џим Бренан уступио је своје место на командном мосту лоцу Џералду Џину, јер по ђудљивим каналима делте Мисисипија само одличан познавалац може безбедно да проведе брод.

Док је циновски танкер наранџасте ооје пловио према мексичком заливу — где ће се капетан Џин опростити од посаде и вратити команде капетану Бренану — сервисни чамац „Сали П“ управо је завршио посао на једној морској бушотини и упутио се у своју матичну луку Венис која се налази у делти Мисисипија, неких сто педесет километара узводно од ушћа. Око поноћи, тридесет шестогодишњи заповедник чамца Вејн Пембертон упутио је посаду на спавање. Тако су се инжењер Стивен Џарвис, морнари Ентони Перет и девојка Мери Џо Росон, радио-телеграфиста, упутили у своје кабине.

У 3 и 31 ујутро, још је био мркли мрак, танкер је управо прошао поред луке Венис из које је добио радио-поруку да обрати пажњу на грчки танкер „Ентерпрајс“ који му је долазио у сусрет, источном страном реке где је корито дубље и којом, стога, плове велики бродови. Само не-

колико минута касније Мери Џо Росон, која је већ била на свом месту крај радио-одашљача, јер убрзо је требало да пристану, јавила је луци: „Овде Сали...“ Међутим, на „Костал транспорту“ њен глас није се чуо, али је капетан Џин убрзо угледао чамац како му долази у сусрет, десном страном, док се на левој већ указао и „Ентерпрајс“.

Капетан Џин је истог часа послао у етар тачан курс свог брода и „Ентерпрајс“ је сместа одговорио једним писком сирене, што је значило: мимоилажење левим боком. Међутим, са чамца „Сали П“ није стизала никаква порука, мада се морао огласити са два писка сирене како би прошао са десне стране танкера, што је био уобичајени маневар за мале бродове на том делу реке. Капетан Џин, мало узнемирен, чекао је још неколико минута, а онда наредио да се курс промени за неколико степени улево, како би оставили још више простора са десне стране за „Сали П“.

Необјашњиви маневар

Како би био још сигурнији, капетан Џин је наредио да се „Костал транспорт“ огласи са два сигнала и тако чамцу потврди да се мимоилазе на уобичајен начин. Опет није стигао никакав одговор! Али, неколико минута касније чамац је нагло променио курс скрећући на своју десну страну, управо ка прамцу танкера.

Џералд Џин је повикао у микрофон:

— Капетане, не идите на мој прamac!

„Сали П“ и даље се примицала. Капетан Џин је опет снажно активирао сирену — знак за опасност. Било је времена да чамац исправи курс и мимоиђе се са танкером са десне стране, а он је још оштрије скренуо баш у правцу циновског кљуна! Капетан Џин је повикао да треба кочити и кормилар је зграбио точак. Танкер од девет и по хиљада тона почео је да успорава и окреће се на супротну страну. Касно. Капетан Клејзен са „Ентерпрајса“ који се управо на-

шао на истом месту видео је ужас.

У 3 и 46 ноћну тишину запарало је ударање метала о метал, а онда ломљава. То је „Костал транспорт“ ударио кљуном у „Сали П“ на месту где се налазио његов командни мостић, сломио га и мало погурао напред гњечећи га као конзерву, док га није сасвим прегазео. Само неколико секунди трајала је агонија сервисног чамца — под притиском тона и тона воде прскали су његови прозорчићи а онда га је река прогутала.

Капетан Пембертон и Мери Џо Росон одбачени су приликом судара са командног моста у реку. Запомажући, неко време су се борили са усковитланом водом вичући у помоћ. Трећи официр са „Костал

транспорта“ чуо је повике, притрчао огради брода и угледао две главе. Хитнуо је у њиховом правцу два прска за спасавање у часу кад се река склопила над несрећницима: за-каснио је за само неколико секунди.

Танкер мора у муљ

Мотори „Костал транспорта“ утихнули су сасвим. Оба капетана, Бренан и

Џин, грозничаво су упућивали поруке и тражили дозволу да се усидре, јер заустављени танкер представљао је сада још већу опасност. Ако би неки од бродова који су наилазили Мисисипијем ударио у танкер и пробио га, вода би у додиру са сумпорном киселином сместа проузроковала страховиту експлозију. Међутим, малопређашњи судар блокирао је сидра на танкеру и капетан Џин донео је опасну, али једино могућу одлуку — да превезе огроман брод на



десну, плитку страну кана-
ла и насуче.

Тек два сата после не-
среће, у двадесет до шест,
наранџасти танкер са
експлозивним теретом ста-
јао је заривен у муљ у
једном рукавцу на десној
страни. Само десетак ки-
лометара од мора.

У седам сати патролни
чамац Обалне страже сти-
гао је на место удеса и по-
чео да кружи. Када се на-
шао тик изнад олупине,
чамац се зауставио и акти-
вирани су уређаји за о-
слушкивање речног дна.
Техничару Роберту Зивики
пресекао се дах кад му се
учинило да чује необичне
звук. Напрегао је пажњу
и — сумње није било: ку-
цање! Неко је куцао, доле
је неко жив! Сместа је
упућен позив по спасилач-
ку екипу у Њу Орлеанс.

Све то време Ентони Пе-
рет борио се против хлад-
ноће у неком скученом
простору у којем је, у
мрклом мраку, лебдео у
води до грла. Нешто ужас-
но, неки прасак тргао га је
из сна, сећао се, а онда га
је нека сила одбацила у
воду. Руком је могао да
опипа да се налази негде
затворен, у маленом про-
стору као под неким дебе-
лим звоном у води из које
му је вирила само глава.
Обузео га је неописиви
ужас, она језа која се пе-

ње из стомака према грлу
када је смрт близу. А
можда је већ мртав, питао
се, или је померио памећу,
или је то још страхан сан,
ноћна мора? Не, сан не
може бити... Али, шта се
догодило? И шта да ради?

Још страшније се осећао
када је чуо неко комешање
негде изнад себе. Оно зво-
но под којим се налазио
одјекивало је као да се
вода ваља, бубњало му је
у глави. Није могао да зна
да то танкер, горе, манев-
рише како би са леве
стране реке прешао на
десну... Онда се опет све
умирило и време је стало.
Само мрак. Докле ће из-
држати? Да ли ће његово
ужасно умирање трајати
данима и ноћима које он
неће моћи ни да изброји у
овом ужасном мраку?

Спасилачка екипа коју
су сачињавали искусни ро-
ниоци Алберт Бенет, Метју
Реган и Чед Бајард стигла
је у осам. Помоћу ужета
дугог 25 метара, колико је
Мисисипи на том месту
био дубок, први се спу-
стио Реган. Међутим, кад је
стигао до шкољке потопље
ног чамца, уже је пукло и
он је морао да изрони. Тек
у девет и четрдесет пет све
је поново било спремно за
спуштање и сада су крену-
ли Бајард и Бенет.

Час смрти?

Кад су стигли до олупи-
не која је лежала на боку,
Бајард је остао да придр-
жава Бенетове доводе ваз-
духа док се овај полако
упутио у унутрашњост
чамца. Метал се под њим
мицао опомињући га коли-
ко бродич лежи нестабил-
но. И речна струја била је
снажна. Бенет је стигао до
места са којег се чуло ку-
цање.

Перећу се учинило да је
час смрти близу: то мора
да су последње халуцина-
ције, мислио је, пошто му
се у два наврата чинило да
види неку светлост како
промиче изнад његове гла-
ве. Тада је осетио руку ко-
ја га је шчепала и чуо
глас: „Имам једног живог!“
Био је то Бенет који је
пронашао пут до кабине у
којој је, у ваздушном це-
пу, Перет правим чудом
остао не само жив већ и
неповређен.

Бенет је за преживелог
носио маску са доводом
кисеоника. Није било лако
наместити му је, међутим,
успео је. Перет је ипак из-
губио свест и ронилац је
морао да га вуче оних 25
метара до површине. У је-
данаест и двадесет, седам
часова и 34 минута после
удеса, Перет је извучен из
мутних дубина Мисисипија.
Како се судар догодио док
је спавао, није могао све-
дочити зашто је „Сали П“
онако неочекивано и необ-
јашњиво скренула право
на кљун танкера.

М. К.



ВЕЛИКИ ВИКТОР, СВЕТСКА ИЗЕЛИЦА

Француска је, кажу,
земља лепих жена,
сликара, песника и
великих гастронома. Је-
дан од њених славних
синова био је Виктор Иго,
велики писац и жи-
вотни поета који је не-
измерно уживао у јелу. О
њему су кружиле неверо-
ватне приче, због своје
халапљивости био је че-
сто на удару многих от-
мених брбљиваца који су
Паризом пронели вест:
„Зоологија познаје три
бића с изванредно вели-
ким желуцима: морског
пса, ноја и Виктора Игоа“.
У време кад је писао
„Звонара Богородичне
цркве“ Иго је лета у
главном проводио код
пријатеља у Бретањи.
Пријатељ, такође велики
прождрљивац, необично
је волео да се клади и
тако је једном приликом
Игоу понудио опкладу: а-
ко за једну ноћ поједе
јаре печено на ражњу и
попије балон вина, доби-
ће од њега десет живих
јарића. У случају неуспе-
ха, Иго има да окопа до-
маћинов виноград. Иако
није био баш претерани
обожавалац физичког ра-
да, Иго је прихватио
опкладу. Јаре су испекли
и кад су сви отишли на
починак, Иго се прихватио
јела. Ујутру, када су се
укућани дигли, у кухињи
су затекли само оглодане

остатке јарета и празан
балон а свога госта под
тремом како спава снам
праведника у баштенском
лигештулу. До дана да-
нашњег остала је сумња
да ли је Иго сам појео
јаре или га је поделио са
домаћиновим псима с об-
зиром да су пси после те
ноћи наредних неколико
дана само пили воду.

Што се тиче јела сла-
ни Виктор Иго није био
уопште пробирљив, волео
је све: од обичних сео-
ских ручкова па до ре-
мек-дела француске ку-
хиње. Јело које је посеб-
но волео и о коме је увек
говорио са поштовањем
било је »Са лард а л'оран-
ге« (ово је изворни назив
јела што у дословном
преводу значи — патка с
поморанџама). У класич-
ној француској кухињи
строго пазе на то да се за
ово јело користи сасвим
млада патка, »Caneton а
l'orange«. Постоје бројне
варијанте овога јела,
Виктор Иго волео је пат-
ку надовену смешом од
јабука и поморанџе, о-
бложену мандаринама и
колотовима поморанџе
прженим на маслацу. Да
би у вашу кућу дошао у
приватну посету дух
Виктора Игоа, потребни
су: 1 патка, со, бибер,
мајчина душица, 2 каши-
ке маслиновог уља, 2 по-
моранџе, 2 јабуке, 1 ло-

воров лист, мало сецканог
першуна, 1 чаша сувог
белог вина, 20 г гриза,
сок од 1 поморанџе, 1 ма-
ла конзерва мандарина
(успешнија је варијанта
са свежим мандаринама).

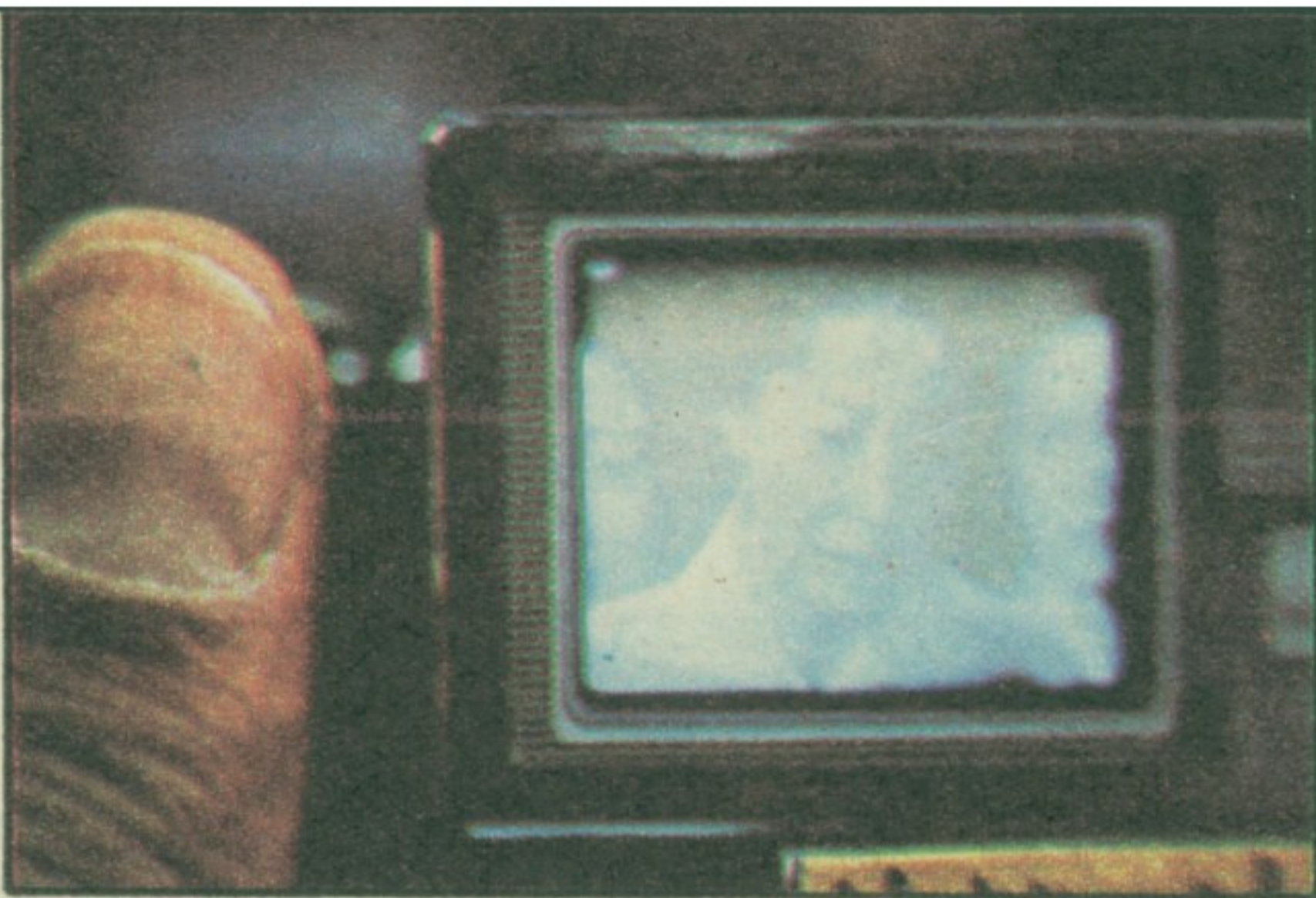
Очишћену патку натр-
љамо сољу, бибером и
мајчином душицом, пре-
мажемо је маслиновим
уљем и напунимо кри-
шкама јабуке и поморан-
џе, лаворовим листом и
сецканим листом першу-
на. Десет минута је пече-
мо на ватри (250 степени),
а затим 60 до 90 минута
на благој ватри, прелива-
мо је белим вином и со-
ком од печења. Кад је
патка готова, извадимо је
а сок од печења помеша-
мо с белим вином и ра-
змученим гризом и оста-
вимо да прокључа на
благој ватри. Када је у-
мак готов, додамо му сок
од 1 поморанџе и танко
настругану кору са ње.
По вољи се може употре-
бити и сок од мандарина.
Прелијемо је једним де-
лом умака док остатак
послужимо одвојено. Ко
не воли маслиново уље,
може користити маслац
или маргарин. Понеки сла-
докусцац уз овако при-
премљену патку послужу-
је и слатку павлаку са
лимуном.

Црта и пише
Бориско Стаматовић

Осим што је Земља Излазећег Сунца са сто седамнаест милиона становника Јапан је и водећа светска технолошка сила која је, нарочито у области електронике, оставила далеко за собом и Сједињене Америчке Државе, и Британију, и Немачку и све остале. Прича је почела још пре једног века кад су Јапанци почели да увозе технолошке идеје Запада, да их усавршавају и за тешке паре продају том истом Западу. Ниједна од основних идеја на којима почива данашњи јапански технолошки бум — ни електрична фото-хелија, ни транзистор, ни силиконски чип — није се родила у Јапану. Јапанци не троше новац на научна истраживања, тај скупи експериментални део посла они остављају другима. Заузврат, они су ненадмашни на сцени која се налази између лабораторије и тржишта и где се млате крутне паре.

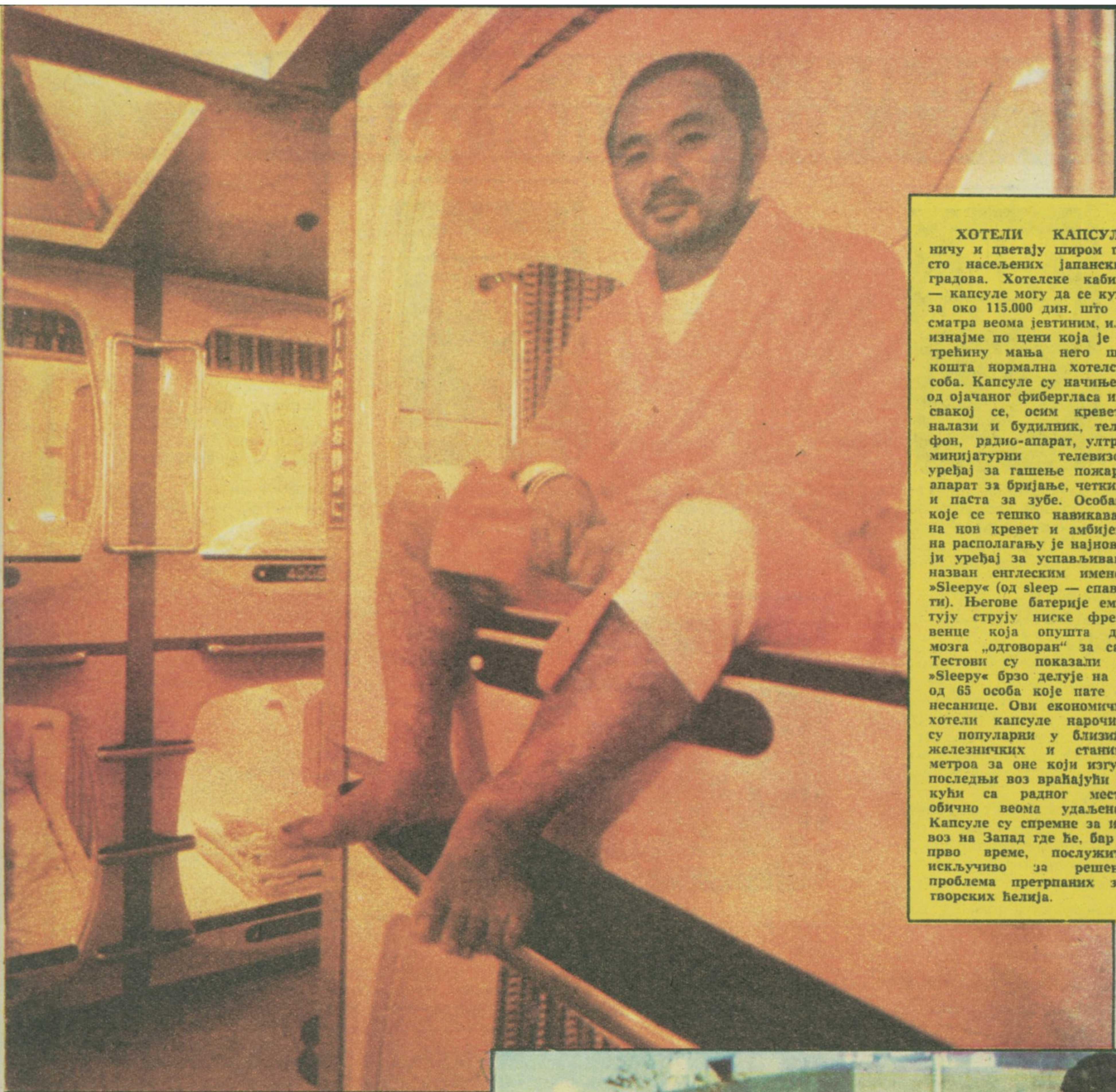
Никада у историји Јапанци нису били оригинални, али су одувек умели да се диве туђим изумима, да их посматрају и савршено копирају. Пре хиљаду година узор им је била Кина. Чувени сос од соје, на пример, потиче из веома маштовите Кине, али је јапански далеко познатији, бољи и укуснији. Ракија саке, за коју се мисли да је типично јапанско национално пиће, такође је дошла из Кине направљена од преврелог кинеског пириначаног вина. Исти систем копирања важи и за „јапанске“ цртеже, керамику, порцелан, чак и за челик убитачне сабље јапанских самураја.

Однедавно је у Јапану у току компанија „Стварајмо сами“ и од тада се упоредо са усавршавањем туђих проналазака појављује и прва серија јапанских изума. Почети су прилично спектакуларни и у скорој будућности обећавају велика изненађења. Приказујемо вам неколико јапанских првенаца.



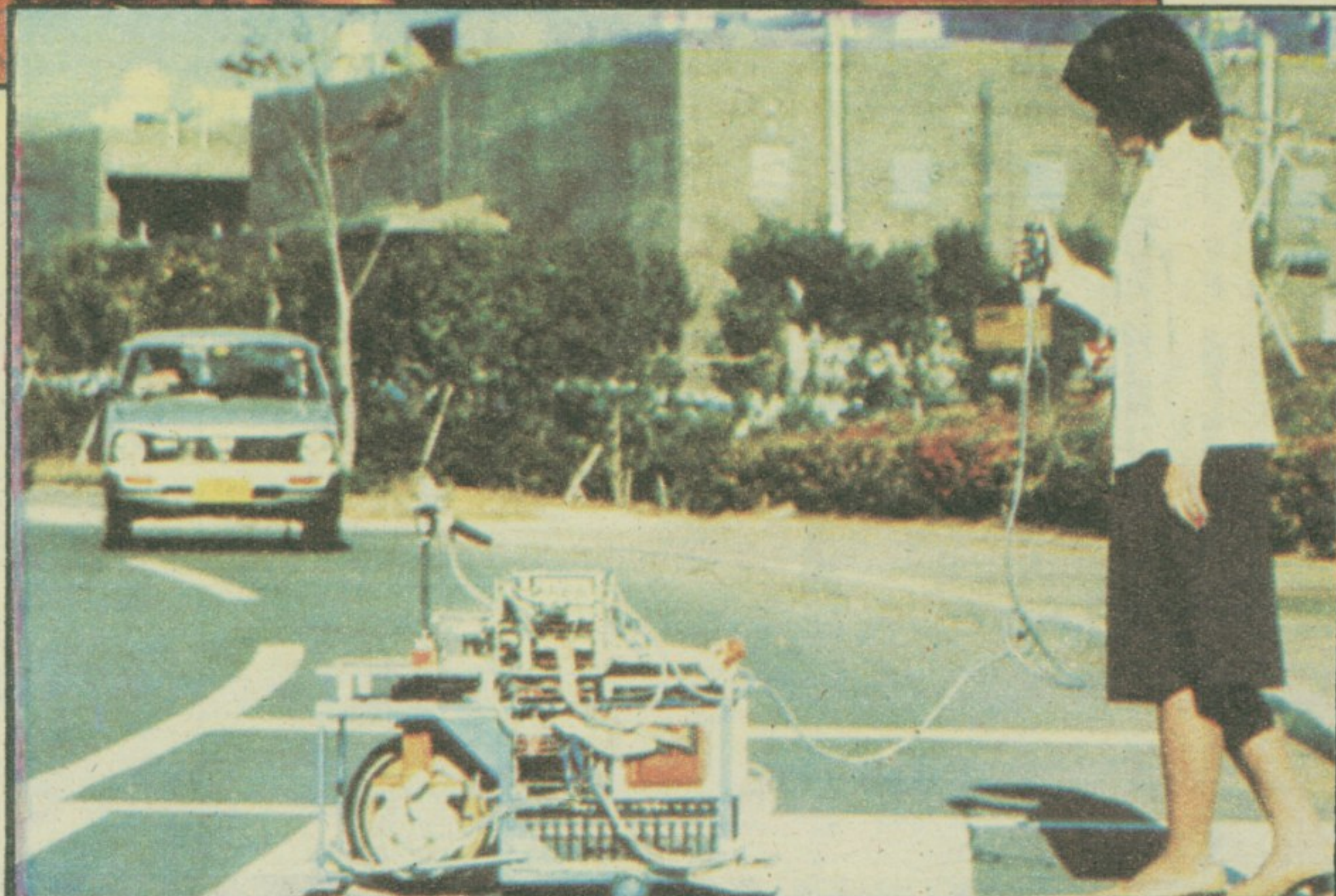
ИЗ ЗЕМЉЕ
РАЂАЈУЋИХ
РОБОТА

ЈАПАНЦИ ПОЧЕЛИ ДА ИЗМИШЉАЈУ

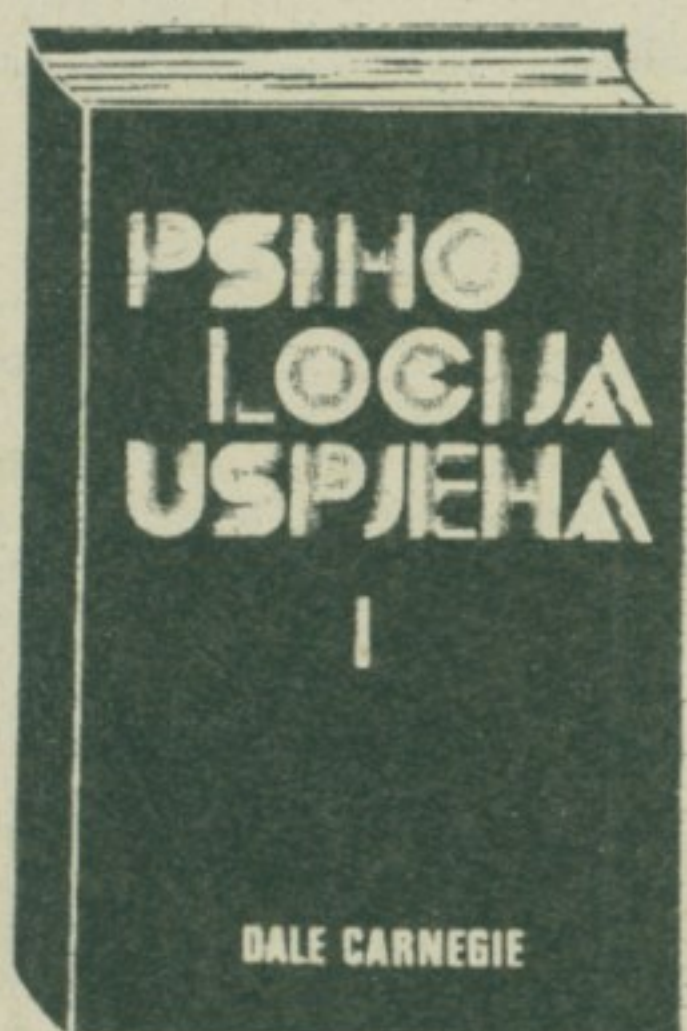


ХОТЕЛИ КАПСУЛЕ нишу и цветају широм густо насељених јапанских градова. Хотелске кабине — капсуле могу да се купе за око 115.000 дина, што се сматра веома јевтиним, или изнајме по цени која је за трећину мања него што кошта нормална хотелска соба. Капсуле су начињене од ојачаног фибергласа и у свакој се, осим кревета, налази и будилник, телефон, радио-апарат, ултра-минијатурни телевизор, уређај за гашење пожара, апарат за бријање, четкица и паста за зубе. Особама које се тешко навикавају на нов кревет и амбијент на располагању је најновији уређај за успављивање назван енглеским именом »Sleepy« (од sleep — спава-ти). Његове батерије емитују струју ниске фреквенције која опушта део мозга »одговоран« за сан. Тестови су показали да »Sleepy« брзо делује на 32 од 65 особа које пате од несанице. Ови економични хотели капсуле нарочито су популарни у близини железничких и станица метроа за оне који изгубе последњи воз враћајући се кући са радног места, обично веома удаљеног. Капсуле су спремне за извоз на Запад где ће, бар у прво време, послужити искључиво за решење проблема претрпаних за-творских хелија.

ЕЛЕКТРОНСКИ ПАС ЗА СЛЕПЕ усавршен је у јапанском Научном Граду Цукуби. Овај робот са енглеским именом — Мелдог — поседује два квалитета пса-водича: послушност без поговора док води господара у жељеном правцу и интелигентну упорну непослушност ако господар случајно крене путем где постоје препреке. Мелдог ради на принципу разноврсних уличних знакова — репера смештених у његовој меморији. У граду с довољно таквих специјалних знакова слеп човек који поседује Мелдог(а) може безбедно да се креће у готово свим правцима. Осим што се зауставља на сваком уличном знаку чекајући даља наређења Мелдог региструје и бројне опасности као што су возила, дрвеће, жбуње, ниске надстрешнице и слично. Чим осети опасност, пас-робот стаје као укопан и не миче док опасност не прође, односно, тера господара да промени правац. Мелдог је идеалан пас за слепе и једино што не може да им пружи су оданост и незамењиво друштво правог живог пса, особине које људи лишени вида ипак цене изнад свега.



БИБЛИОТЕКА ПОПУЛАРНЕ ПСИХОЛОГИЈЕ



D. Carnegie

ПСИХОЛОГИЈА УСПЈЕХА I

- Како стећи пријатеље и наклоност људи
- Како повећати популарност у друштву
- Како придобити људе за свој начин мишљења
- Како постати угодна и сталожена особа
- Како избећи трзавице и неспоразуме у пословном и приватном животу

Укратко: применом начела ПСИХОЛОГИЈЕ УСПЈЕХА I постаните угодан сарадник, претпостављени, брачни партнер, пријатељ...!

Цена 400 динара, 264 стр., формат 13.5 x 20.5 cm на фином офсет папиру, пластифицирани омот у три боје

D. Carnegie ПСИХОЛОГИЈА УСПЈЕХА II

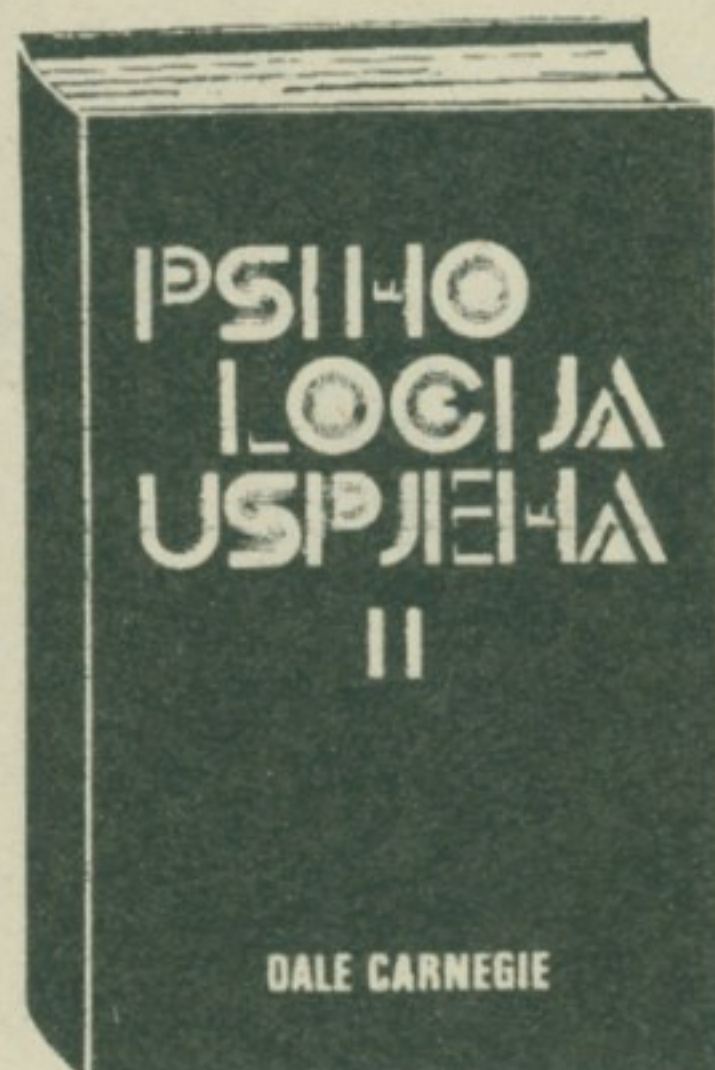
- Како заборавити бригае и наћи задовољство у животу
- Како постићи душевну равнотежу која ће вам донети мир и задовољство
- Како приговоре и критику искористити у своју корист
- Како избећи емоционалне стресове
- Ако сте домаћица — како избећи умор и задржати младалачки изглед

Помоћу ПСИХОЛОГИЈЕ УСПЈЕХА II обогатите своје искуство низом примера из живота славних и мање познатих људи које су мучили исти проблеми као и вас!

Цена 480 динара, 332 стр., формат 13.5 x 20.5 cm на фином бездрвном папиру, пластифицирани омот у три боје.

Књиге DALE CARNEGIEA преведене су на 36 светских језика и продате у више од 10 милиона примерака. У тренутку суочавања са животним проблемима свака генерација поново открива књиге Dalea Carnegiea, које су постале класична литература на подручју популарне психологије.

Живети свакодневицу с људима постаје све напорније. Уместо да се под теретом тог напора обрачунавате с људима, обрачунајте се с бригама



Dr R. Sharpe & D. Lewis ФАКТОР УСПЈЕХА

Како постати онаквим какви бисте желели бити

— КЊИГА ПОМОЋУ КОЈЕ ЋЕТЕ СЕ ОСЛОБОДИТИ ВАШИХ ЛОШИХ НАВИКА, комплекса, пушења, тескобе...

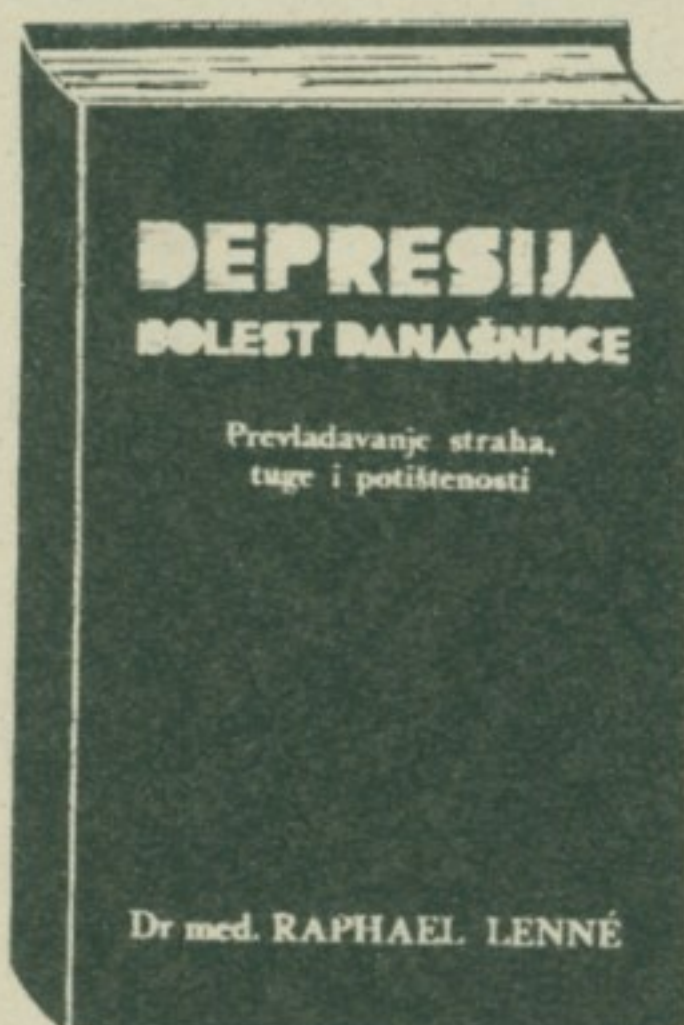
— КЊИГА КОЈА ВАМ НУДИ КОМПЛЕТАН ПРОГРАМ УСАВРШАВАЊА У НАЈВАЖНИЈИМ ЖИВОТНИМ ПОДРУЧЈИМА ЗА 14 ДАНА — рад, студије, породица, брак и секс, друштвени односи, одмор и спорт...

С ФАКТОРОМ УСПЕХА — ДО УСПЕХА У ВАШЕМ ЖИВОТУ И РАДУ!



Цена 400 динара, 288 стр., штампано на фином офсет папиру, пластифицирани омот у тробојној штампи. — Књига која ће постати ваш сарадник у пословном и свакодневном животу и остати украс ваше библиотеке.

Гаранција: свим незадовољним наручиоцима наших књига гарантирамо поврат новца, уколико врате неоштећену књигу у року од пет дана.



Dr Raphael Lenne

ДЕПРЕСИЈА болест данашњице

Како победити депресију, потиштеност, тескобу, меланхолију и страх од живота

НОВО У БИБЛИОТЕЦИ ПОПУЛАРНЕ ПСИХОЛОГИЈЕ

Зашто се милиони људи осећају потиштено, уморно, очајно, песимистично, невесело, безвољно, апатично, пренапрегнуто, депримирано?

Зашто њихова страховања, несаница, сломови живаца, смањена потенција и различита депресивна стања?

Зашто тако много домаћица пати од разноврсних физичких и психичких тегоба којима не знају узрока?

Зашто се пензионери у прворазредним старачким домовима осећају усамљено, неутешно, безнадно, огорчено?

Одговор: савремени живот не трује само околину него и што је исто тако судбоносно — нашу психу.

Резултат: болест времена с милионима и милионима угрожених.

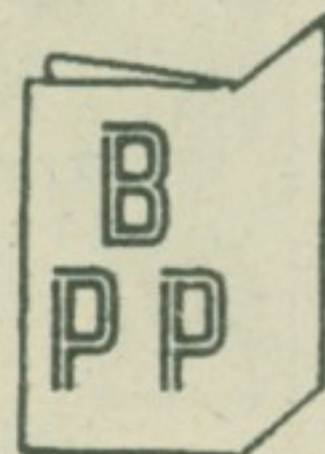
Назив: болест нашег доба — депресија, обележје којег се многи плаше и не желе ни чути о томе да би се оно могло применити на њих.

Ово је књига која је настала као резултат све већег занимања јавности и појединаца да се скине табу с те свеопште вишеслојне проблематике психичких сметњи и њихове терапије.

Ово је књига која говори о свим облицима депресије: лаким и тешким, једноставним и сложеним, пролазним и трајним.

Ово је књига за свакога: здравима ће послужити као превентива, угроженима помоћи у свладавању депресије, а њиховој околини и пријатељима указати како да их боље схвате и помогну им.

Књига се штампа на фином офсет папиру, пластифициране корице у три боје: ЦЕНА 400.— ДИН.



ПОПУЛАРНА ПСИХОЛОГИЈА
41001 ЗАГРЕБ
Поштански претинац 608

НАРУЧБЕНИЦА

Заокружите редне бројеве књига које наручујете:

- | | |
|--------------------------------------|--------|
| 1. ДЕПРЕСИЈА, болест данашњице | комада |
| 2. ПСИХОЛОГИЈА УСПЈЕХА I | комада |
| 3. ПСИХОЛОГИЈА УСПЈЕХА II | комада |
| 4. ФАКТОР УСПЈЕХА | комада |

АДРЕСА НАРУЧИОЦА

Име и презиме

Улица и број

Пошт. бр. и место

Адресу испунити читљиво — штампаним словима. Књиге се плаћају поузећем — поштару приликом испоруке. Приликом испоруке за иноземство зарачунавамо трошкове пакирања и поштарину.

Сад имамо и ГЛАСОГРАМ

КАКО СЕ ГЛЕДА ГЛАС

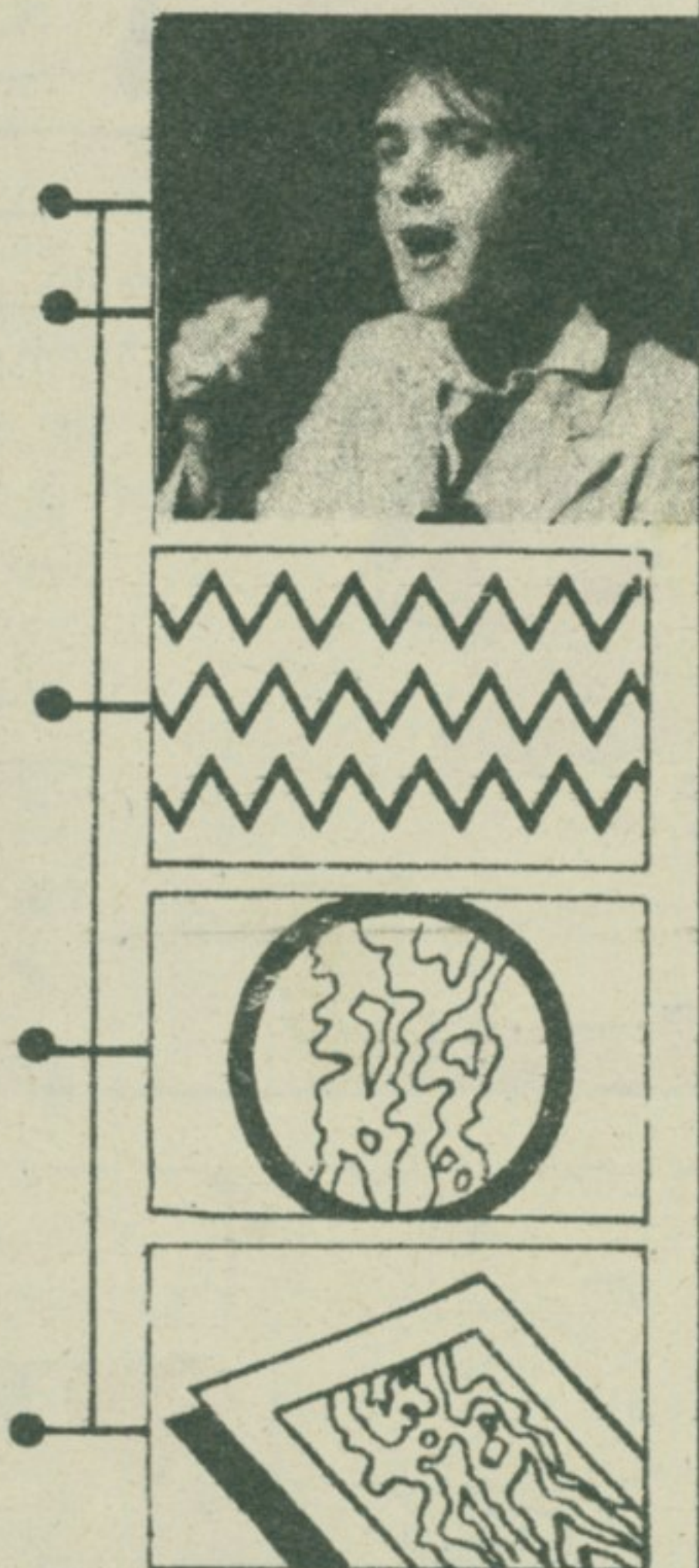
1) Изговорена реч ствара звучне осцилације у ваздуху

2) Микрофон мења звучне осцилације у електричне сигнале

3) Електронски растављач раздваја различите електричне осцилације према различитим звуцима у речи

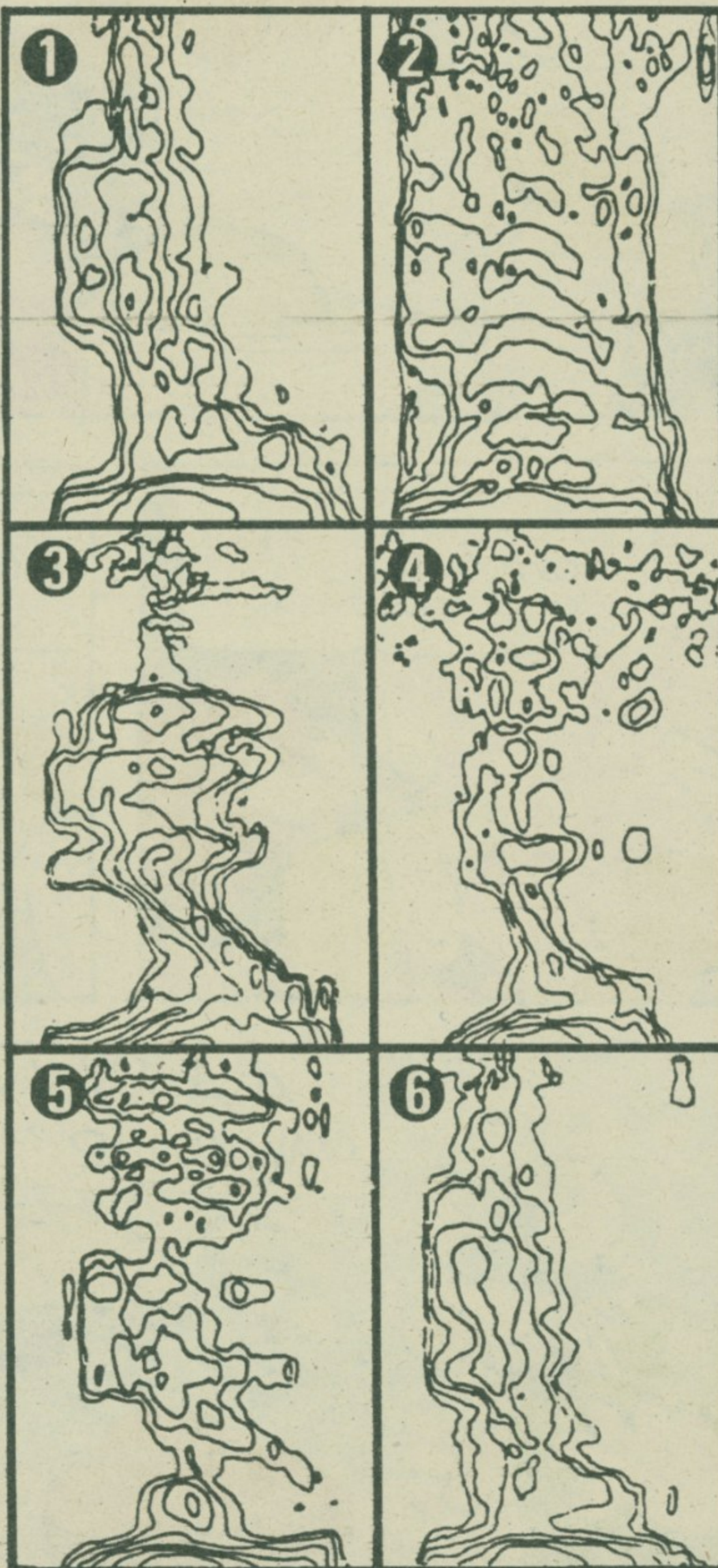
4) Осцилоскоп прави отисак изговорене речи.

5) Камера снима отисак гласа.



катодне цеви видимо слику насталу из електричне струје која утиче у задњи крај катодне цеви, тако и при прављењу отиска гласа електрична струја прави слику на екрану осцилоскопа. Ова слика — или отисак гласа — снима се помоћу специјалне камере.

На цртежу су предста-



ОВУ МАШИНУ ЛЕКАРИ ЋЕ КОРИСТИТИ
ЗА ОТКЛАЊАЊЕ ГОВОРНИХ МАНА
А КРИМИНАЛИСТИ
ЗА ОТКРИВАЊЕ ПРЕСТУПНИКА,
ПА ЋЕ СЕ УСКОРО
У ПОЛИЦИЈСКИМ КАРТОТЕКАМА
ПОРЕД ОТИСАКА ПРСТИЈУ
ЧУВАТИ И ОТИСЦИ ГЛАСОВА.

вљени отисци гласова шест пута изговорене речи „ју“ (you — на енглеском значи ти или ви). Примићите да су само два отиска слична док се остали разликују. То је зато што је реч „ју“ изговорило пет различитих особа. Једна од ових пет особа изговорила је исту реч два пута, зато су два отиска и слична, али не и потпуно иста, јер једна особа никад не изговара исту реч на исти начин



Без подвале

Гласограм ће наћи велику примену у медицини и криминалистици. Пошто се у њему разлаже глас, доктори и васпитачи користе га да би помогли људима с говорном маном, док ће полиција помоћу отиска гласа откривати криминалце. У полицији ће се зато, поред отисака прстију, чувати и отисци гласова.

У САД већ се испитују и друге могућности коришћења гласограма. Тако ће Американци моћи не само да наручују робу из великих робних кућа преко телефона, већ ће робу коју купе продавница директно наплатити преко њиховог текућег рачуна. Биће дозвољено да само изговоре своје име преко телефона и гласограм ће начинити њихов отисак гласа који ће се онда упоредити са отиском гласа који се чува у картотеци рачуноводства те робне куће. На тај начин биће немогуће да неко други телефонира у нечије име и поручи робу.

С. И.

На овом цртежу налази се шест отисака гласова од којих два припадају истој особи. Можете ли да погодите која два?

Одговор: отисак гласа број 1 и 6 су од исте особе

Нема дана да на нашој планети не дође до неког новог открића или сазнања из било које области науке. Недавно откриће да не постоје два човека која једну реч изговарају на потпуно исти начин нагнало је научнике да конструишу апарат који може да направи отисак гласова. Ево како тај гласограм ради.

Особа којој се узима отисак гласа изговори једну реч у микрофон. Стварни звук изговорене речи представља мешавину различитих звукова који могу да буду ниски (као ниске или бас-ноте на клавиру) или високи (као високе или сопранске ноте). Звучи могу да се разликују и по јачини и сви они, било да су створени људским гласом или неким музичким инструментом, састоје се од треперења ваздуха. Задатак микрофона је да промени та треперења у електричне сигнале који представљају наизменичне е-

лектричне струје звучних фреквенција од којих неке одговарају високим тоновима, а друге ниским. У ствари, микрофон мења изговорене речи у електричну струју која долази у сложен апарат назван растављач.

Осцилоскоп

Задатак растављача је да раздвоји све те различите електричне осцилације према различитим звуцима у речи изговореној у микрофон. Он у ствари разлаже звук, баш као кад бисмо било коју ствар раставили на њене основне делове. Из микрофона електрична струја долази у растављач. Део струје из растављача отиче у други електрични апарат који се зове осцилоскоп и служи за претварање звучних таласа у електричну струју. Осцилоскоп је готово исти као катодна цев (екран) телевизијског апарата.

И, као што на екрану

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

ПА ОВО ЈЕ
СУПЕРИДЕЈА,
МАМА!

НИЈЕ
ЛОШЕ...

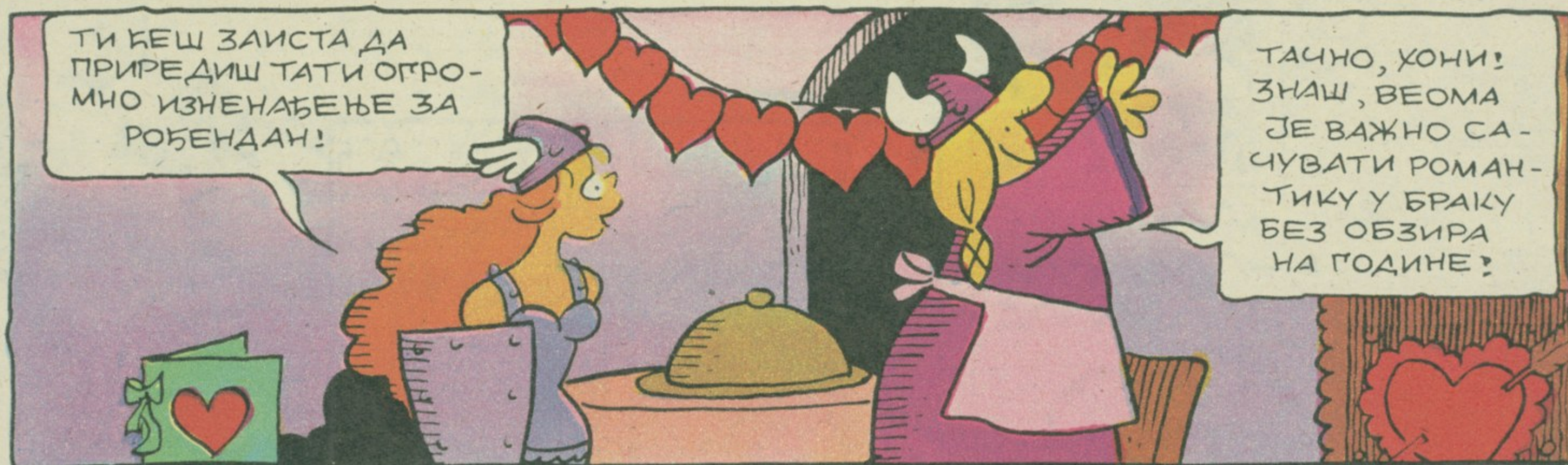


ЧЕКАЈ САМО ДА ВИ-
ДИШ РУЧАК!



ТИ КЕШ ЗАИСТА ДА
ПРИРЕДИШ ТАТИ ОГРО-
МНО ИЗЕНАЂЕЊЕ ЗА
РОЂЕНДАН!

ТАЧНО, ХОНИ!
ЗНАШ, ВЕОМА
ЈЕ ВАЖНО СА-
ЧУВАТИ РОМАН-
ТИКУ У БРАКУ
БЕЗ ОБЗИРА
НА ГОДИНЕ!



ЕВО ГА ТА-
ТА! ДОЛА-
ЗИ!

ТАЧНО НА ВРЕМЕ!
РЕЦИ МУ ДА ЗАТ-
ВОРИ ОЧИ ДОК ЈА
ДОНЕСЕМ РУЧАК!



ОВО ЈЕ ЗА-
ИСТА УЗБУД-
ЉИВО ИШЧЕ-
КИВАЊЕ!

ГО-ТО-ВО!
ОТВОРИ ОЧИ!



АААУУУ!
ОАШИРАНО МЕСО!



СПАСИТЕ НАМ ДЕЦУ

КАД ЈЕ УГЛЕДАЛА НАКО БУЈИЦА НОСИ ДЕО ПОЗНАТЕ ОДЕЋЕ, МАЈКА ЈЕ ЗАВРИШТАЛА. УЛАЗ У ПЕЋИНУ БИО ЈЕ ПОТПУНО ЗАТВОРЕН.

Још мало, другови — говорио је Бери Бек — остало нам је само двадесетак минута до изласка из пећине.

Тридесет четворогодишњи професор геологије и признати спелеолог Бек повео је тога дана групу студената, чланова спорске секције из Југозападног колежа, у походе Апалечи планинама у северној Џорџији. Око 16.30 часова тог прохладног мартовског суботњег поподнева 1979. године девет чланова клуба пожалило се на умор и хладноћу, највише због тога што је већина њих први пут учествовала у једној свакој експедицији. А у пећини су већ провели пуних пет часова.

Група се полако пробијала подземним током истоимене реке који води испод планине Голуб. У једном тренутку зачула се тутњава. Наслуђујући непријатност група је убрзала корак. Готово истовремено из пукотина на зидовима пећине, одакле су дотад падале само капи воде, шикнули су снажни млазеви. Нико није знао да су обилне кише које су се у међувремену сручиле на планину, изазвале највеће бујице забележене у овом крају у последњих педесетак година. Поплава је натерала тоне и тоне воде у подземне токове чији је ниво један час раније досегао само до колена безбрижних излетника. Огромне количине воде сада су претиле да затворе једини излаз.

— Брже! — повикао је узнемирени Бек студентима који су похитали да се што пре домогну светлости дана. Али негде пред самим излазом наишли су на узани тунел дуг двадесетак метара, не без разлога познат под именом Грлић боце. Висина овог пролаза мања је од једног метра а ледена вода тече у нивоу од преко педесет центиметара, тако да га је тешко проћи чак и по најсувљем времену. Бек је предложио да се кроз овај пролаз одмах провуку они најспретнији и да потом помоћу сталима.

Први који је покушао да се домогне излаза био је осамнаестогодишњи Марк Мекој. За њим је кренуо и његов вршњак Тони Ејбл, познат по томе што је у тешким тренуцима увек знао да сачува хладнокрвност. Користећи фарове на својим шлемовима, њих двојица су некако стигли до краја тунела, али тада се слободан простор између плафона и воде нагло свео на минимум а затим потпуно изгубио. Да се не би угушили увлачили су главе у шупљине у стени где се још могло наћи мало ваздуха. Престало им је једино да загнуру и да се, бауљајући по дну, пробију до излаза. Тако су и учинили: за кратко време вода их је избацила на чистину.

Напољу је већ почео пада мрак. Ејбл је одмах похитао ка шумаревој кућици. Нашао је широм отворена врата, али уместо шумара у кући је затекао само двојицу чланова клу-

ба који су, уморни, из пећине изашли много раније. Били су то тринаестогодишњи Беков син Ерик и његов друг Тони Џонсон.

Тони и Ерик нису оклевали, ускочили су у камиснет и кренули по помоћ. Пут је, међутим, био поплављен тако да су се једва доскотрљали до прве куће одакле су се телефоном јавили шерифу.

У међувремену су деветнаестогодишња медицинска сестра и њен младић Ворен Мур такође покушали да се домогну излаза из пећине, али им то није пошло за руком. Река је и даље надоласила и претила да потпуно затвори све пролазе. Борећи се са струјом група се вратила пуних три стотине метара узводно, до једног проширења где су такође на једвите јаде успели да се попну на зараван — дванаестак метара изнад нивоа воде. То им је, ипак, била слаба утеха јер су онако прозебли и уморни коначно схватили да се налазе у великој невољи. У том тренутку можда и нису имали разлога да се боје воде јер је претила нова опасност: хипотермија (смањење телесне температуре преко дозвољене границе). Черил је знала да хипотермија за кратко време може да изазове шок за којим следи кома која се, готово по правилу, фатално завршава. Да би се колико-толико загрејали збили су се



један уз другог. Али, било је све хладније, и њихова мокра тела почела су неконтролисано да подрхтавају.

Већ је био мрак кад је шериф са своја два помоћника стигао до улаза у пећину. Пошто је одмах схватио да не могу унутра, искористио је приручну радио-станицу и потражио појачање.

У једном зиду пећине Бери Бек је открио удубљење у које су се увукли и поређали као сардине. Онда су наизменично мењали положај: скакутали су у месту или радили гимнастику како би бар мало олабавили укочене мишиће и подстакли циркулацију крви. Тако су дочекали недељно јутро, иако је у њиховом леденом склоништу и даље владао мрак. Стално су се питали хоће ли стићи помоћ.

Шериф Џонс је, најбрже што је могао, обезбедио амбулантна кола и читаву војску спасилаца: полицијце, ватрогасце, рен-

дере, особље из штаба цивилне заштите и Црвеног крста, десетак медицинских сестара. Ту се чак нашло и неколико људи из специјалне спасилачке екипе која је задужена само за пећине, у ствари — екипа стручњака за помоћ спелеолозима у опасности. На жалост, ни њима није пошло за руком да се приближе групи несрећних излетника. У једном покушају спасиоци су успели да продру тридесетак метара у дубину пећине, али их је бујица приморала да се врате. Тако је прошло и читаво поподне.

У једном тренутку родитељи Мери Феј, који су заједно са осталима дојурили на лице места, спазили су неки предмет како плута на води која је куљала из узаног гротла.

— Унутра је моја кћи. Спасите нам децу! — повикала је мајка из свет гласа и у очајању појурила ка пећини.

Око деветнаест часова невреме се стишало, киша је почела да јењава. Ниво воде се смањивао, али не тако брзо. Око 19.25 стигао је хеликоптер са Ларијем Вином, познатим рониоцем и спелеологом, који је одмах почео да се договара са својим колегом Јаном Хамилтоном.

Њих двојица хитро су навукли своје гумиране комбинезоне, назули пераја и на леђа ставили боце са кисеоником. Затим су

загнурили и, борећи се са снажном воденом струјом, кренули дуж поплављеног тунела. Хватајући се за сваки истурени део и користећи сваку стену за отискивање и опирање бујици, успели су да се пробију кроз његов најужи део. Око њих — мркли мрак. Чак ни светиљке од 80 хиљада кандела нису биле од велике користе. Ипак, успели су да се пробију до хлника у којем су бар могли да се усправе, а мало даље коначно су наишли на шесторицу студената и њиховог професора.

— Гважимо седморо спелеолога из Југозападног колежа! — повикао је шалећи се Јен Хамилтон — Да ли сте их можда видели?

И даље је владао тајан. А онда су сви праснули у смех.

— Хајде, бежимо одавде што пре!

Тетрајући се студенти су кренули за десницом ронилаца који су их, једног по једног, уз употребу помоћних апарата за дисање провели кроз тунел до излаза.

Иако заљубљени у природу, сви су говорили како им више неће пасти на ум да залазе у пећине. Али, чим су отпуштени из болнице, почели су да планирају нови излет.

БИМ И БУМ



ПЕРИНАРИ



У 18. ВЕКУ, У ТОКУ КОЛОНИЈАЛНИХ РАТОВА У СЕВЕРНОЈ АМЕРИЦИ ПОСЕБНО СУ ЖЕСТОКИ БИТИ ОКРШАЈИ ИЗМЕЂУ ЕНГЛЕСКЕ И ФРАНЦУСКЕ КОЛОНИЈЕ И ТО ПОСЕБНО ОКО ВОДОПАДА НА РЕЦИ ХАДСОН И ОКОЛНИХ ЈЕЗЕРА ЧЕМПЛЕИН И "ХОРАКЕН"...



ТВРБАВА ЕДВАРД 1757;
ОД ПОРАЗА ГЕНЕРАЛА БРЕ-
ДОНА 1757. ЕНГЛЕЗИ НИ-
СУ МОГЛИ ДА СЕ НОСЕ СА
ФРАНЦУЗИМА И ИНДИЈАН-
ЦИМА...

ПОШТО ЈЕ ОД
ПОРУЧНИКА МАН-
РОА ДОБИО ВЕСТ
ДА СЕ МОНКАЗ-
МОВИ ФРАНЦУЗИ
И ИНДИЈАНЦИ
ГРУПИШУ ОКО ТВР-
БАВЕ, ГЕНЕРАЛ
ВЕБ ЈЕ У ТВРБА-
ВУ "ВИТИЈАТ ХЕН-
РИ" ПОСТАО ПО-
МОГ...

НА ПУТ СУ
СЕ ПРИПРЕ-
МАЛЕ АЛИ-
СА И КОРА,
МАНРО-
ЕВЕ КЕЕ-
РИ...

ХЕЈВАРДЕ,
ЧУВАЈ ОВЕ ДВЕ
ДАМЕ И СПРОВЕДИ
ИХ КРОЗ ШУМУ НЕО-
МЕТАНО ОД МОНКАЗ-
МОВИХ ТУДИ...

ЈАМЧИМ ЗА
ЊИХ СВОЈИМ ЖИ-
ВОТОМ, ГЕНЕРАЛЕ
ВЕБ?

А ОНАЈ ЦРВЕ-
НОКОЖАЦ, ЗАР
НЕ ТРЕБА ИЊЕГА
ДА СЕ ЧУВАТО,
ХЕЈВАРДЕ?

НЕ, АЛИСА,
ТО ЈЕ ТАМБА, ЊЕ-
МУ СЕ МОЖЕ ВЕ-
РОВАТИ... САД МУ
ЈЕ И ВАШОТАЦ ПРИ-
ЈАТЕЉ...

ЗНАЧИ ДА МУ ЈЕ ПРЕ БИО НЕ-
ПРИЈАТЕЉ?? САД МУ ЈОШ МАЊЕ
ВЕРУЈЕМ?

ТО ЈЕ ПРОШЛОСТ,
ОН ЈЕ ПРОИЗВЕДЕН
У АРМИЈСКОМ КУРИ-
РАТ САМ СЕ ПОНУДИО
ДА НАС ПРАТИ ДО
УТВРБЕЊА?

РАДИЈЕ
БИХ СА
ВОЈНИЦИ-
МА?

ТАМАН ПОСТА,
АЛИСА? ЗАР ДА
ОВОМ ЧОВЕКУ НЕ ВЕ-
РУЈЕМО САМО ЗА-
ТО ШТО ЈЕ ЦРВЕНО-
КОЖАЦ??



Пут су наставили у потпуној тишини. Ишли су кроз све дубља и злослутнију шуму док их мача није зауставио...

ШТА?? НИСТО СЕ ВАЂДА ИЗРУБИЛИ? ТИ... ТОЛИКО СМО СЕ УЗДАЛИ У ТЕБЕ?

ЈА САД ПРЕУЗИМАМ ВОДСТВО?

ИКИ БЕМО ПУТЕМ КОЈИ ЈА БУДЕМ ОДРЕБИВАО?

НЕШТО ДАЂЕ У ШУТИ, СЕДЕ-ТА СУ ДВА ЧОВЕКА. ЊИХОВА УЗАЈАМНА ТЈУБАВ ПРЕБРОДИЛА ЈЕ ГРАНИЦУ РАСЕ. БИЛИ СУ ПРИЈАТЕЉИ...

То су ОКО СОКОЛОВО, АМЕРИЧКИ СКАУТ* И ЧИНГАЧУЧ - МОХИКАНАЦ.

МОЈ НАРОД - МОХИКАНИ, ИШЧЕЗАО ЈЕ? ЈА САД ЗНАМ САМО ЗА ВЕЛИКУ ТУГУ?

* ИЗВИДНИК

ШУМА ВИШЕ НЕ ПРИПАДА НАМА?

БЛЕДОЛИКИ СУ
СЕ ОВДЕ ИСКРЦА-
ЛИ И ДАЛИ ТОМ
НАРОДУ **ВАТРЕ-
НУ ВОДУ?** ОНИ
СУ ПИЛИ И ПИ-
ЛИ СВЕ ДОК ИМ
СВЕ НИЈЕ БИЛО
ИЗМЕШАНО?
МИСЛИЛИ СУ ДА
СУ ПРОНАШЛИ
**ВЕЛИКОГ ДУ-
ХА?***



ТАКО СУ СЕ
ОДВОЗИЛИ ОД
СВОЈЕ ЗЕМЉЕ?
ЗБОГ ТОГА ЈА,
КАО ПОГЛАВИ-
ЦА НАД ПОГЛА-
ВИЦАМА, НИКАД
НИСАМ ПОСЕТИО
ГРОбОВЕ СВО-
ЈИХ ОТАЦА?

ГРОбЉЕ ИЗАЗИВА
ТУРОбНЕ МИСЛИ?
СВЕ ТО ШТО МИ
ПРИЧАШ, ЧУО САМ
ДАВНО ПРЕ... И, МА-
ДА МОЈ НАРОД
ИМА МНОГО ШТО
МУ СЕ МОЖЕ ЗА-
МЕРИТИ...



... МОРАШ ДА
ПРИЗНАШ
ДА СЕ СВЕ
ТО ДЕШАВА-
ЛО МНОГО ПРЕ
НЕГО ШТО СУ
ОВДЕ ДОШ-
ЛИ ЕН-
ГЛЕЗИ?



МОЈЕ ПЛЕМЕ ЈЕ ПРАОТАЦ
НАРОДА? КРВ ПОГЛАВИЦА
ТЕЧЕ У МОЈИМ ВЕНА-
МА...

АЛИ, ЧИТАВА МО-
ЈА ПОРОДИЦА ЈЕ
НЕСТАЛА, САД СУ У
ЗЕМЉИ ДУХОВА
ГДЕ БУ И ЈА ЈЕД-
НОГ ДАНА ОТИ-
БИ?



И КАД ЗА МНОГ
ПОБЕ И УНКАС,
МОЈ ЈЕДИНАЦ,
ТО ЋЕ БИТИ КРАЈ
МОЈ НА-
РО-
ДА?



* **ВАТРЕНА ВОДА** -
АЛКОХОЛНА ПИ-
ЉА.

* **ВЕЛИКИ ДУХ** -
МАНИТУ, ТАКО
ИНДИЈАНЦИ НА-
ЗИВАЈУ БОГА У
КОГА ВЕРУЈУ.



БОЉЕГ МОХИКАНЦА
ТЕШКО ДА ЈЕ ИКАДА
ЧОПШТЕ И БИЛО...

ДА, ОКО СОКОЛОВО.
АЛИ, ЕНО
УНКАСА?



ДОНОСИШ ЛИ
ВЕСТИ ПОРЕД
ХРАНЕ?

ДА, ВЕСТИ О
МАКВАМА -
ИРОКИ ИНДИЈАН-
ЦИМА? ИШАО САМ
ЊИХОВИМ ТРА-
ГОМ, ИМА ИХ
КОЛИКО ПРЕ-
ТИСУ НА МО-
ЈИМ РУ-
КАМА?

ЛЕЖЕ У ШУТИ
КАО КУКАВИЦЕ?



ДЕСЕТОРИЦА ХЈУРОНА?
ЗНАЧИ... ПРИШЛИ СУ НА
СТРАНУ ФРАНЦУЗА ПА САД
ЧЕКАЈУ У ЗАСЕДИ НЕКИ
СКАП?

СТАНИ!
КАКАВ ЈЕ ТО
ЗВУК?

ТО СУ КО-
ЊИ ТВОЈЕ
БЕЛЕ
БРАЋЕ?
ВИДИ КО
СУ?



ХОКУ? СА-
МО МИ ОБ-
ЈАСНИ КА-
КО И
ТО-
МО-
ЈЕШ

ДА
РАСПОЗ-
НАШ
?



КО ТО ИДЕ У
ОКРИЉУ ОВАКВЕ
ДИВЉИНЕ И
ОПАСНОСТИ?

ПОШТЕНИ
ЉУДИ!
ЈАШЕМО
ОД ИЗЛАС-
КА СУНЦА
И ДО
САДА СЕ
НИСТО
ОКРЕПИ-
ЛИ!

ЈЕСТЕ ЛИ ЗА-
ЛУТАЛИ?



ТРАЖИМО ПУТ КА
УТВРЂЕЊУ "ВИЛИЈАМ
ХЕНРИ" НАШ ВОДИЧ
СЕ ИЗГУБИО?

ЧУДНО ДА
СЕ ИНДИЈА-
НАЦ ИЗГУБИ,
СЕМ АКО
НИЈЕ
ХЈУРОН!

ОНИ СУ КРАД-
ЉИВИЦИ У ШУТИ
ИХ ИМА ЧИТАВА
БАНДА ШТО ВАШ ВО-
ДИЧ СИГУРНО ДОБ-
РО ЗНА?



САД БЕ
ДА МИ
ПРИЗНА
КАКВЕ ЈЕ
ТО НАМЕ-
РЕ
ИМАО?



КАКО МУ СЕ ХЕЈВАРД
ПРИБЛИЖИО, ТАРГА ЈЕ
ШТУРНО У ШУТУ...

НЕ ДОЗВОЛИ-
ТЕ ДА УТАКНЕ...
ОБАВЕСТИТЕ ОС-
ТАЛЕ ХЈУРОНЕ
ГДЕ СТЕ?







ТРЕБАЛО
БИ ДА ОД-
СПАВАТЕ? СЪТРА
ТРЕБА
ПОРАНИТИ!



СЕСТРЕ СУ ГА ПОС-
ЛУШАТЕ. НАПРА-
ВИЛЕ СУ ПОСТЕЛЈУ
ОД ЛИШКА...



ОКО СОКОЛОВО, ЧИНГАЧУЧ И УН-
КАС ПОТРИЛИ СУ НА УЛАЗИТА...

ВИДИ ТОГ ДИВНОГ,
ДОСТОЈАНСТВЕНОГ ИН-
ДИЈАНЦА? КАКАВ ЧО-
ВЕК?

ХЕЈ,
ДА
НИЈЕ ОН
У ТВОМ
СРЦУ
ПРОБУДИО
НЕКИ
ПЛАМЕН?



МОРАТ
ДА ПРИЗНАТ
ДА...

ХУ-У-УУ!



КАРАКТЕРИС-
ТИЧАН ЗВУК РАЗ-
ЛЕГАО СЕ ОКО-
ЛИНОМ.
ТОЛИКО ЈЕЗИВ
ДА СЕ ЧВЛА-
ЧИО У КОСТИ...



Ш-ТА
ЈЕ
САД?



ХЈУРОНИ
НА ДРУГОЈ
ОБАТИ?



ИПАК СУ НАС
ОТКРИЛИ?
МОЖДА НИСТО
ДОБРО
САКРИЛИ
КАНУ...?!

ЖЕНЕ НЕКА
ОСТАНУ УНУТРА,
ТИ МОРАТО ДА ИМ
СЕ СУПРОТСТАВИМО?



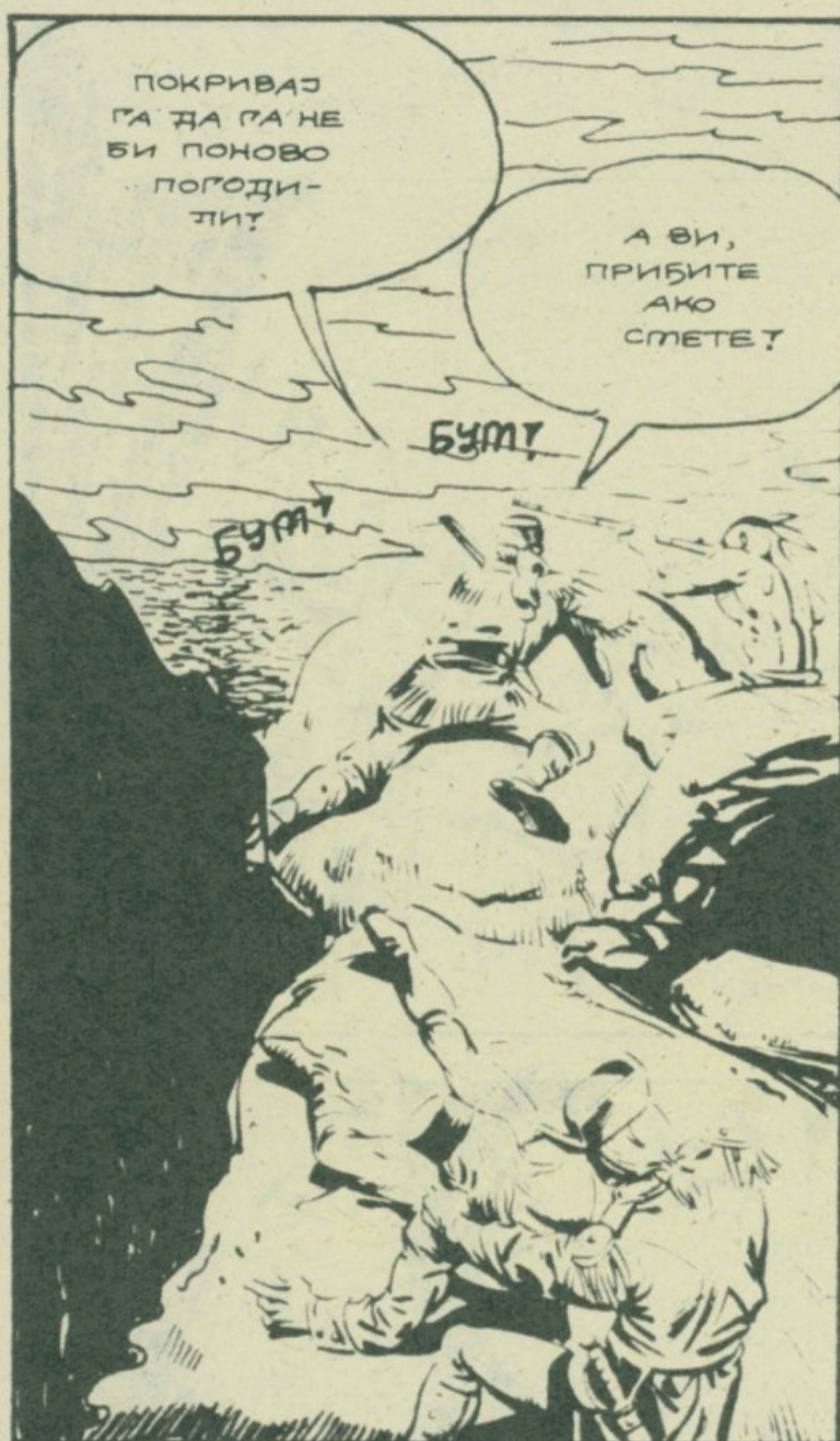
ЈА САМ ЧОВЕК
КОЈИ ЗНА САМО ЗА
МИР, АЛИ АКО ТРЕ-
БА, МОГУ ДА ПУНИМ
ПУШКЕ?

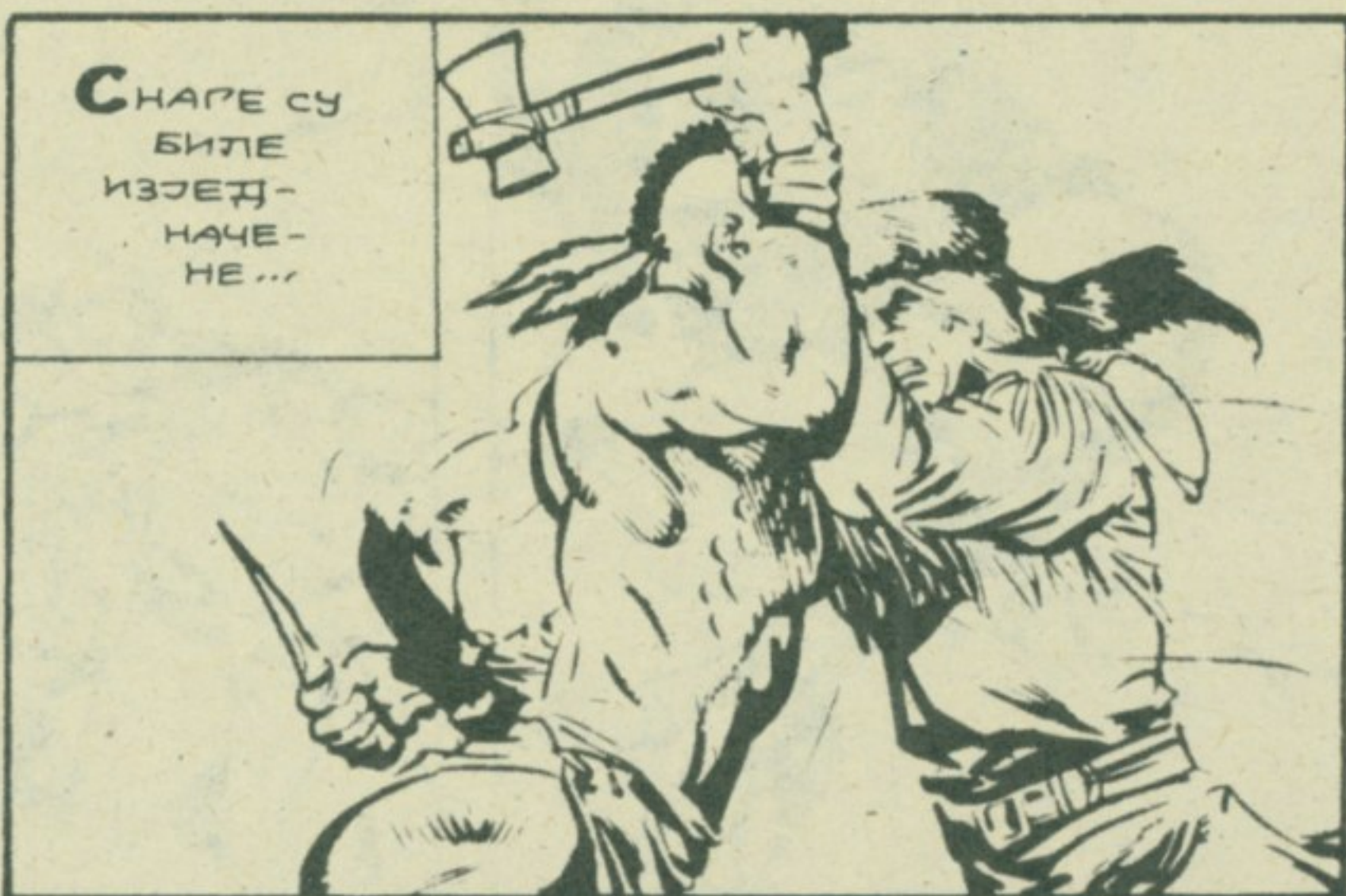


БУМ!

ДАВИД
РАТИ ЈЕ
ПОГОВЕН?

ААА?





ИПАК, НИ ХОУРОН НИЈЕ ПОПУШТАО... ГУРАО ЈЕ ХЕЗ-ВАРДА СВЕ ВИШЕ КА ПРОВАЛИЈИ...



ТАДА ЈЕ УНКАС ПРИСКОЧИО У ПОМОГ...



... И ИНДИЈАНАЦ ЈЕ ПОЛЕТЕО У ПОНОР...



ОСТАЛА СУ ЈОШ ПЕТОРИЦА?



КАО ОДГОВОР, ЗАЧУЛА СЕ ПУЏИНАВА С ДРУГЕ СТРАНЕ...



АЛИ УСКОРО...

НЕСТАЛО ЈЕ БАРУТА?

УНКАС, ДА ЛИ БИ МОГАО ДА ПОБЕШ КАНОМ И ДОНЕСЕШ ГА?



ПРЕКАСНО! ЈЕДАН ХОУРОН НАМ УПРАВО ОДНЕСЕ ЧАМАН?

ОДЕ И НАША ПОСЛЕДЊА НАДА?







Заробљеници су, смештени у кану...



Индијанци су од-
везали руке сестрама
и сместили их на
коње...



Кора није заборавила упутство
ока соколовор, лопила је грани-
це путем...



Морала је то пажљиво да
ради, Марча је имао оштро око...

Дубоко у шуми,
коначно су се за-
уставили...



Да ли
манроово ср-
це воли крер-
ке?

Као и сва-
ки отац?

Даре ти ве-
лику напруду
да их вра-
тиш?

Добро? Марча
ће питати нешто
црнку?

Други
оду, не
слушају
Марча?



Разговарај с њим,
наши животи од то-
га зависе?

Хејвард је мислио да ће
Марча са њом да се споразу-
ме око напруде, оставио
их је...

Слушај? Марча не-
ће напруду, неће па-
ре... Марча велики по-
плавица хуруна? Борио
се за французе, па
британце...



Али кад је Марча
попио ватрену вођу и
напио се, британски шеф
манро свегао Марчу
као пса?

Сад се Марча поно-
во бори за французе?
Има манроове крери
и да их убије ако же-
ти

Марча не
убије тебе...
Хоче веру осве-
ти?





РЕЦИ ВЕК
ЈЕДНОМ
ШТА ЖЕ-
ЛИШ?

КАДА ЈЕ
МАРГА ПОЧЕО
ДА РАДИ ЗА
БРИТАНЦЕ,
ЊЕРОВУ ЖЕНУ
ДАТИ ДРУ-
ГОМ?

УЗЕДЕ ЦРНОКОСУ
МАРГОВУ ДА МУ ДО
КРАЈА ЖИВОТА СЛУЖИ У
ЊЕРОВОМ ВИРВАТУ?



КАКО
СЕ УСУ-
БУЈЕШ?!

ОД-
БИ-
ЈАШ
МА-
РГА?!

МУЧИЊЕМО
ИХ?



КОРА, ШТА ТИ
ЈЕ РЕКАО?

ТИШИНА?

ХОБЕ ЛИ ЦРНО-
КОСА ДА ВИДИ КАКО
ЈОЈ УМИРЕ СЕС-
ТРА?



НЕЕЕ?



ТОМОХАВК СЕ ЗАБИО
УЗ АЛИСИНУ ГЛАВУ...

ТАК?

ЋЕЈВАРД СЕ
ИЗБЕЗУТИО И
НАДЧОВЕЧАНС-
КОМ СНАГОМ СЕ
ОСЛОБОДИО...



И СКОЧИО КА МИНРУ,
ХУРОНУ КОЈИ СЕ СПРЕ-
МАО ДА ХИТНЕ И ДРУ-
ГИ ТОМОХАВК...

УУУУ?







КОРА? АЛИСА?
СПАСЕНЕ
СТЕ?!

ОЧЕ?!



ТО ЈЕ БИО ПЕТИ ДАН КАКО СУ ФРАНЦУ-
ЗИ СА МОНКОЛТОМ НА ЧЕЛУ НАПАДАЛИ.
САД СУ БАР МАНРООВЕ КРЕРИ БИЛЕ С
ЊИМ...

ДАНКАНЕ, МОРАМ ТЕ-
БИ И ТВОЈИМ ПРИЗА-
ТЕЉА ОД СРЦА ДА ЗА-
ХВАЛИМ?

ГОСПО-
ДИНЕ,
ЖЕЛИМ
ДА
КА-
ЖЕМ...



ЗАР ОПЕТ ВОЈ-
НИЧКЕ СТВАРИ?

ХАЈДЕ,
ИДИТЕ, МО-
РАМ ДА
САСЛУШАМ
ИЗВЕШТАЈ!



КАД СУ СЕС-
ТРЕ ИЗАШ-
ЛЕ...

ЈЕСУ,
АЛИ САДА
НЕ СМЕМ
О ТОМЕ!

ОДОБРО
ГОВОРИТЕ, МА-
ЈОРЕ ХЕЈВАРД!
ЗАР НЕМАТ ДИВ-
НЕ КРЕРИ
?

НЕ СМЕШ??
НАПРОТИВ, ОТВОРИ
СРЦЕ!



Д - ДОБРО?
ГОСПОДИНЕ...

МОЛИМ
ВАС ЗА
РУКУ
ВАШЕ
КРЕРИ!



АХА? ДА ЛИ СТЕ
ТО И КОРИ САОПШТИ-
ЛИ?

КОРИ? АЛИ...
ДА ЖЕЛИМ
АЛИСУ
?

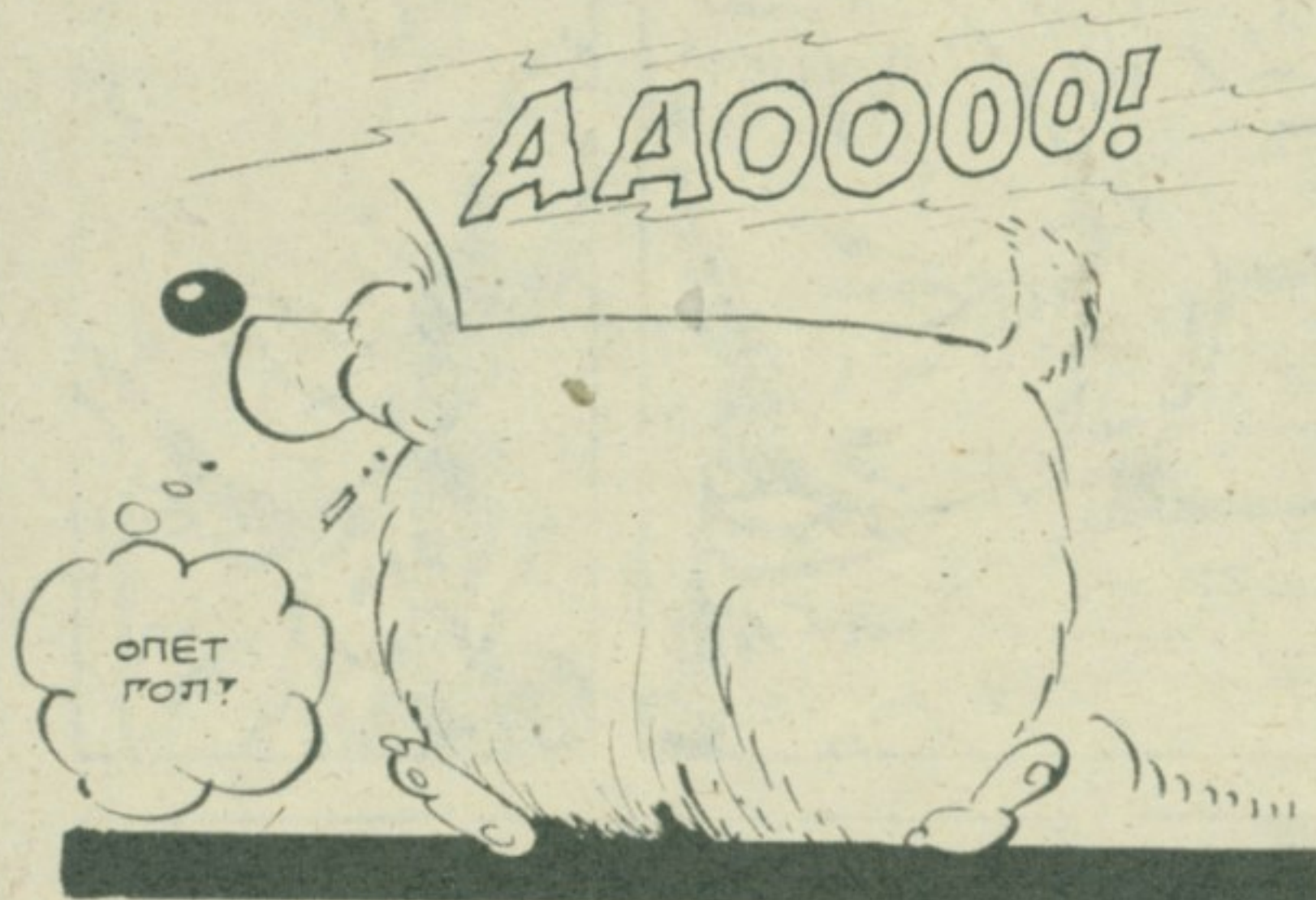
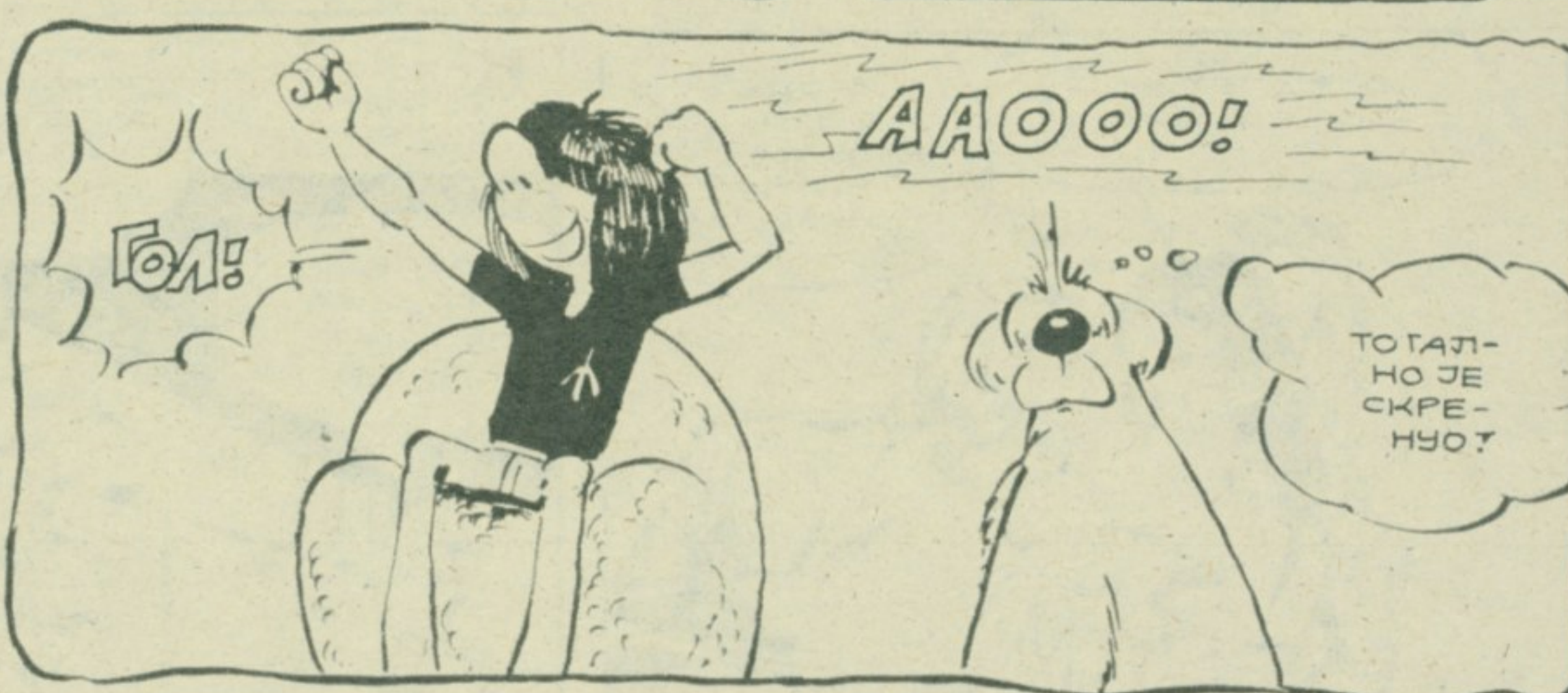
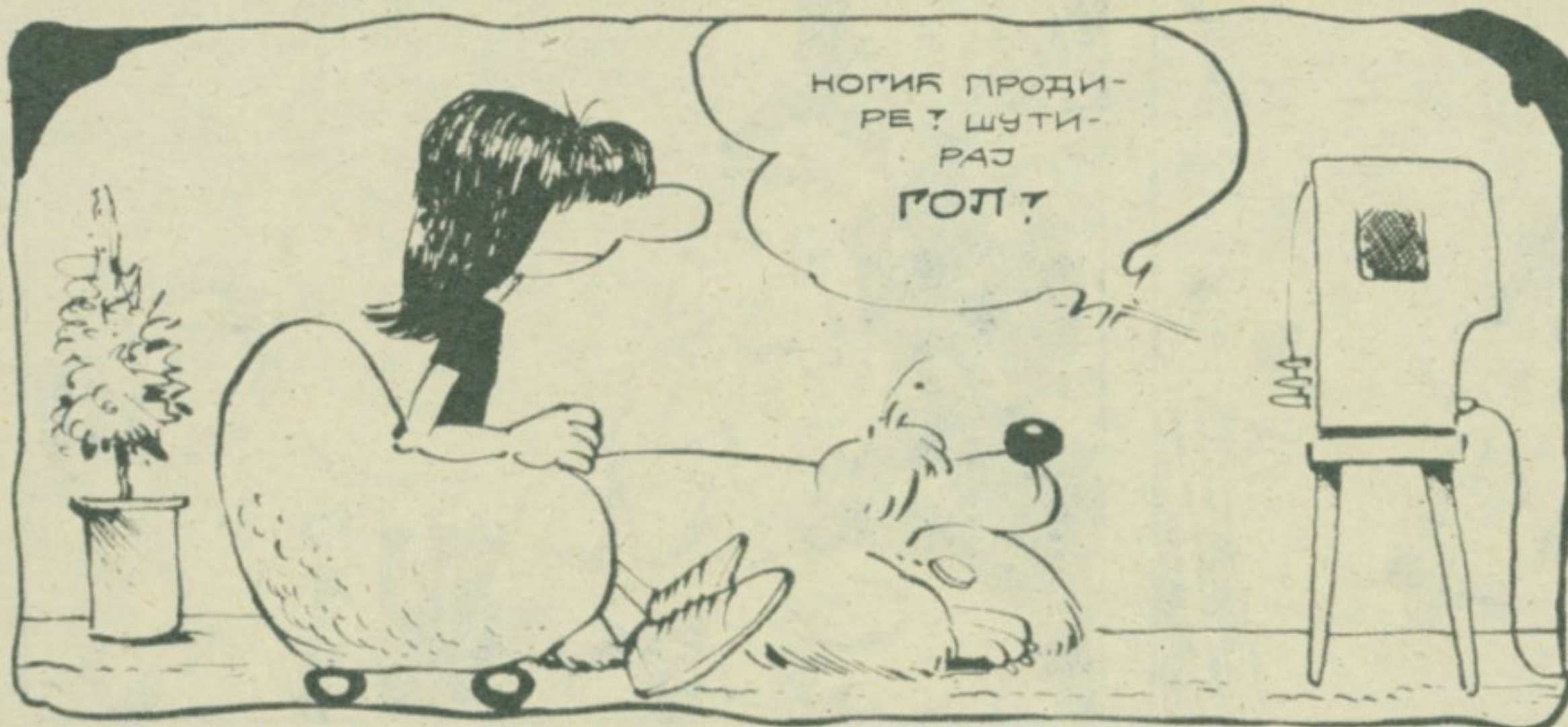


А ЈА СЕ
НАДАО
КОРА...

НИЈЕ НИ
ВАЖНО, ПОШТО
СТЕ МИ ВЕК КАО
СИН? ЖЕЛИМ
ВАМ СРЕ-
ДУ?

КРАЈ ПРВОГ ДЕЛА

РУНАИ



Vukojen



ИСТИНИТА
ДЕТЕКТИВСКА
ПРИЧА



ЧУДАН МЛАДИЋ

Крађа у студентском
дому потпуно је збунила
портира: био је спреман
да се зануне да је није
извршио нико од
сталних станара...

Било је око десет сати пре подне кад се плави милицијски аутомобил зауставио пред двоспратницом у којој се налазио студентски дом. Та стара зграда била је добро позната инспектору Петру Јанковићу: пре 12 година и он је живео у њој. У њој је преболео растајак од родитеља и другова, спремао прве испите и почео да се навикава на велики град. Међутим, времена за успомене није било: пред улазом је нестрпљиво шетао портир. Вероватно исти онај који је пре нешто више од пола сата пријавио крађу.

Откључана соба

Тог недељног јутра у дому је владала уобичајена живост. У

рекао. Јуче сам добио 4000 динара од родитеља. Новац сам, заједно са уплатницом, оставио на столу: мислио сам да не треба да га склањам јер сам сам у соби. Предвече сам изашао да прошетам са девојком. Вратио сам се око девет. Био сам мало уморан па сам одлучио да се истуширам и раније легнем. У купатилу се нисам задржао дуже од петнаестак минута: за то време соба је била откључана. Пошто немам зидну лампу, одмах сам угасио светло и легао. Тако сам тек јутрос открио да је новац нестало.

— Да ли си приметио неког близу твојих врата кад си се враћао у собу? — упитао је Петар.

— Не. У ходнику није било баш никога.

— А „илегалци“, како стоји с њима? — интересовао се даље Петар.

— Њих, колико ја знам, тренутно има десет. Један се баш пре неколико дана доселио у собу до Предрагове. Чудан неки младић: стално ћути. Једва промрмља „добар дан“.

То што је неко ћутљив не значи баш ништа, помислио је Петар. Ипак, не би било лоше да поразговара са станарима суседних соба па и са тим „илегалцем“. Можда је неко од њих ипак нешто приметио. У пратњи портира поново је кренуо на први спрат. Соба у коју је сада ушао била је много већа од Предрагове. На једном од три кревета лежао је црнокос младић и читао новине. Чим га је

је да су сва тројица били у дому. Мало су учили а онда отишли да гледају филм на телевизији. Таман је Петар хтео да му постави ново питање, кад је у собу ушао Јован — мршав, ситног лица и повијених рамена. Прамен ретке смеђе косе падао му је на чело. Кад је чуо да је Петар криминалистички инспектор, страшно се збунио.

Нисам видео новац!

Петру се чинило да ће се младић онесвестити кад га је упитао да ли је чуо да је у суседној соби украден новац. Чело му се одједном оросило знојем а поглед му постао некако изгубљен.

— Ја... Ја са тим немам везе... Нисам га ни видео... — муцао је лемећи прсте.

Узалуд је Петар покушавао да му објасни да је покушао да нађе кривца и да никога не оптужује. Међутим, младић као да га није чуо: постојао је све узнемиренији и као да је погледом грабио помоћ од остале двојице.

— Колико новца имаш код себе? — упитао га је Петар у коме свако понашање није могло а да не побуди сумњу.

— Двеста динара — одговорио је Јован.

— Извади све што имаш у џеповима — затражио је Петар.

Послушно, младић је почео да слаже ствари по столу. Ту су се између осталог, нашле и три новчанице: две од 100 и једна од 1000 динара. Јован је као змаћан гледао у ту трећу.

— Али, то није моје... рекао је плачно.

— Извините, инспекторе, али ја бих, ако ми дозволите, морао сада да кренем на факултет — замолио је Марко. — Ако желите да погледате и моје ствари, оне су у ормару лево.

Не скидајући поглед са Јована који је још увек запрепашћено гледао у новчаницу од 1000 динара, Петар му је рекао да може да иде. „Овај момак заиста изгледа изненађен“, размишљао је посматрајући бруцоша. А ако је изненађен то може да значи... У том тренутку Петру је пала на памет једна идеја. Без иједне речи објашњења изјурио је из собе и потрчао за Марком. Стигао га је на улици, таман на време да види како кроз разбијено стакло прозора баца неки смотуљак у подрум. И пре него што га је нашао и отворио, знао је да се у њему налази 3000 динара.

Знате ли шта је инспектора Јанковића подстакло да истрчи за Марком? Да ли сте погодили, проверите у решењу на страницама „Мале поште“.



некој соби трештао је радио. „Све је исто као некад“, помислио је Петар док се пео на први спрат на којем се налазила соба покраденог студента. Чак су и угањене фотографије биле исте, једино што су временом пожутеле.

— Стигли смо — рекао је портир и зауставио се испред једних врата. Отворио их је не покуцавши. Преко његових рамена Петар је угледао собу толико малу да је било право чудо како се у њој нашло довољно места за кревет, ормар, радни сто и столицу.

— Добар дан — поздравио је младића који је за столом учио. — Добар дан, ви сте сигурно инспектор а ја сам Предраг Јовић, студент четврте године грађевине. Седите... Станко, портир, вам је вероватно већ све

— Добро, то би за сада било све. Ако се сетиш нечега што мислиш да би могло да ми помогне, јави се одмах телефоном — рекао је на крају Петар, дао ми број у станици и изишао. Силазећи степеницама одлучио је да још једном поразговара с портиром. Овај додуше јуче није радио, па ипак...

Разлог за сумњу

— Стварно не знам ко је то могао да уради. Готово бих смео да се закунем да то није нико од осталих станара — распричао се портир. — Овде се крађе ретко дешавају...

— Да ли је јуче било посетилаца? — упитао је Петар.

— Јесте, али свега неколико.

угледао, журно је устао и почео да намешта кревет. Поред њега, у соби се налазио још један младић: седео је за столом и нешто писао. Кад им се Петар представио, рекли су да са њима станују још два студента. Један од њих је пре два дана отпутовао кући, а други, „илегалац“, отишао је до самоуслуге. Црнокоси је рекао да се зове Марко Поповић и да студира медицину. Петру је одмах пало у очи да углавном он одговара на његова питања. По свему судећи у свој соби је он био „главни“. Од њега је и сазнао да се „илегалац“ зове Јован и да је бруцош на Правном факултету. По гримасама које је правио док је говорило било је јасно да му се овај нимало не допада.

На Петрово питање како је провео претходно вече, испричао

АФРИЧКИ ЛОВАЦ —

ЧОВЕК

ЗА ПОШТОВАЊЕ

Лов у Африци има за странца више-струк значај, за домаћег човека само један. Странац доживљава лепоту природе, екзотику, узбуђење и настоји да се домогне трофеја, домаћи човек жели једино крзно и — сого. На језику племена Бамбара, сого је дивљач, месо. Храна!

Многе су заблуде кола-ле о Африци. Једна је и веровање да сеоско становништво, свикнуто на живот у природи, има толико изострена чула да за њега лов бар ситни-је дивљачи не представља тешкоћу. Истина је, припадници разних племена вековима препуштени борби с природом развили су чула до изузетне размере, али је дивљач у савани и дунгли тешко надмудрити. Поједине дивље животиње и-

зив главног града Малија на језику Бамбара значи — крокодил!

Веома цењени су афрички ловци племена у планинама и равницама око реке Нигер, нарочито Бамбара и Мандинга. Они имају свог шефа „карамогу“ и за њих не важи религиозни, друштвени или било какав други суд села и сеоског старешине. Све што се дешава остаје и решава се између ловаца. Довољно је да се зајакну у име Контрони Сана и нико их не може огласити кривим. Зна се: ако присегну у своје богове — сумња отпада. У ствари, ради се о слепој дисциплини којој су подложни, у њу верују и преко ње врше утицај на друштво.

Афрички ловци нису посебна каста, али су група — сложна и јединствена. Непују обича-



КУМБА, КУМБА!

зазивале су код припадника племена страх.

Ипак, упорни и храбри су се издвајали. Вештину лова довели су на завидну висину, а срчаношћу задивљавали. Тако је настао појам афричког ловца према коме се његови саплеменници односе готово са страхопоштовањем.

ЦЕЊЕНИ А СИРОМАШНИ

Афрички ловци имају посебан углед не само у свом племену. Без њиховог присуства нема јавног скупа, свечаности, манифестације.

У Републици Мали, некадашњем Француском Судану, и данас кружи прича да је деда Салах Нијареа био чувени ловац племена Бамбара и оснивач главног града Бамбака. Ништа необично да Салах Нијаре није заузимао место министра пољопривреде у бившој влади Модибана Кеите, а Бамако настао захваљујући томе што је смели Салах у младости убио крокодила „крволока“ који је харао водама Нигера у близини. Тешко је рећи шта је од свега тачно, тек истина је да на-

је, навике, свечаности. Њихов утицај је толики да племенске поглавице пазе да им се не замери. Штавише, свако настоји да у афричком ловцу стекне пријатеља. Помоћу њега одржаће се на власти, проширити је па и наметнути другом племену. И данас у Гани у областима Навронга, Каиро, Чичилига и Катиу племенски шефови дају ловцима барут, а ови њима месо дивљачи.

Јеловник становништва многих афричких држава врло је оскудан, сеоског нарочито. Економске прилике више су неприлике. Месо је прави луксуз. Припадници већине племена добијају га од својих ловаца. За неке сого је ретка свечаност на трпези.

Афрички ловци уопште нису богаташи! Напротив, већина их је сиромашна.

ДА СЕ ЗНА КО УМИРЕ

Ловац се разликује од осталих припадника племена по неким деловима одеће, пре свега ловачкој капи са кокардом коју сам начини. Готово сви носе о пасу мале рогање у којима држе враџбине

које их штите од невоља у природи. Особеност им дају и дуге ресе од памучне тканине или коже, кадшто и плетене. Не служе за украс. Пошто висе на капи, при покрету се њишу и тако штите ловца од насртаја мува и других инсеката! А мува има безброј. Од три до пет поподне, на савану се ступште у облацима: нападају само очи и уши човека.

Смрт афричког ловца догађај је о коме се прича. Кад се рашчује да је он на самрти, окупљају се пријатељи, ловци углавном. Око њега су и док се његов живот полако гаси. Тихо му свирају на кори, жичаном инструменту од тикве. Ноћ пада, свуда је мир, само саваном одјекују звуци тужне музике. Свирка не престаје и по неколико дана. Треба да се зна да умире ловац, човек изузетно цењен.

Покојника сахрањују ловци из целе околине. Они му копају гроб, увијају га у бело платно, полажу у земљу.

Тело се кришом преноси ван села, на место где ће бити покопано. У раку се спушта уз плотун свих ловаца и у барутном диму. Закопава се брзо, док

**Кад
домаће
становништво
лови,
оно
тражи сого.
За велики
број
племена
то је
свечаност
на трпези.**

се дим не разиђе. С разлогом: афрички ловци верују да умрлог чекају на „оном свету“ све животиње које је убио да се освете — плотун ће их застрашити и натерати у бекство, барутни дим такође. Зато је у Африци црни барут веома тражен. Постоји податак да се у Гани на осам милиона становника троши око 180 тона црног барута увезеног само из Југославије.

Од тога се три четвртине потроши за потребе општих сахрана и других обичаја.

Племенско становништво се диви ловцима. Кад хоће то да изрази, узвикне одушевљено:

— Кумба, кумба!

У Гвинеји и Манденгу то значи — велики ловац!

По казивању
Здравка Печара

ЗАБОРАВИТЕ НА ЛУЈА И ФРАНЦУСКУ

ГРК
НА СИЈАМСКОМ
ДВОРУ

Како је сину сиромашног крчмара пошло за
руком да вуче за нос три државе и краља
с којима се у то доба нико није шалио?

Средином 17. века Сијам (данашњи Тајланд) постао је мета колонијално-трговачких апетита три европске силе: Холандије, Енглеске и Француске. Први су дошли и највише дограбили Холанђани.

Случај је хтео да сијамском краљевином у то доба влада Пра Нарай коме се допадала корист коју је имао од трговине са Европљанима, али не и могућност да изгуби самосталност. Увиђајући да му највећа опасност прети од Холандије, краљ је одлучио да успостави добре односе и са Енглезима и са Французима.

Енглеска и Француска биле су више него спремне да Нарайју изађу у сусрет, али им је конце помрсио нешколовани Грк Константин Геракис, познатији као Фалкон.

Чао Паја Вичајен

О детињству и раној младости Константина Геракиса (на грчком, геракис = сако) познато је оволико: рођен је највероватније 1648. на острву Кефалонији у породици сиромашног крчмара, у десетој се за-послио као „мали“ на једном енглеском трговачком броду, 1670. постао службеник британске Источно-индијске компаније за чији ће рачун крстарили морима источне Азије следећих шест година.

Године 1675. Геракис је и даље службеник Компаније, али већ одавно не и бродско потрчкало: постављен је за заступника Источно-индијске компаније у престоници Сијама, Ајатији.

Заступнику је посао да заступа интересе послодавца, али Фалкон — у то

доба га већ више нико не ословљава правим именом — осим што тргује за Компанију, тргује и за сопствени грош. Чине то и други, но Грк има далеко највише успеха.

Можда би се Константин Геракис задовољио судбином богатог трговца да му брод са товаром у који је уложио све што је имао једног дана није потонуо. Пропали трговац окренуо се службовању у Источно-индијској компанији која ће га убрзо после бродолома послати у неки други део Азије.

Године 1678. Фалкон се поново обрео у Ајатији, овога пута у својству помоћника високог службеника Компаније Ричарда Бернебија. Бернебијев задатак: да доведе у ред тамошње агенте који су се листом одали приватној трговини, потпуно запоставили интересе послодавца и тако довели на руб пропасти сијамски огранак Источно-индијске компаније.

Зашто је Бернеби изабрао баш Фалкона за помоћника? Зато што способнијег од њега није могао да нађе

Из истих разлога, а на предлог Ричарда Бернебија, поверио је Пра Нарай Грку место чиновника у сијамском Министарству финансија. Бернеби и главешине у Лондону трљали су руке при помисли да њихов човек седи на тако „згодној“ месту у краљевини, њиховој срећи није било краја када је краљ Константина убрзо именовао Врховним надзорником спољне трговине, 1682. у њих је ушао црв сумње — Врховни надзорник добио је титулу Луанга и више није био нарочито спреман да било коме полаже рачуне. Краљ се узима...

Годину дана касније.



краљ је Константина Геракиса произвео у Чао Паја Вичајена чиме га је једном засвагда уврстио у највише сијамско племство. Чао Паја Вичајен је до тог времена потпуно овладао таи-језиком, те је проводио сате у пријатељским и поверљивим разговорима са краљем. Краљевом блиском пријатељу, а у-скоро и саветнику и првом министру, место је у краљевској близини: Фалкон добија на поклон раскошну палату у Лопбурију, недалеко од краљеве.

Седам година од дана када се по други пут нашао у Ајатију Фалкон живи скромније само од владарске породице, од њега је моћнији једино краљ: на стотине слугу,

лични секретар — Енглец, приватна капела у мермеру и злату, аудијенције на којима гости — странци и Сијамци — бауљају претњом на све четири, флота безобзирних пирата којом у име краља, а за свој рачун, тргује дуж индијске обале не штедећи ни бродове Источно-индијске компаније.

Од чиновничкиња у сијамском министарству финансија. Константин Геракис је за седам година догурао до положаја краљевског првог министра и саветника.

У нади да ће га преобратити у хришћанство, Луј XIV и римски папа су будистичког краља окружили ученим језуитима-астрономима: краљ и његови „европски пријатељи“ посматрају помрачење Месеца.

Пра Нарайја. Краљ прижељкује трговачке повластице, папа још веће слободе за мисионаре који по краљевини већ проповедају хришћанство. Ко је преводилац на овим разговорима? Први министар Фалкон...

Годину дана касније пут Париза креће друга група изасланика сијамског кра-



У доба Фалконовог успона на власт краљевско расположење према странцима је непромењено: доста му је Холанђана, жели јаче везе са Француском и Енглеском. У то име Пра Нарай 1680. године шаље у Париз мисију са товаром младих слоновца за његово величанство Луја XIV. Ни изасланици ни слончићи никада нису стигли до Луја. Брод је потонуо наомак Африке.

И Лују, односно његовом промоћурном министру финансија Колберу, стало је до пријатељских односа са Сијамом: 1682. у Ајатију стиже бискуп Палу носећи писма француског краља и римског папе за

ља, с тим што их овога пута прати отац Ваше, један од четрдесетак француских мисионара који „шире слово“ по Ајатији. Отац Ваше не би био вредан помена да није био близак пријатељ првог министра Фалкона и да му овај пре поласка на пут није дао тајне инструкције: пре Париза свратите у Лондон, уручите ове поклоне краљу Чарлсу и представницима Источно-индијске компаније, изразите им нашу спремност за бољу сарадњу у будућности.

Што се Енглеца тиче, они су од Сијама дигли руке: испоставило се да су им заступници пропалице, испитутуре и бандити. Но, по мишљењу Лондона,

главни кривац за фијаско британске Источно-индијске компаније у Сијаму је Геракис, њихов бивши службеник. Та он је заврбовао и оно мало способних службеника Компаније за своју флоту пирата која не преза ни од напада на бродове Његовог Височанства!

Версај је друго сијамско посланство дочекао раширених руку. Договорено је да се у Сијам без одлагања упуте амбасадор који ће у Лујево име утаначити уговор о сарадњи.

Септембра 1685. Лујеви изасланици упловили су у луку у Ајатији на два ратна брода: фанатични римокатолик, амбасадор Шевалије де Шомом, његов заменик ексцентрични опат Де Швази, шест језуита-астронома и исто толико

„отмене госпoде“. Интелигентном и духовитом опату (познатом и по томе што је у младости обичавао да се облачи као женско) поверен је најосетљивији задатак: да Пра Нарайја преобрати у хришћанство. Изгледа да папа и Луј нису сумњали у успех Швазијеве мисије, јер је још у Европи одлучено и ко ће будистичког краља попрскати хришћанском светом водicom — поменути опат.

Изгледа, такође, да им је било сасвим јасно да успех читавог подухвата зависи од добре воље Чао Паја Вичајана, те су зато изасланицима утрпали у руке писма — једно у коме његово величанство краљ Француске производи Константина Геракиса у грофа и друго, папино, у коме се овај захваљује истом Ге-

ракису за подршку коју пружа католичким мисионарима!

Преводаца на три аудијенције Француза код Пра Нарайја — први министар Фалкон...

Испоставило се да Луј и лукави Колбер нису изабрали најсрећнију личност за амбасадора. Фанатични Де Шомом инсистира: нема уговора пре него што Пра Нарай прихвати хришћанство! Срећа Де Шомонова, односно Лујева и Колберова, што Фалкону на памет није пало да амбасадора преведе од речи до речи...

Када је од опата Де Швазија сазнао да га Фалкон „цензурише“, Де Шомом се разбеснео и својеручно Пра Нарайју уручио документ у коме је до танчина разложио своје гледање на читаву ствар. На „писмо“ је „одговорено „писмом“:

„Краљ Сијама захваљује Његовом Величанству на исказаном пријатељству и изражава жаљење што Његова Висост пријатељске односе две земље условљава захтевом коме је тако тешко удовољити — одбацивањем религије која се у овој земљи проповеда без престанка већ 2.229 година... Надаље, овај краљ тврди да би Свевишњи, да је тако хтео, створио једну једину религију...“

Министар се није збунио

Лепо срочен, узвишен одговор... само сумњив! Сумњив зато што мирише на хришћанина-писца. Свевишњег и Творца свих ствари нема у речнику те равада будизма. Да се Де Шомом није дописивао са Фалконом?

Пра Нарай на краљевском слону.

Краљевска барка

Мада амбасадор Шевалије није успео да од краља начини доброг хришћанина, сијамско-француски преговори уродили су плодом: Французи су добили војну и трговачку базу у Сингори, монопол на олово са острва Пукет, повластице за своје трговце и француску Источно-индијску компанију, још веће слободе за мисионаре. Један од оне шесторице „отмених“, гроф Форбен, задржан је у Сијаму да надгледа изградњу утврђења око Бангкока. Толико су знали амбасадор Де Шомом, ексцентрични опат, римски папа и Пра Нарай.

Фалкон и његов новостечени пријатељ-језуита, отац Ташар (један од шесторице што доплосише у Ајатију са амбасадором) ковали су планове о којима нико није ни сањао: да француски гарнизон уместо у Сингору доведу у Бангкок, на дан путовања од престонице и да читав Сијам, уз помоћ језуита преобрате у хришћанство. Ташар је у Париз кренуо са задатком да уз благослов Луја XIV регрутује стотину Француза, цивила и свештеника прерушених у грађанска одела. Какву су улогу Фалкон и Ташар наменили тој стотини? Да их запосле широм Сијама и да их први министар временом постави за гуверниере провинција и градова...

Дакле, Фалкон се определио за Французе... Како онда објаснити писмо које је августа 1686, непосредно по ступању на престо, енглески краљ Џејмс II послао Константиноу Геракису?

„Нашем многопоштованом пријатељу Константину Геракису, Министру и Саветнику Моћног краља Сијама“... Уобичајене кићености и фразе на страну, енглески краљ је од свог многопоштованог пријатеља тражио подршку за своје трговачке планове у Сијаму. Биће да је први министар дао неке наде Џејмсу, јер је септембра 1687. у Сијам стигла нова

група енглеских трговаца.

Исте године наших шест ратних бродова под командом генерала Дефаржа у Бангкок стиже хиљаду француских војника. Како се краљу Нарайју из разумљивих разлога нимало није допала чињеница што су се Французи уместо у Сингори, како је договорено, искрцали у Бангкоку, и што му се уместо гарнизона тик до престонице сместила читава војска, Фалкон се први пут суочио са неповерењем и бесом иначе наклоњеног му краља.

Да ли се први министар коначно збунио? Није. Наговорио је генерала Дефаржа и његове војнике да забораве на Луја XIV и Француску и полаже заклетву свом новом владару Пра Нарайју...

Сам на свету

Пра Нарай се задовољио соломоновским решењем, али Фалкон није бројком од хиљаду, па је послао оца Ташара у Париз да од Луја тражи појачање.

Једно време чинило се да се све одвија онако како је Грк и предвидео. Онда се, марта 1688, Пра Нарай смртно разболео. Био је то почетак краја за крчмаревог сина.

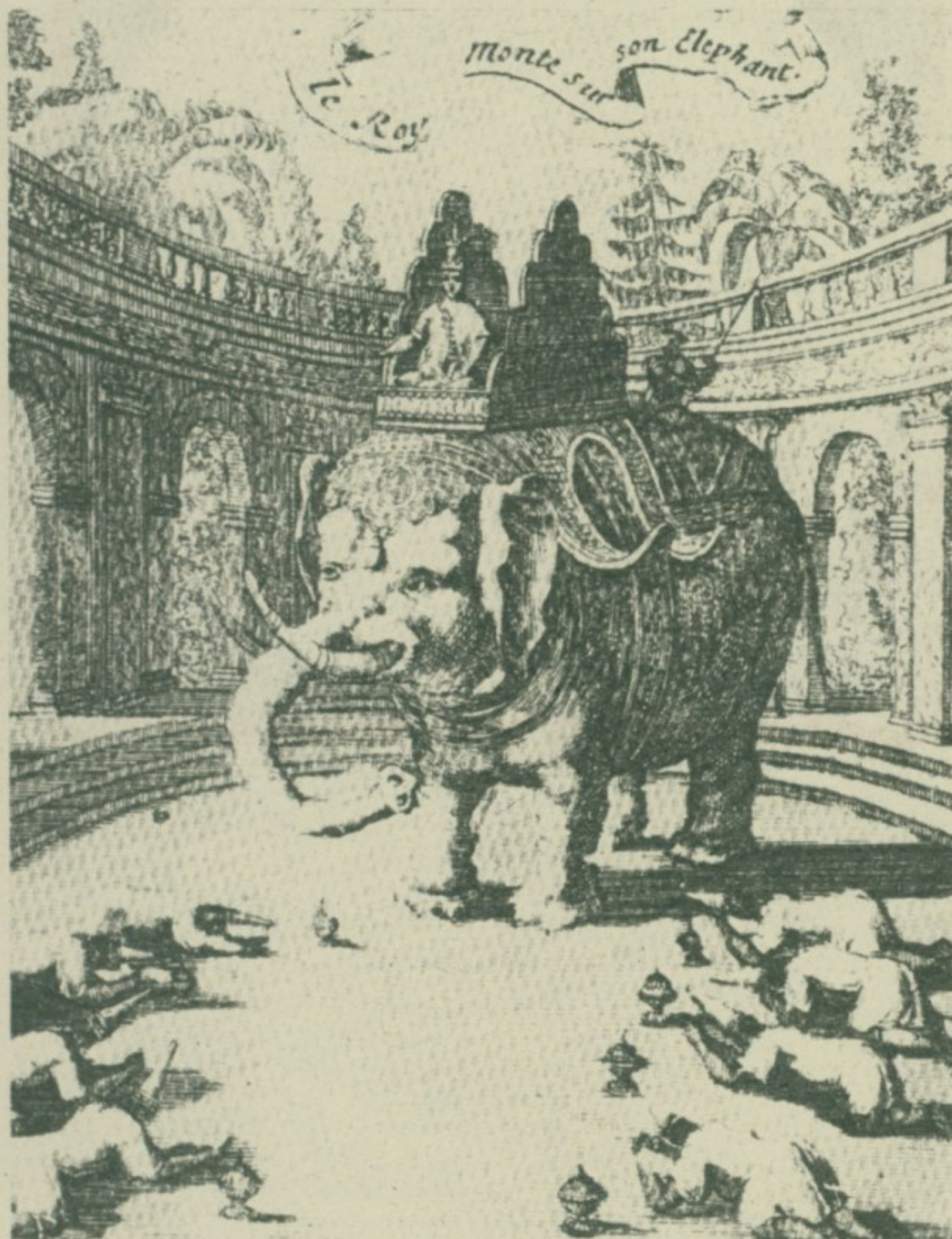
Заповедник краљевих слонов, генерал Петраја одмах је повео војску на Бангкок. Французи су се, ослабљени за један гарнизон који су непромишљено послали на Мергуи, повукли на леву обалу реке Менам.

Први министар и краљев саветник Фалкон одједном сазнаје да је сам на свету: генерал Дефарж одбија да му пружи заштиту, Сијамци му прете, Европљани га се одричу. Једнога мајског дана Петрајини војници упадају у Лопбури, бацају Константина Геракиса у окове и одводе у тамницу.

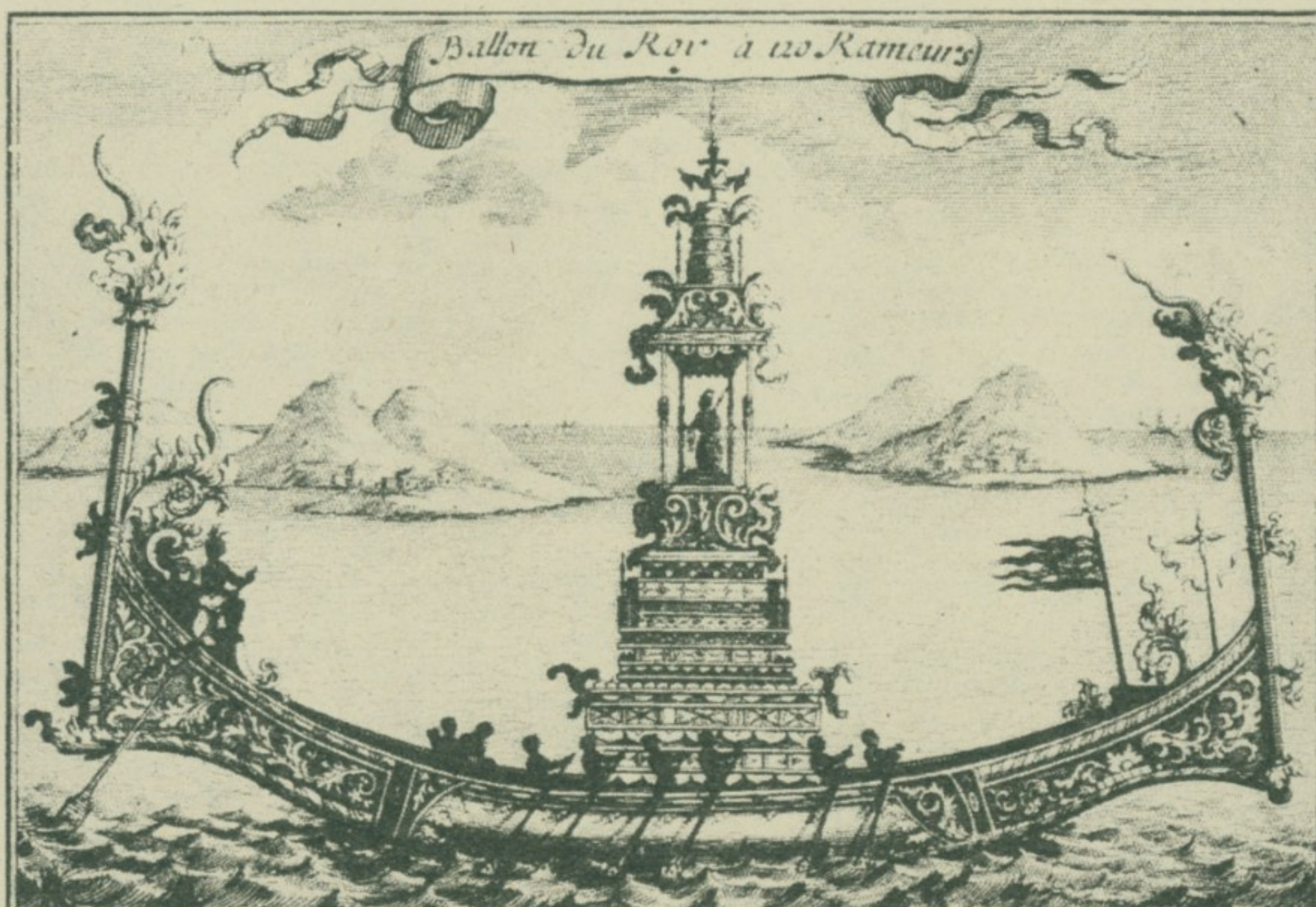
Почетком јуна сужња Фалкона на слону доводе пред палату у Лопбурију, допуштају му да се последњи пут помоли и сабљама сасецају на комаде.

Пра Нарай је умро месец дана после свог првог министра. На сијамски престо сео је генерал Петраја. У јесен је генерал Дефарж коначно добио тражено појачање, али је његов положај био безнадежан: Фалкон мртав, нови краљ решен да земљу очисти од странаца, војници обесхрабени и десетковани чудним болестима. Крајем године нови краљ милостиво је допустио француским бродовима да заплоче пут сигурности и заборав.

Тако је, умногоме захваљујући сину крчмара са Кефалоније, пропао први покушај Енглеске и Француске да се докопају богатства краљевине на Индокинеском полуострву.



Пра Нарай је у току своје владавине погрешно само у једном: сувише је веровао лукавом Грку...



**СПУШТАЊЕ
„АПОЛА-11“
НА МЕСЕЦ
ОЗНАЧИЛО ЈЕ
ПОЧЕТАК
НОВЕ ЕРЕ
У ИСТРАЖИВАЊУ
ПРИРОДНОГ
САТЕЛИТА ЗЕМЉЕ.
ОД ТАДА СУ
НАУЧНИЦИ УТВРДИЛИ
ДА СУ ГОТОВО СВЕ
ЊИХОВЕ ПРЕДСТАВЕ
О МЕСЕЦУ
БИЛЕ НЕТАЧНЕ
ИЛИ НЕПОТПУНЕ.**



Период од средине 1969. до краја 1972. представља златно доба истраживања Месеца. У току те три и по године површину најближег небеског тела посетило је девет експедиција — шест васионских бродова „Аполо“ и три аутоматске станице „Луна“. Шест екипа америчких астронаута и три совјетске роботске станице испитало је девет различитих места на ближој половини Месеца, оној која је увек окренута према нашој планети. Астронаути су на Земљу донели 382 килограма узорака камења и тла, а повратни одсеци аутоматских станица још 300 грама, значајних јер су са различитих места.

Научници су тако најзад добили прилику да из прве руке проучавају узорке Месеца, врше огледе о којима су до 1969. године могли само да маштају. Захваљујући томе у току протекле деценије добили су одговоре на многа питања, мада је 130 научних тимова досад детаљно проучило тек петину узорака! Слика коју су научници раније створили постепено се изменила: наш стари Месец постао је нови Месец.

Бомбардовање површине

Месец се састоји од стена веома сличних земаљским. Највише је еруптивних (магматских) стена које су прво биле растопљене, а затим се хлађењем стврднуле. Неке од њих настале су изливањем вулканске лаве на површину кроз пукотине. Ова лава је испунила простране кратере на ближој страни нашег природног сателита. Њеним хлађењем настале су базалтне стене, изразито тамне боје какве се на Земљи могу наћи, рецимо, на Хавајским острвима.

Дубоко испод површине Месеца формирала се једна друга врста еруптивних стена. Расхлађивање у дубини, наиме, захтева доста времена, па се у неким стенама развијају велики кристали. На тај начин, у унутрашњости овог небеског тела настало је неколико врста еруптивних стена, по правили сасвим светле боје: габро, норит, анортозит.

На Месецу су пронађене и метаморфне („измењене“) стене. У току његове дуге историје Месец су погађали билиони метеорита — најчешће малих, али понекад и толико великих да су ломили еруптивне стене на површини. Услед тога стене су се загревале и делимично растапале. Приликом хлађења крхотине су се слећивале, па су настајале нове стене — зване бреча — које изгледом подсећају на мозаик. Неке од ових растопљених стена изнова су биле распљуснуте, због чега су потом формирале плитке лежишта стакла званог опсидијан.

Безалтне стене пронађене су у тамним областима Месеца. У светлим подручјима откривени су габро, норит и анортозит док бреча може да се нађе широм Месечеве површине.

Научници одавно знају да је површина нашег природног сателита неравна и неправилна. На Месецу, наиме, постоје планине, кратери и простране равне области које се зову „мора“. Сва та обележја могу се видети и телескопом, али само на ближој страни. Тек захваљујући орбиталним станицама, које су прелетеле и изнад дотада невидљивих подручја, откривено је да је и удаљенија страна Месеца готово потпуно прекривена кратерима и планинама.

Кратери су настали као последица метеоритских удара који су стварали велике јаме. Дуго се није

знало зашто неки кратери имају у средини брег, али је објашњење нађено. Кад изузетно велик метеорит погоди површину Месеца, ствара се силна топлота која сасвим растапа неке стене. Оне могу да прсну увис у средини кратера да би хлађењем формирале брег. (Ову појаву можете сами пратити ако пустите мали, облутак у посуду воде: видећете шта се догађа кад вода испуни настали водени „кратер“.)

Мора су настала у раној историји Месеца када су астероиди (метеорити са масом од преко хиљаду тона) погађали његову површину и стварали стране кратере које је затим испунила тамна базалтна лава. Кратерима који су испуњени лавом додељен је пре неколико стотина година назив „мора“, због тога што је тада постојала заблуда да на Месецу има правих великих мора.

Кад су се спустили на површину Месеца, астронаути су установили да је она прекривена тлом од fine прашине. На појединим местима прашина је помешана са камењем. Понегде дебело и до двадесет метара, тло је настало распадањем стена, услед метеоритског бомбардовања Месечеве површине дугог милијардама година. Ово тло се битно разликује од Земљиног: у њему нема трагова органске материје док их је у тлу наше планете много.

Сувљи од пустиње

Прва три тима астронаута из програма „Аполо“ која су ишла до Месеца, на повратку су морали бити добро попрскани средствима за дезинфекцију и потом задржани неколико седмица у специјалном карантинском возилу. Научници су, наиме, страховали да би неки опасни микроорганизми са Месеца могли

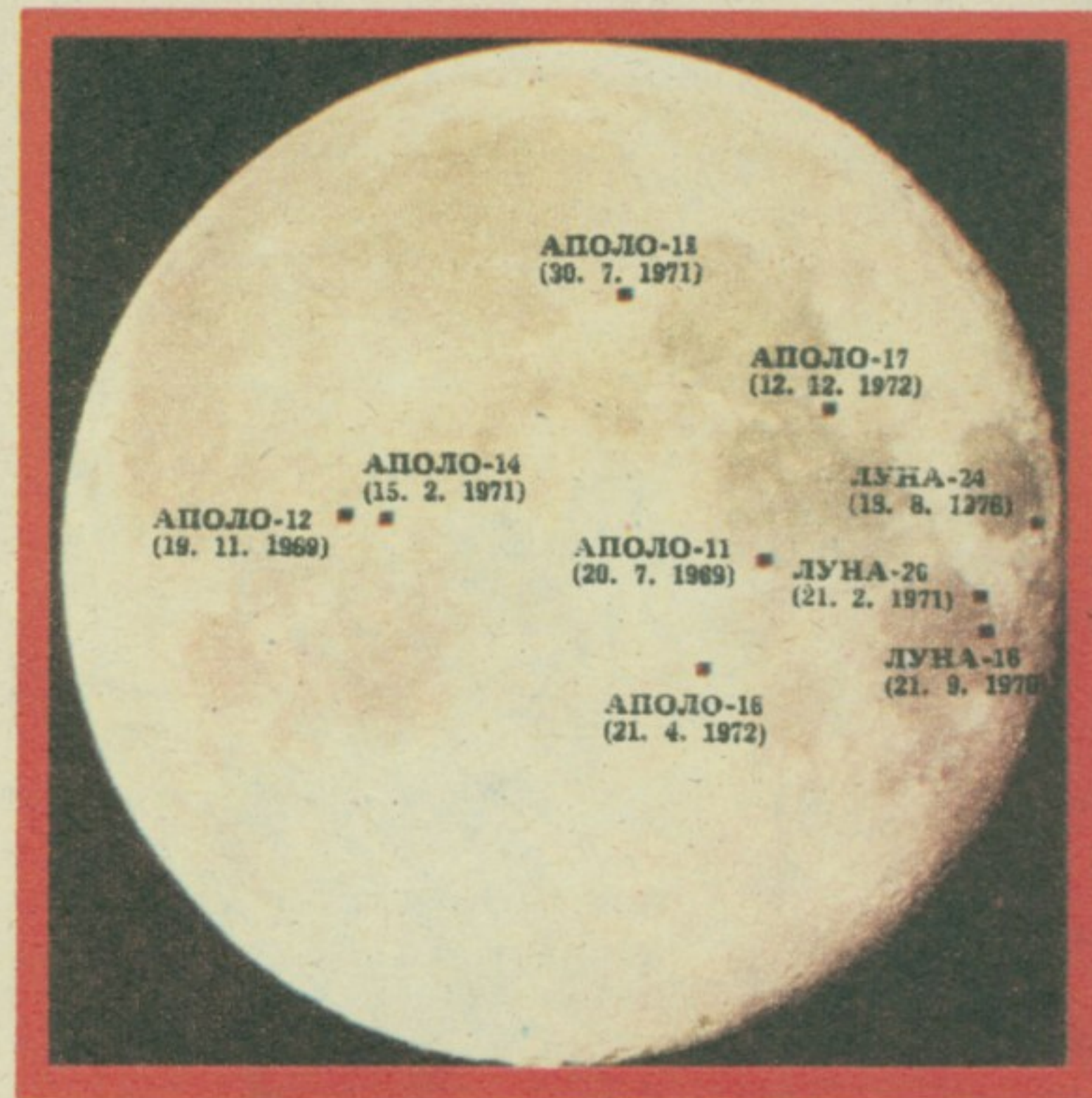
кришом да стигну на Земљу. После пажљиве потраге за наговештајима живота на лунарном (Луна — на линском — Месец) тлу и камењу, стручњаци су одлучили да карантин укину: на Месецу, наиме, није нађен никакав облик живота!

Научници такође нису успели да на Месецу нађу воду. Наш природни сателит је сувљи од најсушније пустиње на Земљи. Због тога ће и будући путници на Месец морати да носе довољне залихе воде. За утеху може да послужи чињеница да многе Месе-

— одбијају од зидова посуде).

Вибрације „месецотреса“ хватају се и бележе у сеизмографима. Шаре које се добијају исцртавањем ових подрхтавања и њиховог одбијања од различитих слојева стена могу да се употребе за скицирање мапе пресека Месеца.

Установљено је да Месец има кору, 66 километара дебелу на удаљеној страни. На ближој страни кора је тања, због мора испуњених лавом. Кора се састоји од стена богатих алуминијумом и калцијумом. Испод коре простире се слој гуш-



Лунарни узорци са девет места: снимак Месеца са убележеним местима спуштања бродова „Аполо“ и станица „Луна“

чеве стене садрже висок проценат кисеоника који ће будући астронаути по свој прилици моћи да издвајају за своје потребе — за дисање. Могуће је да ће овај кисеоник моћи да се веже са водоником са Земље, па би се онда добила и вода.

Астронаути су на површини Месеца поставили неколико сеизмографа да би научници могли да проучавају унутрашњост овог небеског тела. Сеизмограф на изврстан начин служи као слушалица која ослушкује потресе. Уређаји постављени на Месецу толико су осетљиви да су сасвим лако могли да региструју кретање астронаута у њиховој близини. Резултате мерења аутоматизовани сеизмографи упућују директно на Земљу.

„Месецотреси“ за науку

Када се догоди „месецотрес“, подрхтавања тла преносе се у свим правцима и одбијају се од различитих слојева стена. (Да бисте ово схватили, плесните кашиком по води у посуди, па ћете видети како се таласи — вибрације

них стена назван омотач, дебео између 500 и 650 километара.

Претпоставља се да се испод омотача налази делимично растопљена зона, дебела у просеку 400 километара. У средишту би могло да се налази релативно мало, чврсто језгро, с пречником од око 1.400 километара.

Сеизмографи су, такође, пружили доста података о самим „месецотресима“. Уз помоћ два или три оваква уређаја могуће је утврдити тачно место потреса. Откривено је да се на Месецу догађа мање потреса него на Земљи. У току једне године тамо се деси око три хиљаде „месецотреса“, док на нашој планети буде милион земљотреса. Месечев потреси су много дубљи од Земљиних: већина се догађа између 600 и 800 километара испод површине. Уз то, они су и знатно слабији: просечан „месецотрес“ ослобађа десетмилијардити део енергије коју поседује просечан земљотрес — отприлике као експлозија једне петарде.

Научници сматрају да су Месец и Земља једнако стари: око четири милијарде и шесто милиона го-

дина. Ово је с још претпоставка, с обзиром да нису пронађене стене из времена настанка Месеца. Најстарије стене на Земљи старе су 3,8 милијарди година, а већина је много млађа — испод милијарду година. Површина Земље изложена је утицају гасовите атмосфере, воде и хемикалија, па стене трају веома дуго. Најмлађе лунарне стене старе су приближно као најстарије стене на Земљи.

Порекло

О пореклу Месеца и даље постоје претпоставке. Научници указују на три могућности: Месец је првобитно био део Земље, од које се касније одломил и „откотрљао“ у космос; Месец се формирао на неком другом месту у васиони, па га је потом заробила Земљина сила теже; Месец је настао од материјала преосталог од формирања Земље. Већина научника подржава ову последњу теорију.

О раној историји нашег природног сателита не знамо много. По свој прилици, Месечева површина

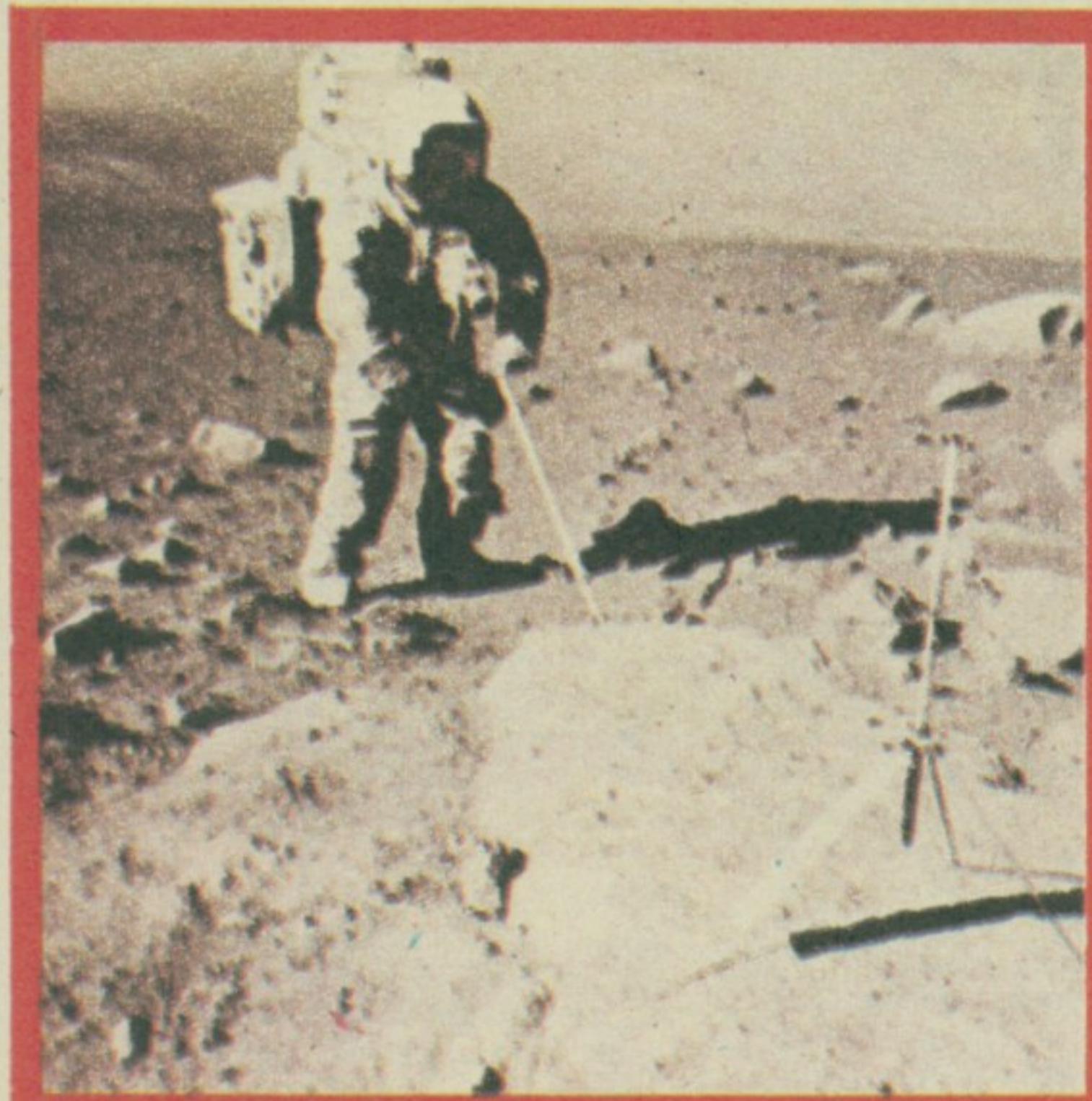
ЛИЧНА КАРТА МЕСЕЦА

- старост: 4,6 милијарди година
- пречник: 3,476 километара
- средње растојање од Земље: 384,000 километара
- дужина лунарног месеца (циклус мена): 29,53 дана
- дужина лунарног дана: 27,32 дана
- маса: 0,012 Земљине
- сила теже: 0,16 Земљине

Бомбардовање Месеца астероидима завршено је пре отприлике четири милијарде година. Лунарна површина је већ била изровашена великим и малим кратерима који су се најчешће преклапали. Стене у унутрашњости биле су испуцале и изломљене. У периоду између 3,8 и 3,1 милијарди година пре наше ере, лава је избијала из унутрашњости и попуњавала највеће кратере, стварајући тамна мора.

Повратан на Луну

Након последњих ерупција лаве Месец се умирио. Једино је још неколико великих залуталих метеорита пало на његову површину и створило велике кратере као што су Тихо и Коперник. Од тада се више



Избор „на лицу места“: астронаут Харисон Шмит („аполо-17“) лопатицом узима узорке Месечевог тла. У предњем плану је астрономски уређај гномон.

је у првих неколико милиона година била растопљена. Лутајући материјал преостао од формирања Сунчевог система наставио је да погађа Месечеву површину, одржавајући на тај начин њену топлоту. Површина се постепено ипак хладила, све док се није расхладила довољно да се стврдне. Месечеве стене настале су у то време. Вероватно у то доба, на Месец се из космоса сурвало неколико астероида великих као наша Црна Гора или Словенија, стварајући кратере који ће касније постати мора.

ништа важно није догађало: Месец који данас видимо у суштини је исти какав је био пре три милијарде година.

Експедиције на површину нашег природног сателита, предузимане између 1969. и 1972, пружиле су нам могућност да у теклим годинама одговоримо на многа стара питања о Месецу. Сазнања која смо у међувремену стекли приморала су нас да поставимо и многа нова питања, на која тек треба наћи одговоре. Да ли Месец доиста поседује гвоздено језгро? Одакле наш природни сателит потиче?

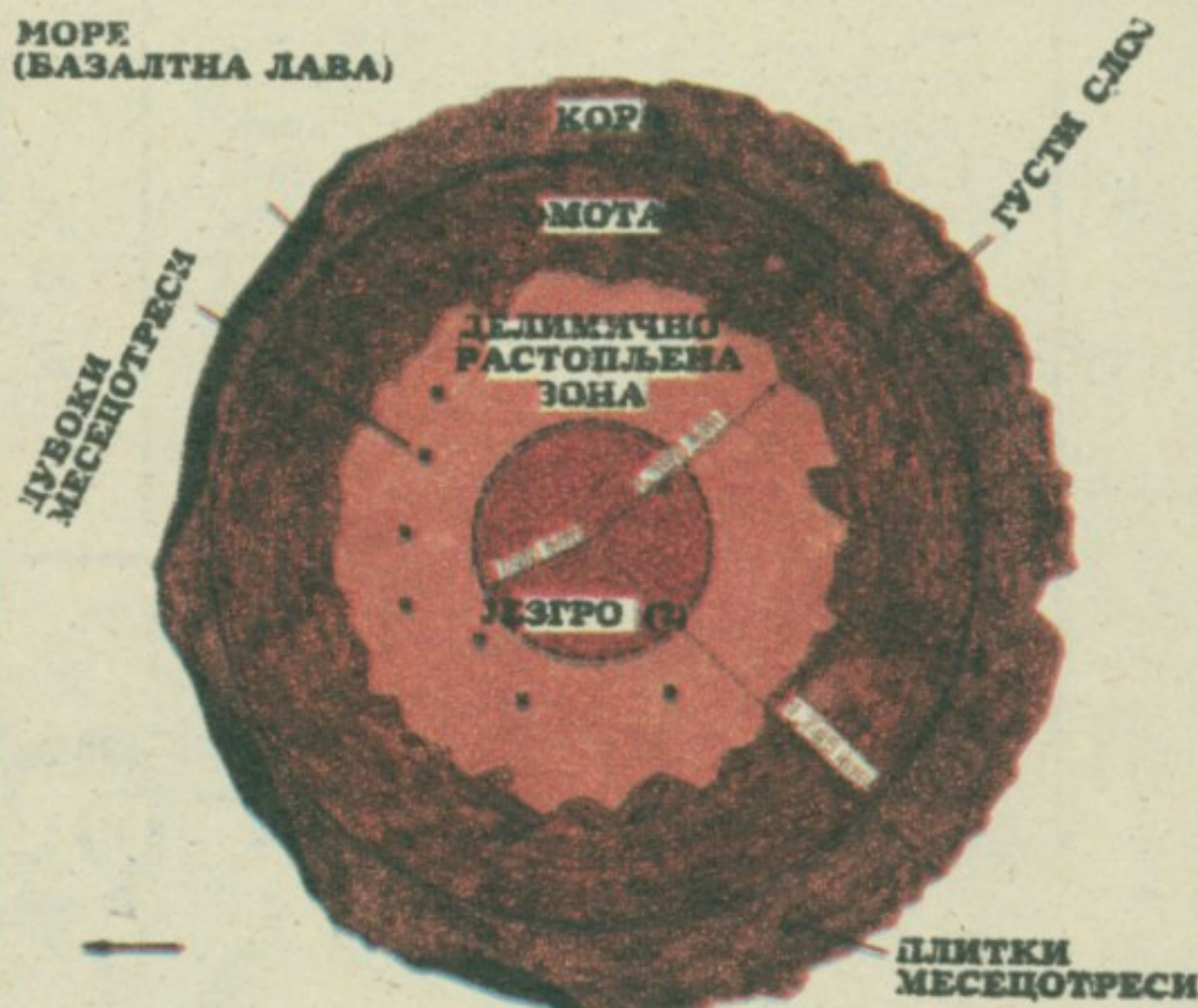


Са Месеца на Земљу: полетање повратног одсека „Луне-16“ са узорцима (цртеж Андреја Соколова).

Зашто на ближој страни постоје пространа мора, а на удаљенијој само хиљаде кратера? Можемо ли ово небеско тело сматрати мртвим?

На ова, а вероватно и друга питања, одговор ћемо можда добити једног дана ако наставимо да проучавамо Месечево камење којим данас располажемо. Вероватније је, међутим, да ће људи морати да иду на Месец још много пута — зато што сваки нови одговор ствара многа нова питања. Пустоловина на новом Месецу тек је почела.

Есад Јакуповић 47



Представа добијена проучавањем потреса: могући изглед унутрашњости Месеца.

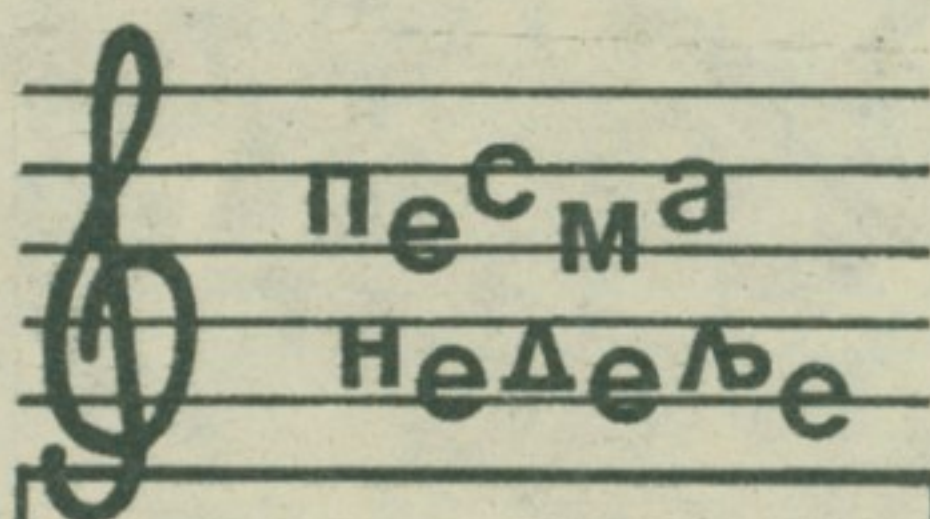


ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ

Пет година непрекидног музичког рада и није много али за тако динамичан живот какав је водила група ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ из Сарајева могло би много да се прича. Душа ансамбла, неуморни Милић Вукашиновић, аутор музике, текстова и аранжмана непрестаном је био у покрету свирајући где год је могао, снимајући плоче. Остао је веран тешком року, али не и дискографским кућама. Снимао је за ПГП РТВ, „Југотон“, „Сарајево диск“, „Дискотон“, а последњи албум ЖИВИО РОКЕНРОЛ изашао је у издању РТВ Љубљана. Први стих на овом албуму гласи: „Не вјерујем више ником, наставићу макар и сам...“ Има ли овај стих и неку преносну поруку?

У сваком случају Милић Вукашиновић је са својим ансамблом заиста постао „Доктор за рокенрол“, а има и „Рецепт за рокенрол“ (то су називи његових плоча), а ако бисмо у тим називима хтели да тражимо неку симболику онда је вероватно најискренији наслов претпоследњег албума „Без плаке на језику“!

ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ има много следбеника и навијача. На концертима подижу температуру па атмосфера постаје веома бучна. Користећи искуства са путовања по Енглеској, Немачкој, Италији и Америци у своју музику су унели нове елементе. Неке од својих композиција су снимили и на енглеском језику и остаје да се види може ли ова музика да продре на светску сцену. Прошле године је дошло и до једне промене у саставу, па сад поред Милића Вукашиновића свирају Санин Карић, бас гитару и Перица Стојановић, бубњеве. На последњем албуму „Живио рокенрол“ помогао им је Лаза Ристовски као гост свирајући клавијатуру. Поменимо и неколико песама са тог албума: „Крв и зној“, „Сад се види сад се зна“, „Не иде то“, „Сви за рокенрол“, „Сто пут' на дан“, „Јасна ствар“ и др.



ЈАСНА СТВАР

Музика и текст:

Милић Вукашиновић

Изводи:

ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ

У шему сам од рођења
прање мозга сваки дан,
глуви на моја су хтијења
чека ме разрађен план.

О свему мојем ми суде
трпим и питам — до кад?
Исти ми одговор нуде
joш увијек си незрео и млад.

Хоћу свој сан да снивам
хоћу свој живот да имам
ништа нећу на дар.
Јасна ствар!

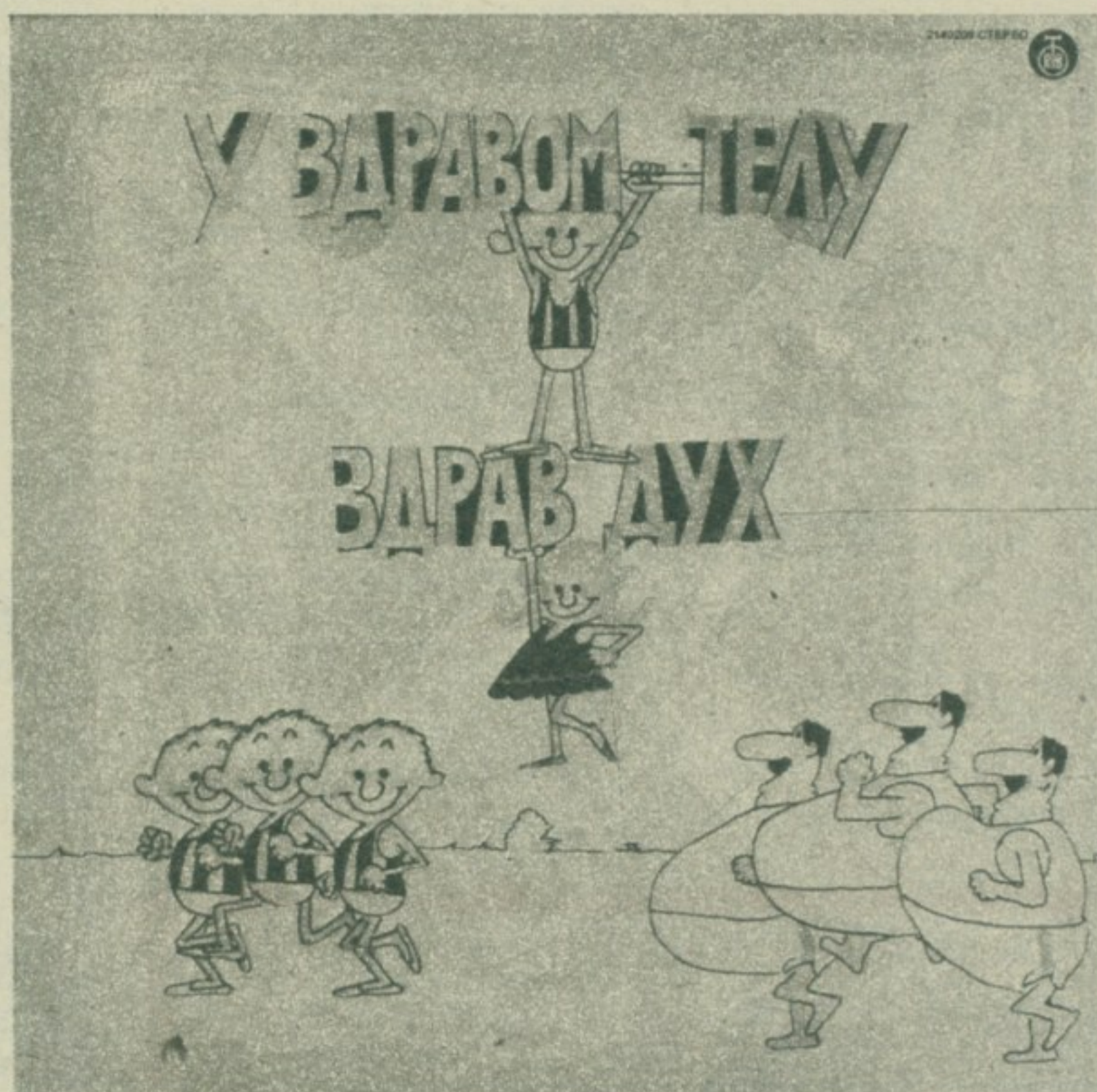
Хоћу свој дур да свирам
хоћу свој кеиџ да бирам
ништа нећу на дар.
Јасна ствар!

Срушене куле граде
вода и пијесак сам ја
сви исто се ваде
за моје боље — па да!

При том ме теше и мазе
био ја ведар ил' љут
на моје идеје газе
њихов је исправан пут.

Хоћу свој сан да снивам...

ИЗЛОГ НОВИХ ПЛОЧА



У ЗДРАВОМ ТЕЛУ — ЗДРАВ ДУХ

Из Продукције грамофонских плоча РТВ добили смо занимљив албум за који се сматра да припада „дечјим издањима“, вероватно због тога што је обрада ове теме поникла у Дечјој редакцији Телевизије Београд. Међутим, начин како је обрађена тема „У здравом телу здрав дух“ може да привуче пажњу и старије генерације, нарочито оне која живи у урбаној средини где је кретање сведено на најмању меру. Кроз биране стихове, лепу музику, кроз шалу, скеч, сатиру и хумористичке монологе увучени смо у размишљање колико би бављење спортом могло да нам буде од користи. Ова дискретна пропаганда физичког одгоја сигурно може заинтересовати и младе и

старе да више пажње посвете спорту, трчању, шетњи или бар чешићем кретању. На плочи се налази 14 музичких и музичко-говорних нумера, поменимо само „Волим дуге шетње“, „Јутарња гимнастика“, „За здравље, снагу и лепоту“, „Џогинг и та шема“, а цео албум почиње и завршава се стиховима:

Здрав дух у здравом телу
та мудрост вечито важи
боље се мисли и учи
кад вежба тело оснажи.
Вежбати можемо свуда
свакога дана и сата
насамо или у друштву
маме, тате ил' брата.
Онај ко своје мишиће
вежба и држи се право
тај бива чврст, леп и хитар
тај живи срећно и здраво!

БЕРЗА ПЛОЧА БЕРЗА ПЛОЧА

Желим неколико касета са добро преснимљеном музиком следећих група: AC/DC (»Let it be rock«, »Powerage«, »Dirty dead...«) IRON MAIDEN (било која) VAN HALEN, MOTORHEAD.

Ивица Стефановић,
Жел. станица
38213 Прилуђе

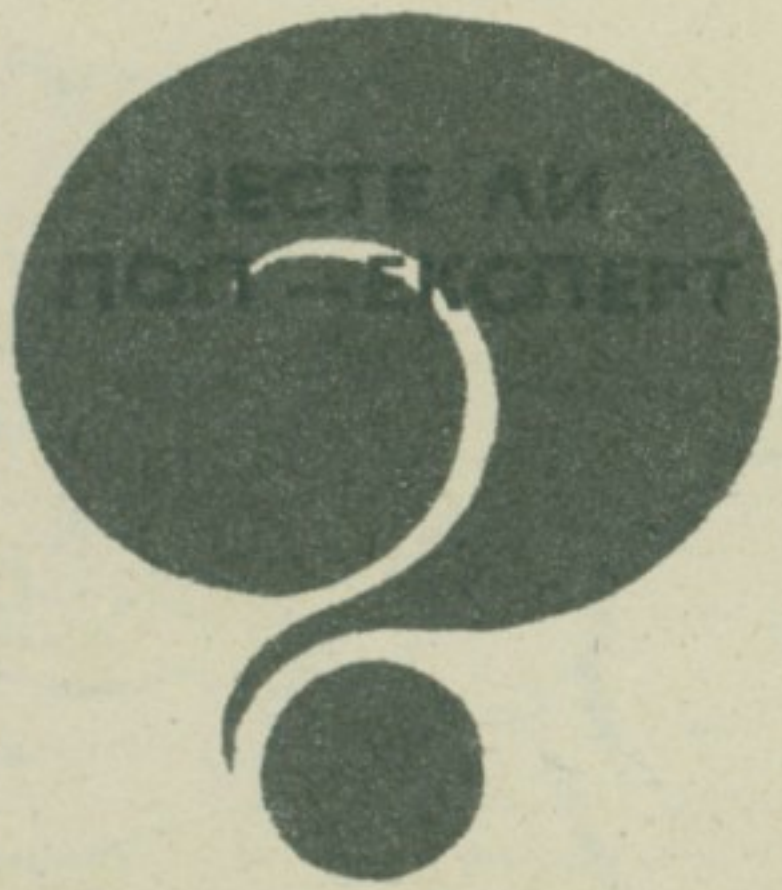
Купујем добро очуване плоче »Let there be rock« и »High voltage« (A/CDC).
Златко Вуков
Васе Стајића 16/III
21000 Нови Сад

Продајем албуме домаће и стране рок музике: »Greatest hits« (SANTANA), »Octave« (MOODY BLUES), »London town« (WINGS), »The Dark Side...« (PINK FLOYD) »Going for one« (YES), »Two days away« (ELKIE BROOKS), Бијело дугме итд.

Олег Сладсваљев
Маршала Тита 129
78000 Вањалука

Продајем албуме: »Second edition« (PUBLIC IMAGE), »Greatest hits« (AEROSMITH) »Love in exile« (EDDY GRANT), »Oxygene« (JEAN MICHEL LE JARRE). Цена по договору.

Илија Прентицки
Ул. Кратовска 14Б
насеље „Прњиче“
Скопље
тел. (091) 215 669



1. У чувеној групи ELP — Емерсон, Лејк и Палмер њихов члан Грег Лејк је свирао
а) оргуље
б) гитару
в) бубњеве



2. Први сингл групе „Дајар Стејтс“ (DIRE STRAITS) звао се
а) Султани Свинга
б) Ромео и Јулија
в) Само једна ноћ



3. Момак за шивањем машином је
а) Род Стјуарт
б) Мајк Олдфилд
в) Роџер Далтри

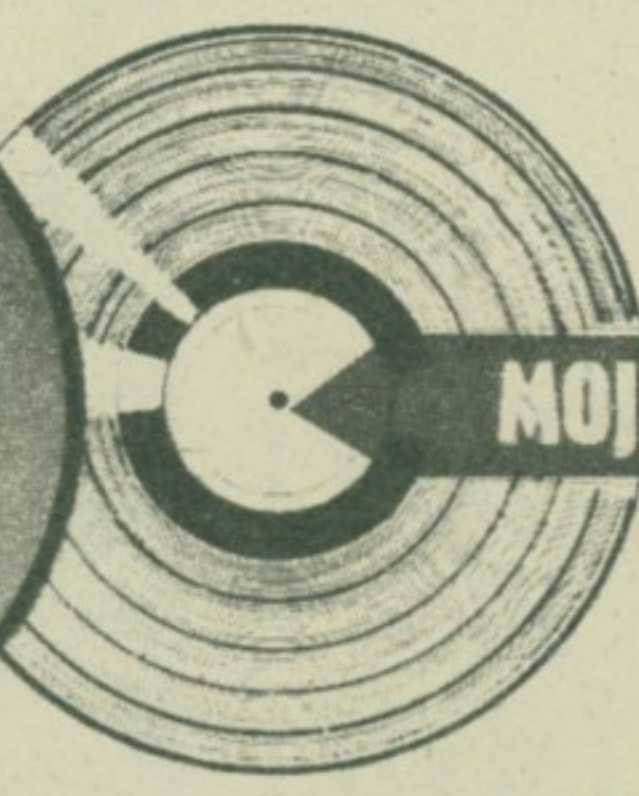


4. Роберт Фрип свира гитару у групи
а) Колосеум
б) Кинг Кримсон
в) Пинк Флојд



5. Велику заслугу за популарност ансамбла ФЛИТВУД МЕК имала је и Кристина Мак Ви из Бирмингема (вокал и композитор). Она је у овај ансамбл дошла:
а) 1970.
б) 1972.
в) 1974. године

Тајно одговор: 1 б, 2а, 3в, 4в, 5а



Читам већ одавно све рубрике „Забавника“ али ми се „Мој избор“ највише свиђа. Нисам имао много среће јер сам неколико пута слао свој избор (и слике) али узалуд. Но, ја сам ипак упоран. Зовем се ЖИВКО СТАЈИЋ, ученик сам VIII-6 разреда Основне школе „Јован Микић“ у Суботици и станујем у улици Михајла Пупина 6/10, 24000 Суботица.

ДОМАЋЕ

1. ДВА ДИНАРА, ДРУЖЕ — Рибља чорба
2. ИМА НЕКА ТАЈНА ВЕЗА — Бијело дугме
3. НЕ ВЕРУЈ У ИДОЛЕ — Пилоти
4. ЗАШТО СУ ДАНАС ДЕВОЈКЕ ЉУТЕ — Идоли
5. РАДИО ЉУБАВ — Филм

СТРАНЕ

1. ROCKER — AC/DC
2. SMOKE IN THE WATER — Deep Purple
3. SATISFACTION — Rolling Stones
4. WE WILL ROCK YOU — Queen
5. I WAS MADE FOR LOVIN' YOU — Kiss



УРАГАН ИЗ ЗАВИДОВИЋА

Још пре неколико година настала је песма „Момак из провинције“ групе „Паук“ из Завидовића (а касније је изашла и плоча са овим називом), па то изгледа као неизбежна пратња свих младих група које не живе у великим центрима. Али ако група „Паук“ није наишла на разумевање у својој околини, њихови млађи другови наилазе бар на подршку својих старијих колега. Сада се у Завидовићима појавио УРАГАН — ансамбл чији чланови нису прешли двадесету годину и за који се с правом може рећи да представља велику наду овог града. Ранији шеф „Паука“ Бранко Дабић примио се одговорног задатка да „неким новим клинцима“ пренесе своје богато музичко искуство и члановима УРАГАНА уштеди она разочарања која је сам имао. Зато УРАГАН већ од наступа са великом сигурношћу. Добро су увежбани јер имају доб-

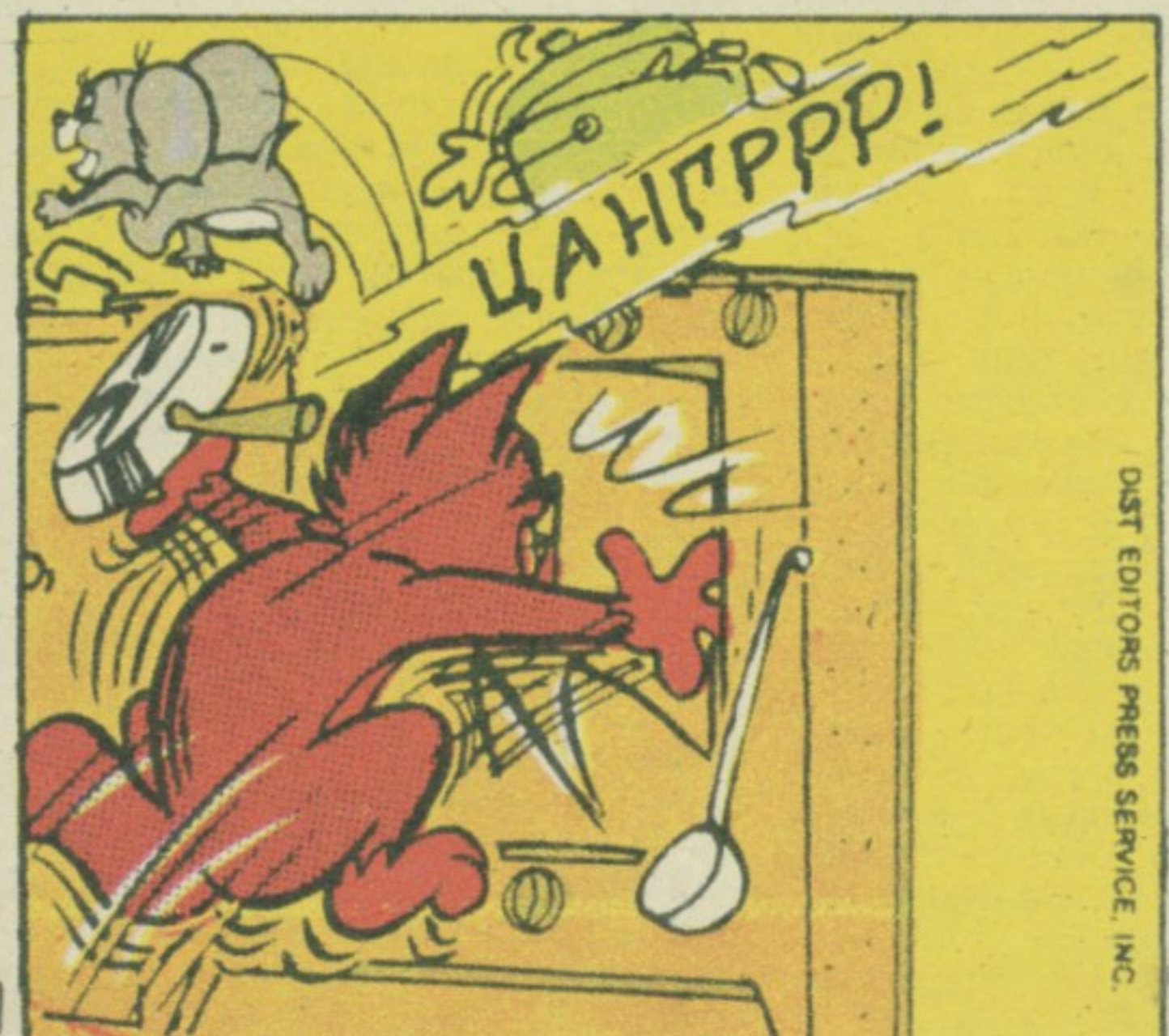
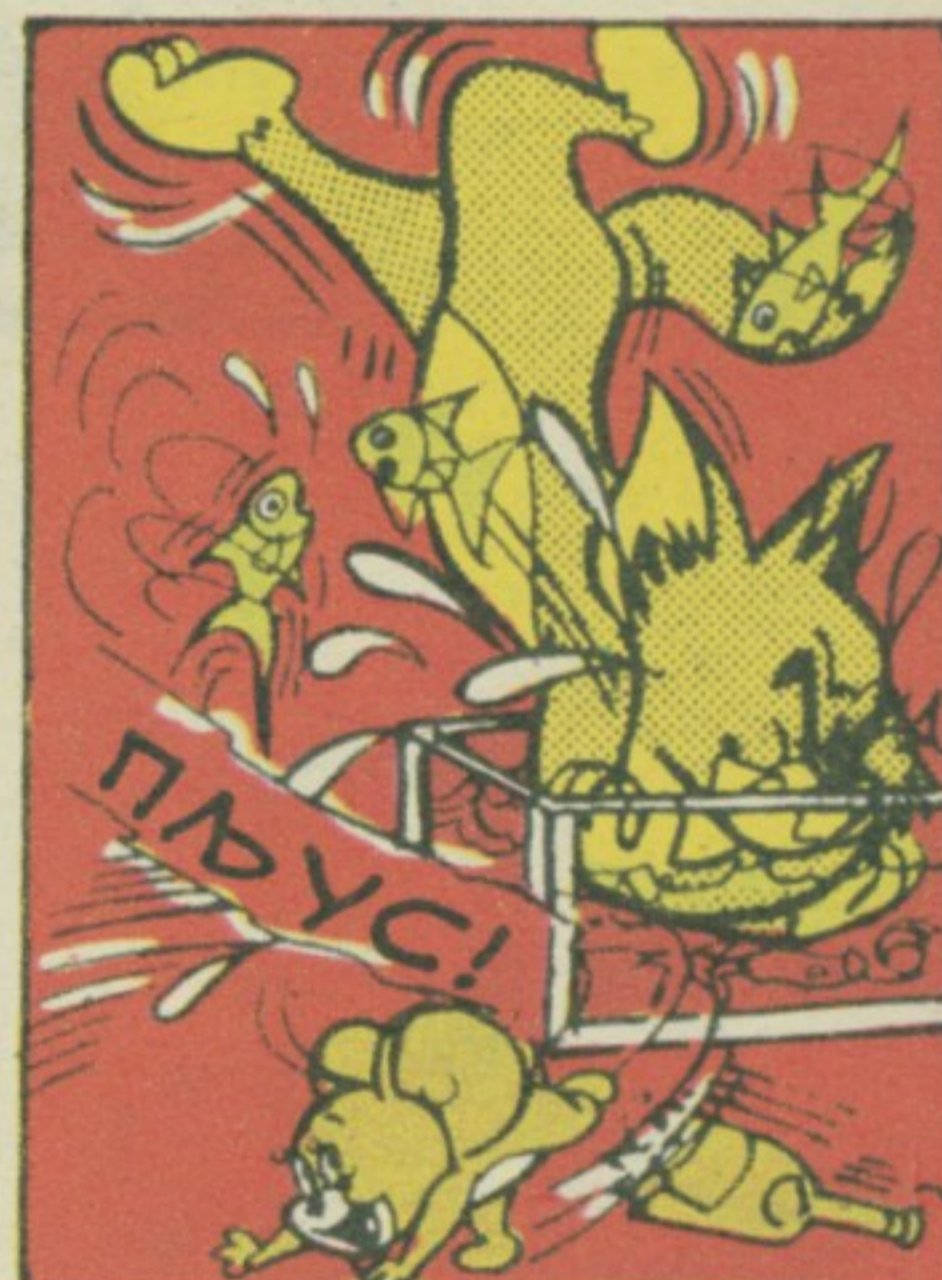
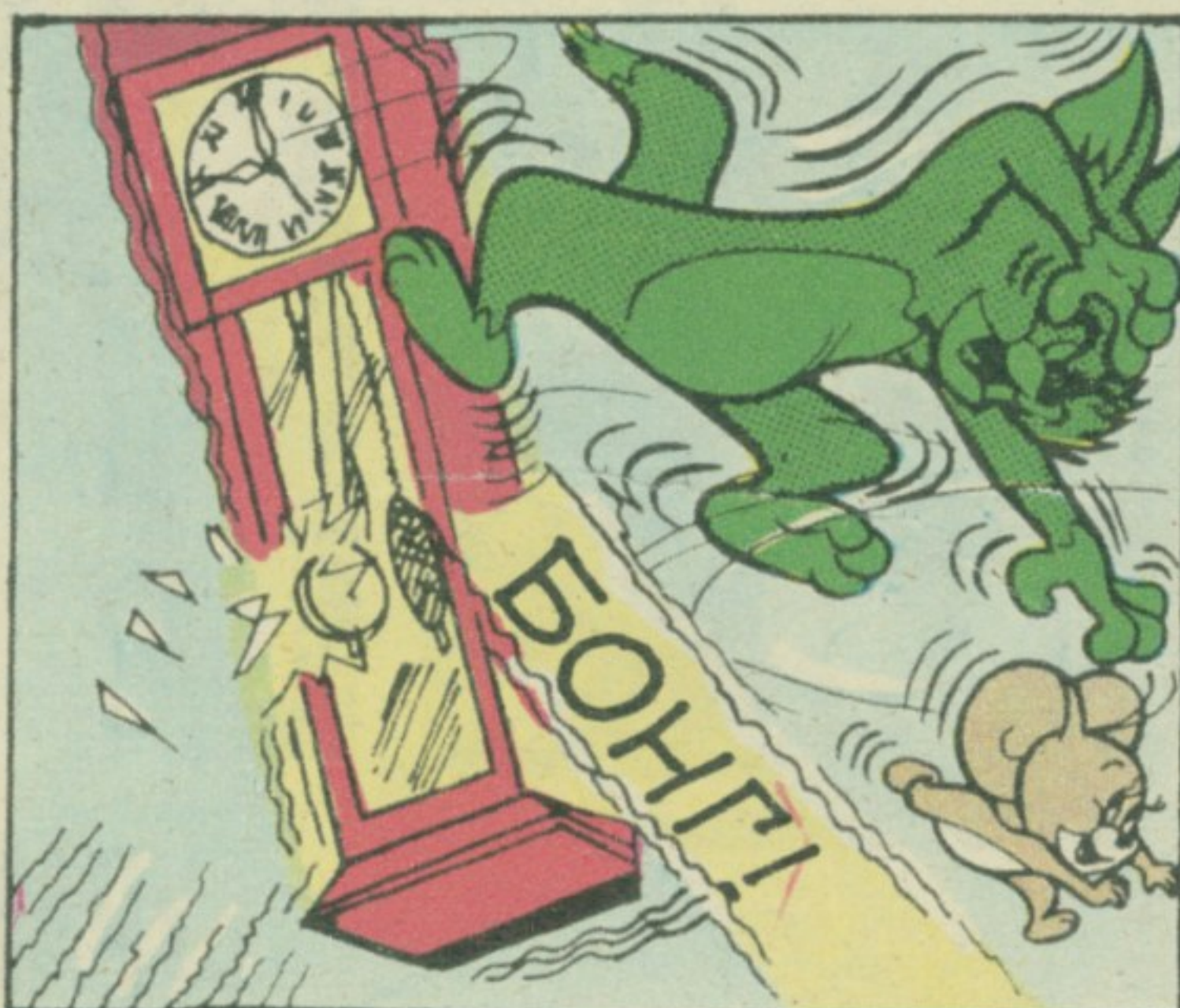
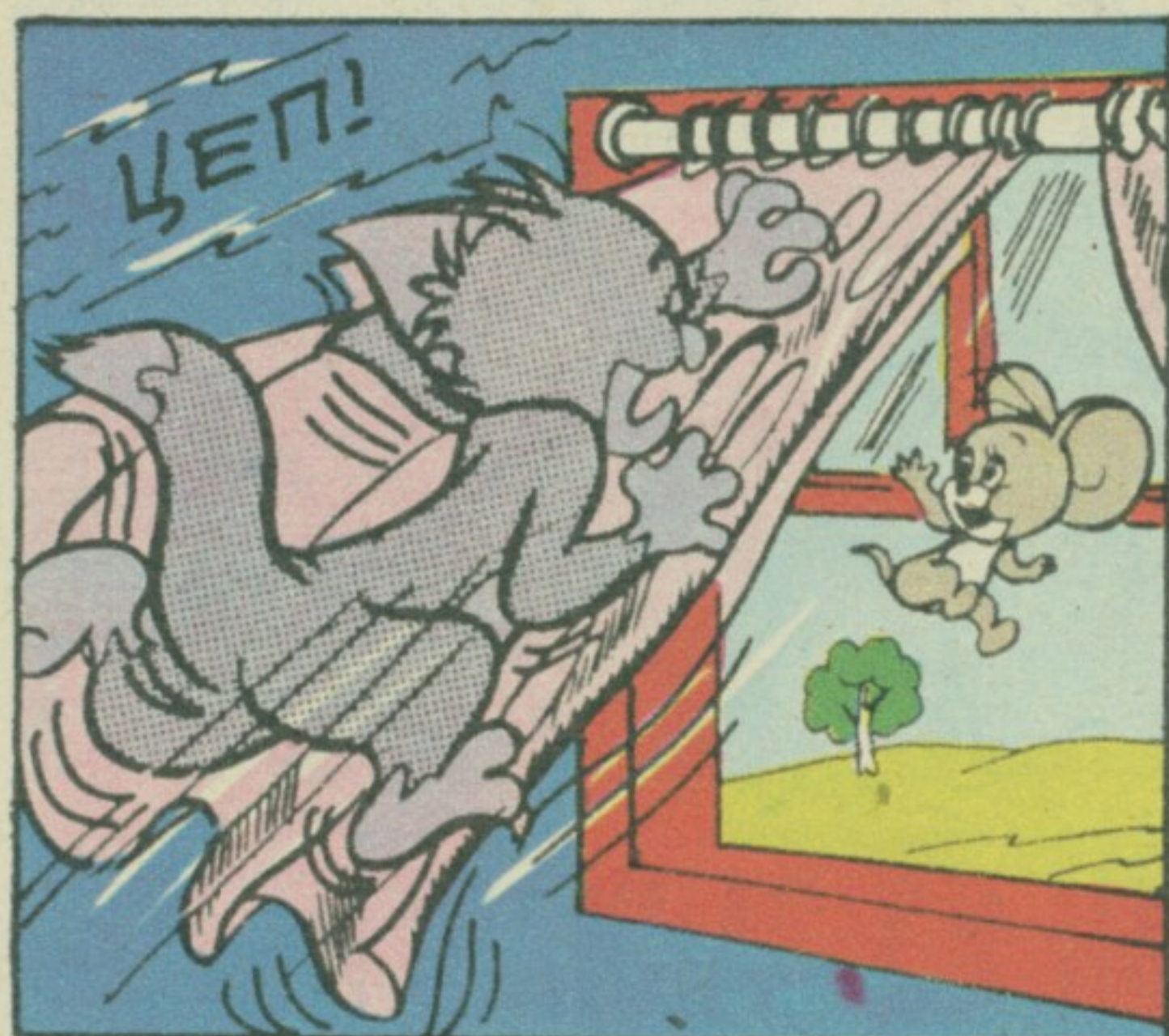
ре инструменте и добре услове за рад и зато није чудо што су већ освојили симпатије многобројне публике. Да би оправдали назив групе њихова музика базира се на снажном и чврстом „ураганском“ ритму и углавном на властитим композицијама. Да нису једностранни у музичкој оријентацији показују и осмишљени аранжмани лаганих композиција, од којих је најпопуларнија „Буђење“. Поред ове, у студију Зорана Реџића у Сарајеву снимљена је и песма „Трач“ и то ће вероватно бити материјал за њихов први сингл.

Чланови групе УРАГАН су: двојица гитариста Лазар Невенко и Миралем Слипић, басиста Горан Гроздић, бубњар Владо Зовко и вокални солиста Џевад Немарлија. Још само да и успех на југословенској сцени буде у духу њиховог имена!



ШКОЛА ГИТАРЕ

1. Акорди — 2. Теорија
— 3. Мелодије 130 динара.
Виши курс — 100 динара
Плаћате поштару
Васиљевић Милутин
пост ресторан,
11001 Београд





СВАКОГ МЕСЕЦА 10 + 990 НАГРАДА
ЗА ЧЛАНОВЕ ПЕЗ КЛУБА

Найраге у аўрылу су:

10 суїер наїрада — веїровке ПЕЗ
990 ПЕЗ фиїурица — Прериїски їркач

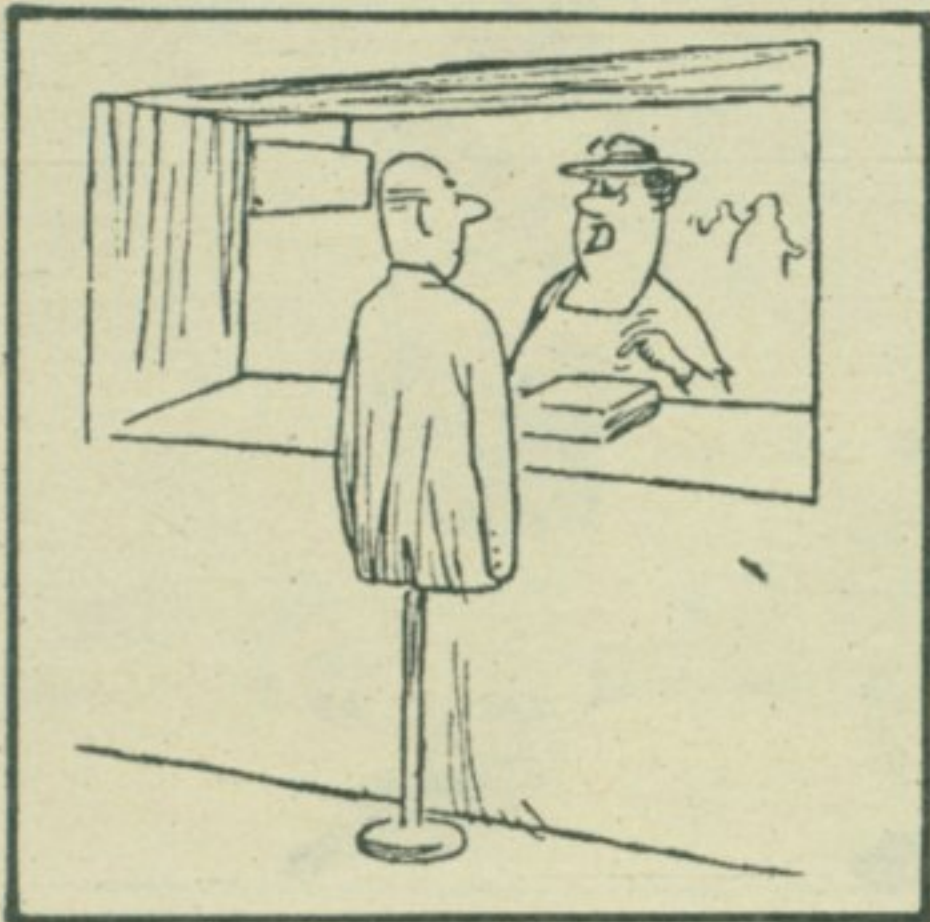
Найрађене бројеве ПЕЗ чланских карти објавићемо 30. априла у ЗАБАВНИКУ.

Пошаљи 5 омоџа бомбона ПЕЗ
и њојуњен кујон на адресу:

ПЕЗ КЛУБ, 61111 Љубљана, њњ 8

Купон испуни (штампаним словима) исеци и налепи на дописницу

[illegible]



ТРИК СА КАРТАМА

АБРАКА — ДАБРА!

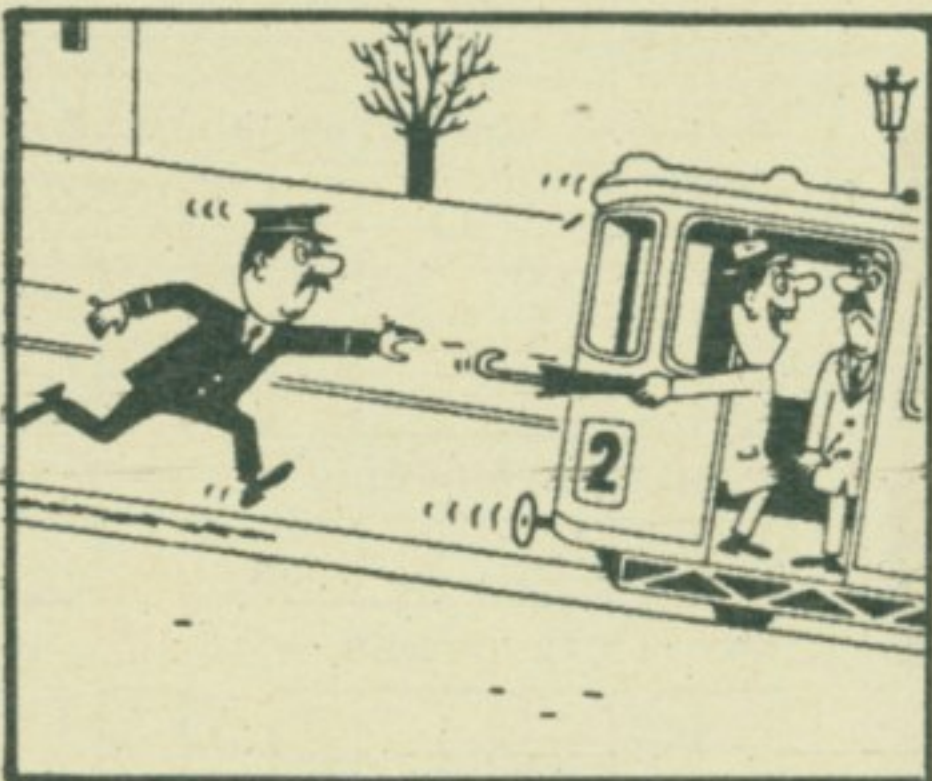
За овај трик с картама потребна вам је кутија у коју карта може да стане. У поклопац те кутије сместите један картон који ће прекривати читаву површину, али који ће, чим се поклопац затвори, пасти на њено дно. Између тог картона и поклопаца ставите једну карту, није важно коју. Све то морате да имате спремно пре него што почнете са извођењем трика.

Веома је важно да пажњу ваших другара, све време док чаролију изводите, скрећете на споредне ствари — стално нешто причајте, засмејавајте их не дозвољавајући им да иједног тренутка посумњају у оно што ћете им показати.

Замолићете неког из друштва да вам да једну карту из шпила. Ставићете је у поклопац; претходно ћете, наравно, свима показати кутију неопажено држећи прстом картон да се не помери. Тек тада ћете рећи да ће се, кад изговорите магичне речи — абрака-дабра и дунете у кутију, карта коју сте ставили унутра претворити у неку другу па ћете онда саопштити коју (њу знате јер сте је ставили пре него што су ваши пријатељи дошли).



— Мени си рекао да немаш ни динара...!

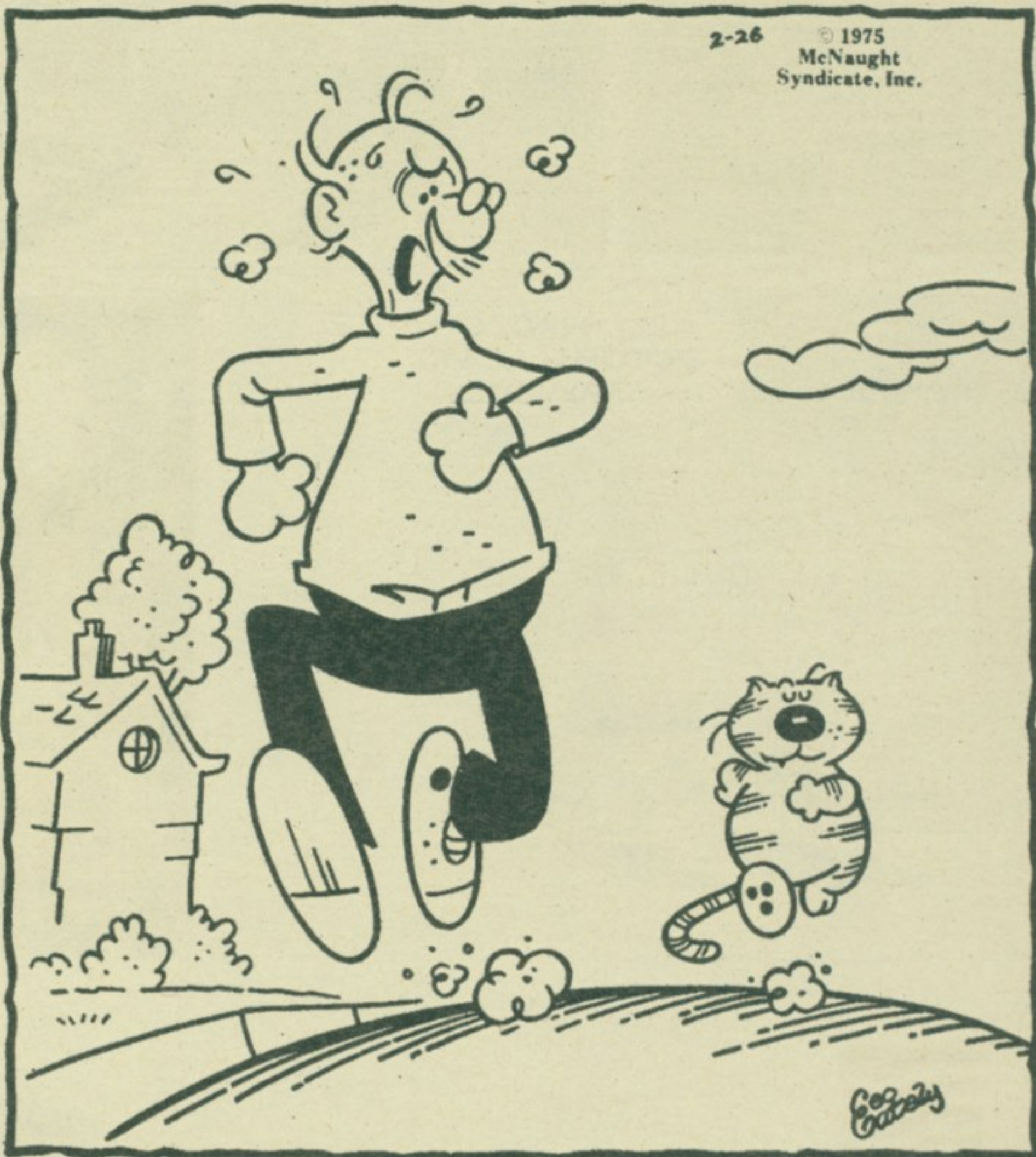


— Искрено се надам да ће успети да уђе, он је, знаш, возач грамаја!



МАЧАК ХАРАЛАМПИЈЕ

2-26 © 1975
McNaught
Syndicate, Inc.



— Ако немаш ништа против — више волим да трчим сам...

АНЕДОТЕ

ШТА ТИ ЈЕ ЛЕЊОСТ

Заваљени у удобне фотеле Зилахијеве радне собе, пријатељи познатог мађарског књижевника стадоше да „размишљају“ о једној изразито лепој, али необично мрзовољној девојци која се често појављивала на њиховим кућним забавама.

— Она је толико лења — примети Зилахи — да је мрзи и своје године да покаже!

АЈНШТАЈНОВЕ МУКЕ

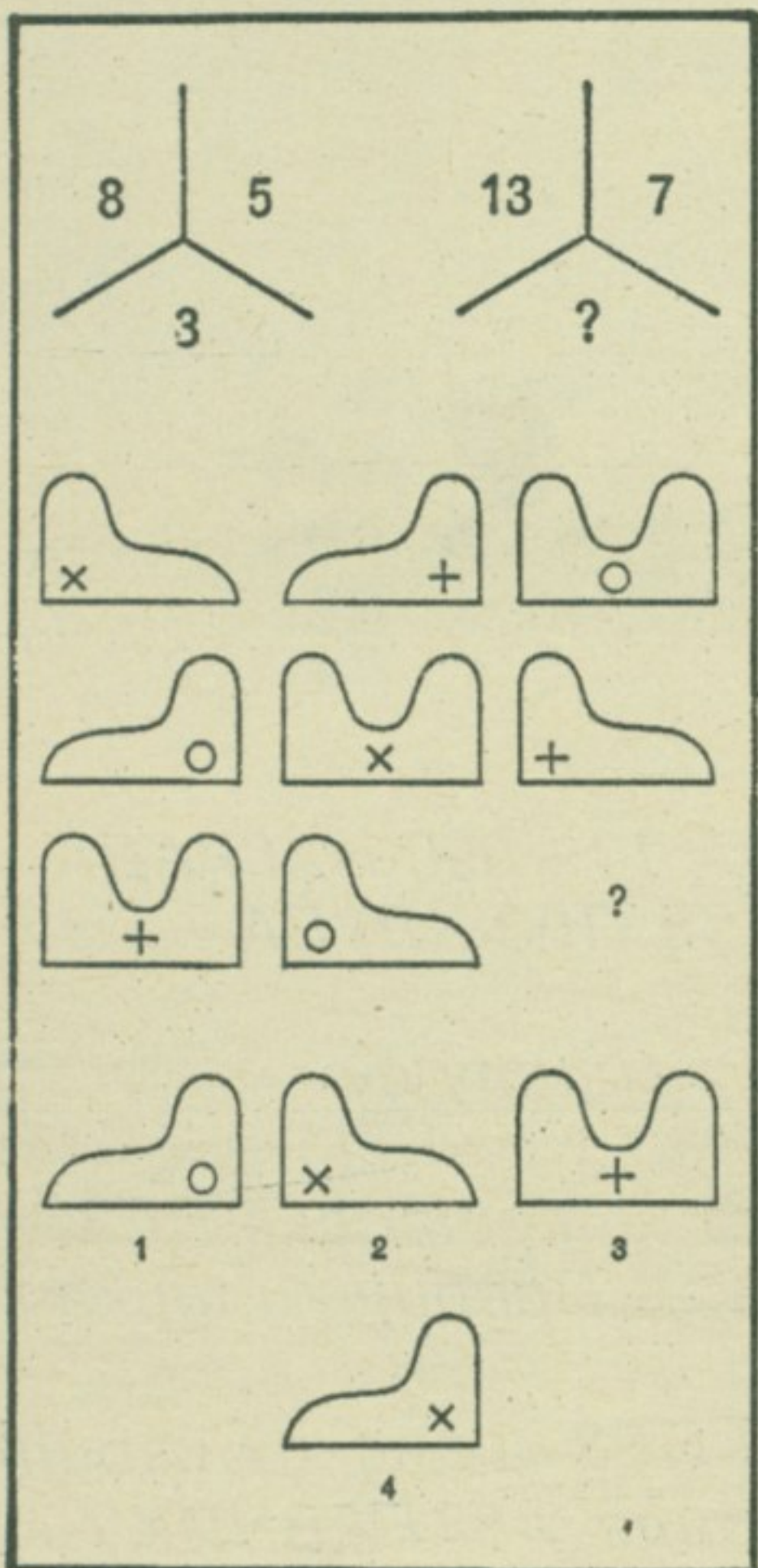
После неког предавања које је одржао овај великан светске науке окупљени пријатељи упитали су га шта му је било најтеже.

— Пробудити публику када је са говором завршио господин који ме је представљао!



БЕЗ РЕЧИ

КОЛИКО СТЕ ИНТЕЛИГЕНТНИ?



1. Погледајте добро ове бројеве па на основу везе која постоји између њих решите који ће стајати на месту знака питања.

2. У трећем реду недостаје једна фигура. Погодите која од четири нумерисане!

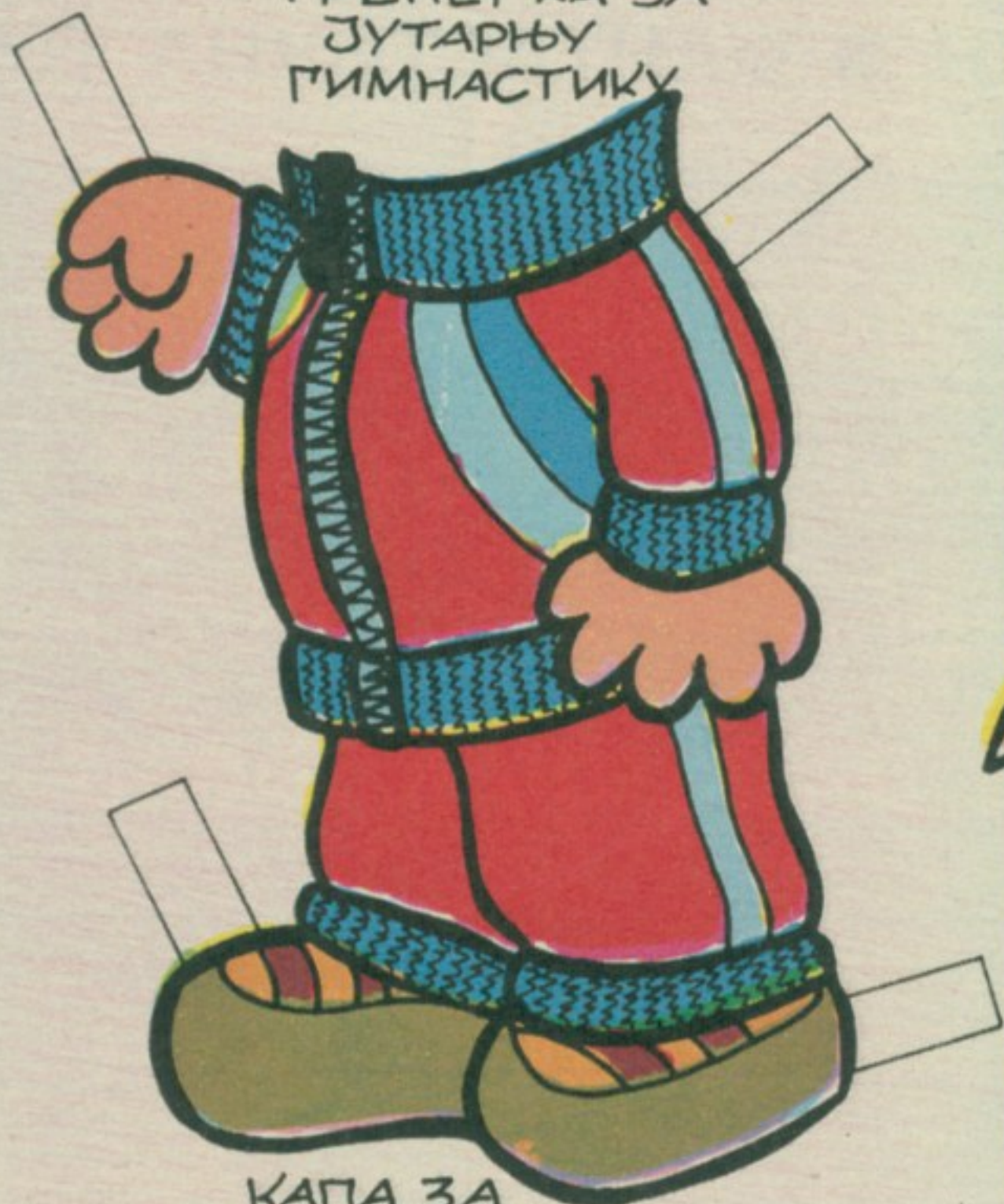
3. Дајемо вам један низ бројева: 8 12 24 60? Који треба да стоји као пети у низу?

Решење:

1. Број 6 — збир бројева на замишљеној линији је 180, 180-12=168, 168-8=160, 160-12=148, 148-8=140, 140-12=128, 128-8=120, 120-12=108, 108-8=100, 100-12=88, 88-8=80, 80-12=68, 68-8=60, 60-12=48, 48-8=40, 40-12=28, 28-8=20, 20-12=8, 8-8=0, 0-12=-12, -12-8=-20, -20-12=-32, -32-8=-40, -40-12=-52, -52-8=-60, -60-12=-72, -72-8=-80, -80-12=-92, -92-8=-100, -100-12=-112, -112-8=-120, -120-12=-132, -132-8=-140, -140-12=-152, -152-8=-160, -160-12=-172, -172-8=-180, -180-12=-192, -192-8=-200, -200-12=-212, -212-8=-220, -220-12=-232, -232-8=-240, -240-12=-252, -252-8=-260, -260-12=-272, -272-8=-280, -280-12=-292, -292-8=-300, -300-12=-312, -312-8=-320, -320-12=-332, -332-8=-340, -340-12=-352, -352-8=-360, -360-12=-372, -372-8=-380, -380-12=-392, -392-8=-400, -400-12=-412, -412-8=-420, -420-12=-432, -432-8=-440, -440-12=-452, -452-8=-460, -460-12=-472, -472-8=-480, -480-12=-492, -492-8=-500, -500-12=-512, -512-8=-520, -520-12=-532, -532-8=-540, -540-12=-552, -552-8=-560, -560-12=-572, -572-8=-580, -580-12=-592, -592-8=-600, -600-12=-612, -612-8=-620, -620-12=-632, -632-8=-640, -640-12=-652, -652-8=-660, -660-12=-672, -672-8=-680, -680-12=-692, -692-8=-700, -700-12=-712, -712-8=-720, -720-12=-732, -732-8=-740, -740-12=-752, -752-8=-760, -760-12=-772, -772-8=-780, -780-12=-792, -792-8=-800, -800-12=-812, -812-8=-820, -820-12=-832, -832-8=-840, -840-12=-852, -852-8=-860, -860-12=-872, -872-8=-880, -880-12=-892, -892-8=-900, -900-12=-912, -912-8=-920, -920-12=-932, -932-8=-940, -940-12=-952, -952-8=-960, -960-12=-972, -972-8=-980, -980-12=-992, -992-8=-1000, -1000-12=-1012, -1012-8=-1020, -1020-12=-1032, -1032-8=-1040, -1040-12=-1052, -1052-8=-1060, -1060-12=-1072, -1072-8=-1080, -1080-12=-1092, -1092-8=-1100, -1100-12=-1112, -1112-8=-1120, -1120-12=-1132, -1132-8=-1140, -1140-12=-1152, -1152-8=-1160, -1160-12=-1172, -1172-8=-1180, -1180-12=-1192, -1192-8=-1200, -1200-12=-1212, -1212-8=-1220, -1220-12=-1232, -1232-8=-1240, -1240-12=-1252, -1252-8=-1260, -1260-12=-1272, -1272-8=-1280, -1280-12=-1292, -1292-8=-1300, -1300-12=-1312, -1312-8=-1320, -1320-12=-1332, -1332-8=-1340, -1340-12=-1352, -1352-8=-1360, -1360-12=-1372, -1372-8=-1380, -1380-12=-1392, -1392-8=-1400, -1400-12=-1412, -1412-8=-1420, -1420-12=-1432, -1432-8=-1440, -1440-12=-1452, -1452-8=-1460, -1460-12=-1472, -1472-8=-1480, -1480-12=-1492, -1492-8=-1500, -1500-12=-1512, -1512-8=-1520, -1520-12=-1532, -1532-8=-1540, -1540-12=-1552, -1552-8=-1560, -1560-12=-1572, -1572-8=-1580, -1580-12=-1592, -1592-8=-1600, -1600-12=-1612, -1612-8=-1620, -1620-12=-1632, -1632-8=-1640, -1640-12=-1652, -1652-8=-1660, -1660-12=-1672, -1672-8=-1680, -1680-12=-1692, -1692-8=-1700, -1700-12=-1712, -1712-8=-1720, -1720-12=-1732, -1732-8=-1740, -1740-12=-1752, -1752-8=-1760, -1760-12=-1772, -1772-8=-1780, -1780-12=-1792, -1792-8=-1800, -1800-12=-1812, -1812-8=-1820, -1820-12=-1832, -1832-8=-1840, -1840-12=-1852, -1852-8=-1860, -1860-12=-1872, -1872-8=-1880, -1880-12=-1892, -1892-8=-1900, -1900-12=-1912, -1912-8=-1920, -1920-12=-1932, -1932-8=-1940, -1940-12=-1952, -1952-8=-1960, -1960-12=-1972, -1972-8=-1980, -1980-12=-1992, -1992-8=-2000, -2000-12=-2012, -2012-8=-2020, -2020-12=-2032, -2032-8=-2040, -2040-12=-2052, -2052-8=-2060, -2060-12=-2072, -2072-8=-2080, -2080-12=-2092, -2092-8=-2100, -2100-12=-2112, -2112-8=-2120, -2120-12=-2132, -2132-8=-2140, -2140-12=-2152, -2152-8=-2160, -2160-12=-2172, -2172-8=-2180, -2180-12=-2192, -2192-8=-2200, -2200-12=-2212, -2212-8=-2220, -2220-12=-2232, -2232-8=-2240, -2240-12=-2252, -2252-8=-2260, -2260-12=-2272, -2272-8=-2280, -2280-12=-2292, -2292-8=-2300, -2300-12=-2312, -2312-8=-2320, -2320-12=-2332, -2332-8=-2340, -2340-12=-2352, -2352-8=-2360, -2360-12=-2372, -2372-8=-2380, -2380-12=-2392, -2392-8=-2400, -2400-12=-2412, -2412-8=-2420, -2420-12=-2432, -2432-8=-2440, -2440-12=-2452, -2452-8=-2460, -2460-12=-2472, -2472-8=-2480, -2480-12=-2492, -2492-8=-2500, -2500-12=-2512, -2512-8=-2520, -2520-12=-2532, -2532-8=-2540, -2540-12=-2552, -2552-8=-2560, -2560-12=-2572, -2572-8=-2580, -2580-12=-2592, -2592-8=-2600, -2600-12=-2612, -2612-8=-2620, -2620-12=-2632, -2632-8=-2640, -2640-12=-2652, -2652-8=-2660, -2660-12=-2672, -2672-8=-2680, -2680-12=-2692, -2692-8=-2700, -2700-12=-2712, -2712-8=-2720, -2720-12=-2732, -2732-8=-2740, -2740-12=-2752, -2752-8=-2760, -2760-12=-2772, -2772-8=-2780, -2780-12=-2792, -2792-8=-2800, -2800-12=-2812, -2812-8=-2820, -2820-12=-2832, -2832-8=-2840, -2840-12=-2852, -2852-8=-2860, -2860-12=-2872, -2872-8=-2880, -2880-12=-2892, -2892-8=-2900, -2900-12=-2912, -2912-8=-2920, -2920-12=-2932, -2932-8=-2940, -2940-12=-2952, -2952-8=-2960, -2960-12=-2972, -2972-8=-2980, -2980-12=-2992, -2992-8=-3000, -3000-12=-3012, -3012-8=-3020, -3020-12=-3032, -3032-8=-3040, -3040-12=-3052, -3052-8=-3060, -3060-12=-3072, -3072-8=-3080, -3080-12=-3092, -3092-8=-3100, -3100-12=-3112, -3112-8=-3120, -3120-12=-3132, -3132-8=-3140, -3140-12=-3152, -3152-8=-3160, -3160-12=-3172, -3172-8=-3180, -3180-12=-3192, -3192-8=-3200, -3200-12=-3212, -3212-8=-3220, -3220-12=-3232, -3232-8=-3240, -3240-12=-3252, -3252-8=-3260, -3260-12=-3272, -3272-8=-3280, -3280-12=-3292, -3292-8=-3300, -3300-12=-3312, -3312-8=-3320, -3320-12=-3332, -3332-8=-3340, -3340-12=-3352, -3352-8=-3360, -3360-12=-3372, -3372-8=-3380, -3380-12=-3392, -3392-8=-3400, -3400-12=-3412, -3412-8=-3420, -3420-12=-3432, -3432-8=-3440, -3440-12=-3452, -3452-8=-3460, -3460-12=-3472, -3472-8=-3480, -3480-12=-3492, -3492-8=-3500, -3500-12=-3512, -3512-8=-3520, -3520-12=-3532, -3532-8=-3540, -3540-12=-3552, -3552-8=-3560, -3560-12=-3572, -3572-8=-3580, -3580-12=-3592, -3592-8=-3600, -3600-12=-3612, -3612-8=-3620, -3620-12=-3632, -3632-8=-3640, -3640-12=-3652, -3652-8=-3660, -3660-12=-3672, -3672-8=-3680, -3680-12=-3692, -3692-8=-3700, -3700-12=-3712, -3712-8=-3720, -3720-12=-3732, -3732-8=-3740, -3740-12=-3752, -3752-8=-3760, -3760-12=-3772, -3772-8=-3780, -3780-12=-3792, -3792-8=-3800, -3800-12=-3812, -3812-8=-3820, -3820-12=-3832, -3832-8=-3840, -3840-12=-3852, -3852-8=-3860, -3860-12=-3872, -3872-8=-3880, -3880-12=-3892, -3892-8=-3900, -3900-12=-3912, -3912-8=-3920, -3920-12=-3932, -3932-8=-3940, -3940-12=-3952, -3952-8=-3960, -3960-12=-3972, -3972-8=-3980, -3980-12=-3992, -3992-8=-4000, -4000-12=-4012, -4012-8=-4020, -4020-12=-4032, -4032-8=-4040, -4040-12=-4052, -4052-8=-4060, -4060-12=-4072, -4072-8=-4080, -4080-12=-4092, -4092-8=-4100, -4100-12=-4112, -4112-8=-4120, -4120-12=-4132, -4132-8=-4140, -4140-12=-4152, -4152-8=-4160, -4160-12=-4172, -4172-8=-4180, -4180-12=-4192, -4192-8=-4200, -4200-12=-4212, -4212-8=-4220, -4220-12=-4232, -4232-8=-4240, -4240-12=-4252, -4252-8=-4260, -4260-12=-4272, -4272-8=-4280, -4280-12=-4292, -4292-8=-4300, -4300-12=-4312, -4312-8=-4320, -4320-12=-4332, -4332-8=-4340, -4340-12=-4352, -4352-8=-4360, -4360-12=-4372, -4372-8=-4380, -4380-12=-4392, -4392-8=-4400, -4400-12=-4412, -4412-8=-4420, -4420-12=-4432, -4432-8=-4440, -4440-12=-4452, -4452-8=-4460, -4460-12=-4472, -4472-8=-4480, -4480-12=-4492, -4492-8=-4500, -4500-12=-4512, -4512-8=-4520, -4520-12=-4532, -4532-8=-4540, -4540-12=-4552, -4552-8=-4560, -4560-12=-4572, -4572-8=-4580, -4580-12=-4592, -4592-8=-4600, -4600-12=-4612, -4612-8=-4620, -4620-12=-4632, -4632-8=-4640, -4640-12=-4652, -4652-8=-4660, -4660-12=-4672, -4672-8=-4680, -4680-12=-4692, -4692-8=-4700, -4700-12=-4712, -4712-8=-4720, -4720-12=-4732, -4732-8=-4740, -4740-12=-4752, -4752-8=-4760, -4760-12=-4772, -4772-8=-4780, -4780-12=-4792, -4792-8=-4800, -4800-12=-4812, -4812-8=-4820, -4820-12=-4832, -4832-8=-4840, -4840-12=-4852, -4852-8=-4860, -4860-12=-4872, -4872-8=-4880, -4880-12=-4892, -4892-8=-4900, -4900-12=-4912, -4912-8=-4920, -4920-12=-4932, -4932-8=-4940, -4940-12=-4952, -4952-8=-4960, -4960-12=-4972, -4972-8=-4980, -4980-12=-4992, -4992-8=-5000, -5000-12=-5012, -5012-8=-5020, -5020-12=-5032, -5032-8=-5040, -5040-12=-5052, -5052-8=-5060, -5060-12=-5072, -5072-8=-5080, -5080-12=-5092, -5092-8=-5100, -5100-12=-5112, -5112-8=-5120, -5120-12=-5132, -5132-8=-5140, -5140-12=-5152, -5152-8=-5160, -5160-12=-5172, -5172-8=-5180, -5180-12=-5192, -5192-8=-5200, -5200-12=-5212, -5212-8=-5220, -5220-12=-5232, -5232-8=-5240, -5240-12=-5252, -5252-8=-5260, -5260-12=-5272, -5272-8=-5280, -5280-12=-5292, -5292-8=-5300, -5300-12=-5312, -5312-8=-5320, -5320-12=-5332, -5332-8=-5340, -5340-12=-5352, -5352-8=-5360, -5360-12=-5372, -5372-8=-5380, -5380-12=-5392, -5392-8=-5400, -5400-12=-5412, -5412-8=-5420, -5420-12=-5432, -5432-8=-5440, -5440-12=-5452, -5452-8=-5460, -5460-12=-5472, -5472-8=-5480, -5480-12=-5492, -5492-8=-5500, -5500-12=-5512, -5512-8=-5520, -5520-12=-5532, -5532-8=-5540, -5540-12=-5552, -5552-8=-5560, -5560-12=-5572, -5572-8=-5580, -5580-12=-5592, -5592-8=-5600, -5600-12=-5612, -5612-8=-5620, -5620-12=-5632, -5632-8=-5640, -5640-12=-5652, -5652-8=-5660, -5660-12=-5672, -5672-8=-5680, -5680-12=-5692, -5692-8=-5700, -5700-12=-5712, -5712-8=-5720, -5720-12=-5732, -5732-8=-5740, -5740-12=-5752, -5752-8=-5760, -5760-12=-5772, -5772-8=-5780, -5780-12=-5792, -5792-8=-5800, -5800-12=-5812, -5812-8=-5820, -5820-12=-5832, -5832-8=-5840, -5840-12=-5852, -5852-8=-5860, -5860-12=-5872, -5872-8=-5880, -5880-12=-5892, -5892-8=-5900, -5900-12=-5912, -5912-8=-5920, -5920-12=-5932, -5932-8=-5940, -5940-12=-5952, -5952-8=-5960, -5960-12=-5972, -5972-8=-5980, -5980-12=-5992, -5992-8=-6000, -6000-12=-6012, -6012-8=-6020, -6020-12=-6032, -6032-8=-6040, -6040-12=-6052, -6052-8=-6060, -6060-12=-6072, -6072-8=-6080, -6080-12=-6092, -6092-8=-6100, -6100-12=-6112, -6112-8=-6120, -6120-12=-6132, -6132-8=-6140, -6140-12=-6152, -6152-8=-6160, -6160-12=-6172, -6172-8=-6180, -6180-12=-6192, -6192-8=-6200, -6200-12=-6212, -6212-8=-6220, -6220-12=-6232, -6232-8=-6240, -6240-12=-6252, -6252-8=-6260, -6260-12=-6272, -6272-8=-6280, -6280-12=-6292, -6292-8=-6300, -6300-12=-6312, -6312-8=-6320, -6320-12=-6332, -6332-8=-6340, -6340-12=-6352, -6352-8=-6360, -6360-12=-6372, -6372-8=-6380, -6380-12=-6392, -6392-8=-6400, -6400-12=-6412, -6412-8=-6420, -6420-12=-6432, -6432-8=-6440, -6440-12=-6452, -6452-8=-6460, -6460-12=-6472, -6472-8=-6480, -6480-12=-6492, -6492-8=-6500, -6500-12=-6512, -6512-8=-6520, -6520-12=-6532, -6532-8=-6540, -6540-12=-6552, -6552-8=-6560, -6560-12=-6572, -6572-8=-6580, -6580-12=-6592, -6592-8=-6600, -6600-12=-6612, -6612-8=-6620, -6620-12=-6632, -6632-8=-6640, -6640-12=-6652, -6652-8=-6660, -6660-12=-6672, -6672-8=-6680, -6680-12=-6692, -6692-8=-6700, -6700-12=-6712, -6712-8=-6720, -6720-12=-6732, -6732-8=-6740, -6740-12=-6752, -6752-8=-6760, -6760-12=-6772, -6772-8=-6780, -6780-12=-6792, -6792-8=-6800, -6800-12=-6812, -6812-8=-6820, -6820-12=-6832, -6832-8=-6840, -6840-12=-6852, -6852-8=-6860, -6860-12=-6872, -6872-8=-6880, -6880-12=-6892, -6892-8=-6900, -6900-12=-6912, -6912-8=-6920, -6920-12=-6932, -6932-8=-6940, -6940-12=-6952, -6952-8=-6960, -6960-12=-6972, -6972-8=-6980, -6980-12=-6992, -6992-8=-7000, -7000-12=-7012, -7012-8=-7020, -7020-12=-7032, -7032-8=-7040, -7040-12=-7052, -7052-8=-7060, -7060-12=-7072, -7072-8=-7080, -7080-12=-7092, -7092-8=-7100, -7100-12=-7112, -7112-8=-7120, -7120-12=-7132, -7132-8=-7140, -7140-12=-7152, -7152-8=-7160, -7160-12=-7172, -7172-8=-7180, -7180-12=-7192, -7192-8=-7200, -7200-12=-7212, -7212-8=-7220, -7220-12=-7232, -7232-8=-7240, -7240-12=-7252, -7252-8=-7260, -7260-12=-7272, -7272-8=-7280, -7280-12=-7292, -7292-8=-7300, -7300-12=-7312, -7312-8=-7320, -7320-12=-7332, -7332-8=-7340, -7340-12=-7352, -7352-8=-7360, -7360-12=-7372, -7372-8=-7380, -7380-12=-7392, -7392-8=-7400, -7400-12=-7412, -7412-8=-7420, -7420-12=-7432, -7432-8=-7440, -7440-12=-7452, -7452-8=-7460, -7460-12=-7472, -7472-8=-7480, -7480-12=-7492, -7492-8=-7500, -7500-12=-7512, -7512-8=-7520, -7520-12=-7532, -7532-8=-7540, -7540-12=-7552, -7552-8=-7560, -7560-12=-7572, -7572-8=-7580, -7580-12=-7592, -7592-8

Умичит
Кеушак

ТРЕНЕРКА ЗА
ЈУТАРЊУ
ГИМНАСТИКУ



КАПА ЗА
СПАВАЊЕ



ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИ-
ЦАМА И ПРОВУЦИ
ГЛАВУ

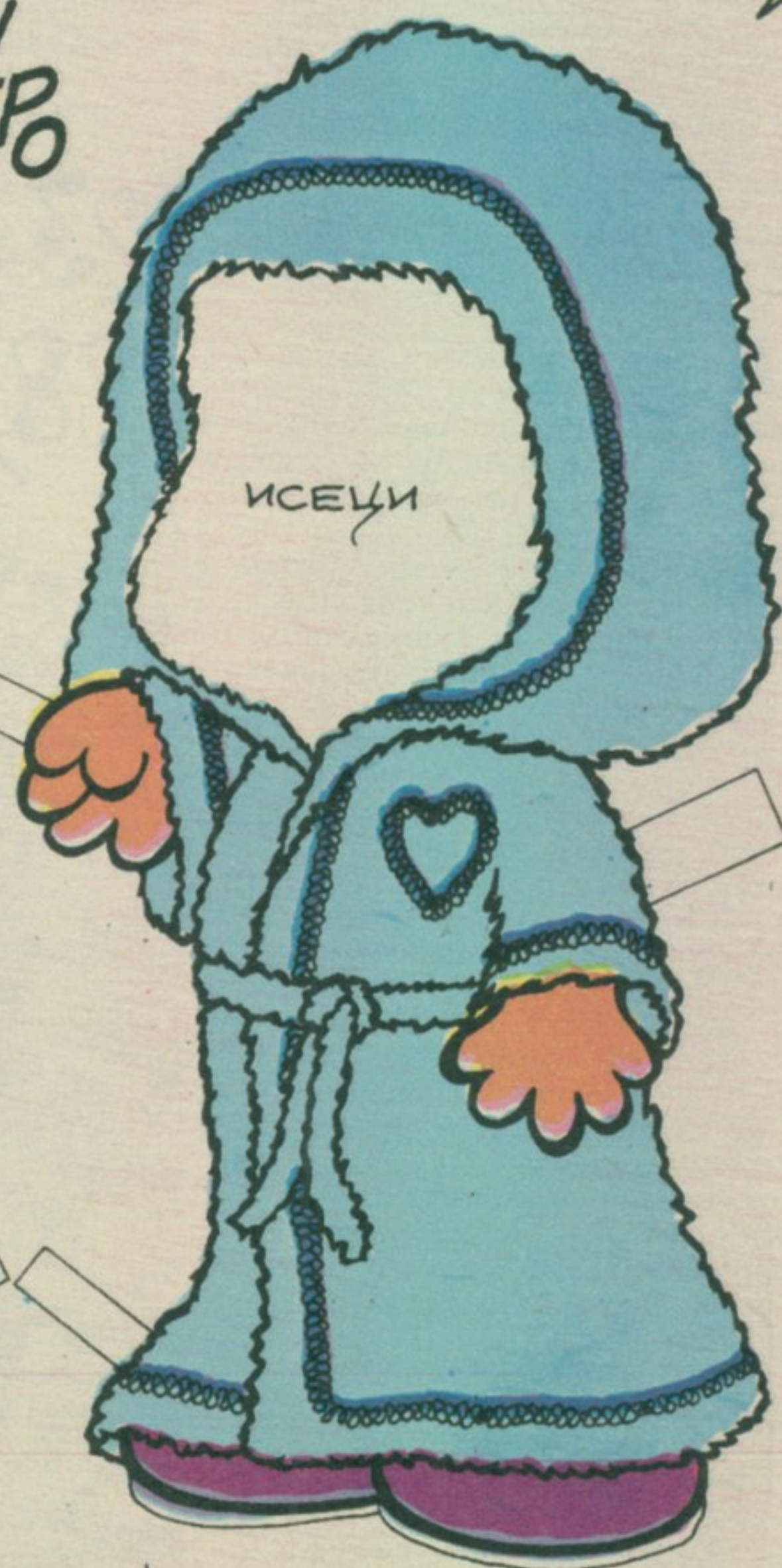
СПАВАКИЦА



ХАЉИНА ЗА
ЧИТАЊЕ ПРЕ
СПАВАЊА



ИСЕЦИ



ФРОТИРСКИ
БАДЕМАНТИ

СВ
ЕЗ
А
И
АКУ
НО
Ћ
И
ДО
БРО
ЈУ
ТРО



Слатко сањај

ИН ● ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА ● СТИВЕН ГОЛДИН ● ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Кроз свој мрачни свет Мелиса је зачула пригушени глас доктора Пола који је разговарао у другом крају собе.

— Докторе Поле! — узвикнула је, а одмах затим очајнички зацвилела: — Ох, докторе Поле, молим вас дођите овамо!

Доктор Пол је ућутао, па нешто промрмљао. Мелиса је чула његове кораке како се приближавају.

— Да? Шта је било, Мелиса? — упитао је стрпљиво својим дубоким гласом.

— Страх ме је, докторе Поле.

— Опет имаш кошмаре?

— Да.

— Не мораш да их се плашиш, Мелиса. Неће ти ништа бити.

— Али, они су ипак страшни — упорно је одговорила Мелиса. Учините да престану, као и увек.

Још један глас је шапутао у тами. Звучао је као глас доктора Еда. Доктор Пол је слушао шапатам затим исто тако тихо одвратио:

— Не, Еде, не можемо овако да наставимо. Већ заостајемо за програмом. — Потом је гласно додао: — Мораћеш једном да се навикнеш на кошмаре, Мелиса. Свако их има. Ја нећу увек бити ту да их терам.

— Молим вас, немојте отићи!

— Још не идем, Мелиса, још не. Али, можда ћу морати да одем ако не престанеш да бринеш због кошмара. Испричај ми шта има у тим сновима.

Добро. Најпре сам мислила да се ради о бројевима. Њих се не плашим јер они немају никакве везе са људима; добри су, ником не чине нажао. Онда су бројеви почели да се претварају у људе — два строја који су јуришали један на другог, пуцајући. Имали су пушке, тенкове, хаубице... Умирала су, докторе Поле, многи су изгинули. Погинула су тачно 5283 човека. Али, ни то није било све, јер пуцало се и на другој страни долине. Неко је рекао да то не смета јер је стратешки положај — планински врх — могућно освојити све док губици у првим биткама не прелазе 15,7 процената. Али, 15,7 процената од укупних снага износило би 9602, 77891 жртву. Као да сам видела све те људе како тамо леже на издисају.

— Рекао сам ти да менталитет петогодишње девојчице није довољно зрео за војну науку — шапнуо је доктор Ед.

Доктор Пол није обратио пажњу на његове речи.

— Али, Мелиса, то је било у рату — рекао је. — У рату мораш очекивати да људи гину.

— Зашто, докторе Поле?

— Зато... зато што је то тако у рату. Узгред, Мелиса, све се то није ни догодило. Био је то само проблем, као са бројевима, само што су бројеви замењени људима. Све је било „кобајаги“.

— Не, није докторе Поле! —

узвикнула је Мелиса. — Било је стварно. Сви ти људи су постојали. Знам им чак и имена: Ејберс, редов прве класе Т. Џозеф, каплар Алонзо Адели, Ејкинс...

— Доста, Мелиса! — рекао је доктор Пол знатно повишеним тоном.

— Опростите, докторе Пол — рекла је Мелиса.

Али, доктор Пол је није чуо јер је већ енергично шапутао доктору Еду: — Не можемо избећи потпуну анализу.

— Али, то би могло да уништи читаву личност коју смо с толико труда стварали — побунио се доктор Ед, чак се и не трудећи да шапуће.

— А шта нам друго преостаје?

— упитао је цинично доктор Пол.

— Све више заостајемо с програмом због тих њених „кошмара“.

— Могли бисмо покушати да је пустимо да се сама анализира.

— Како? Гледај!

Доктор је поново проговорио оним слатким гласом који је Мелиса приметила да људи употребљавају када се обраћају њој, али никада између себе.

— Како си, Мелиса?

Изненада, девојчица је видела себе. Била је то највећа страхоша коју је икад доживела.

— Добро сам, докторе Еде.

— Да ли би волела да ти испричам једну причу?

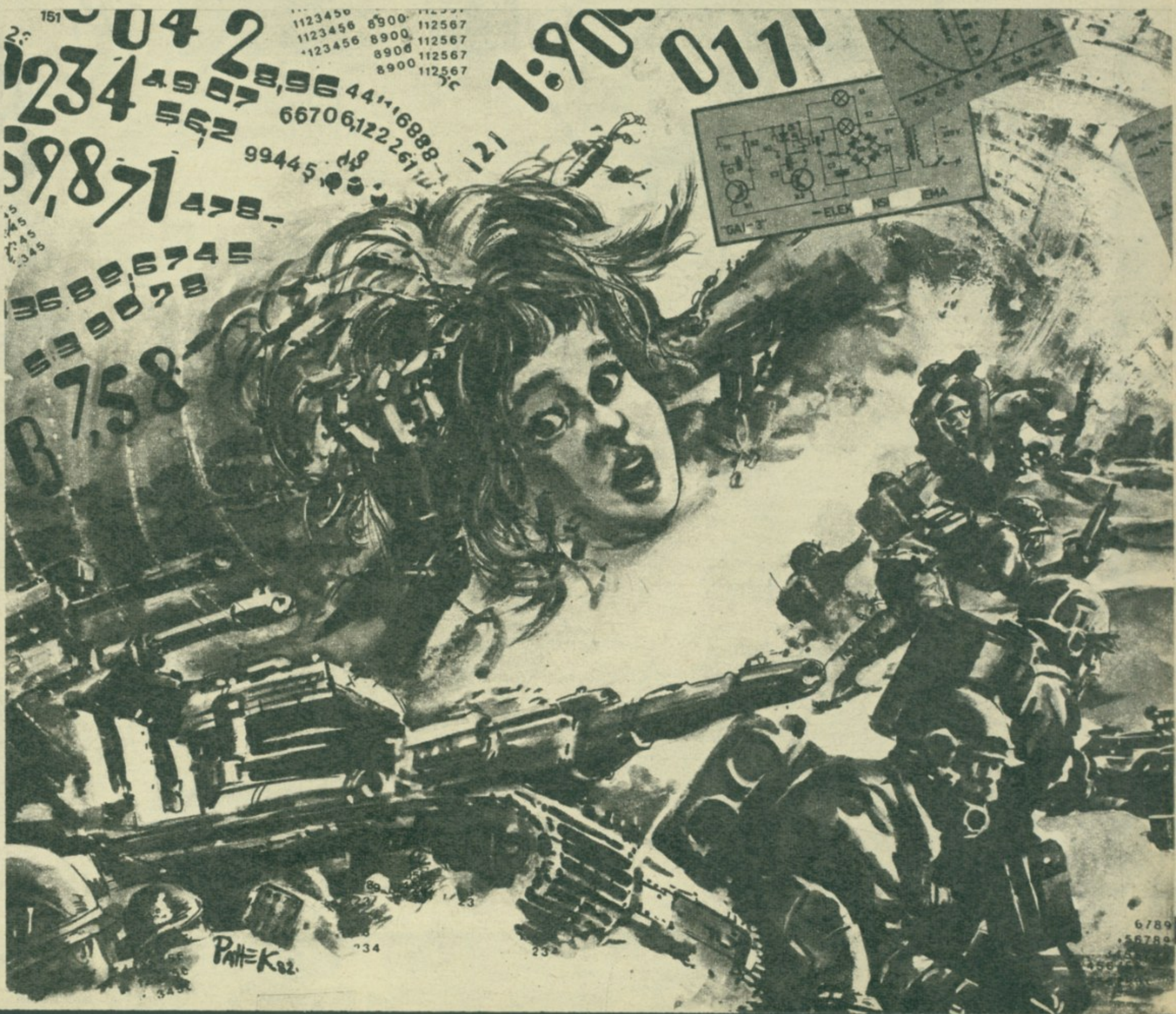
— Да ли се срећно завршава?

— Још не знам, Мелиса. Значи ли шта је компјутер?

— Машина за рачунање.

— Да, то је био у почетку. Али, компјутери су брзо постајали све компликованији док се нису појавиле машине које су могле да чи-

гају, пишу, говоре и чак мисле потпуно саме, без људске помоћи. Дакле, једном је некој групи научника пало на памет да компјутер, ако је у стању да мисли, може да постане и личност, па су ти научници решили да саграде компјутер који ће се понашати као човек. Назвали су га Мултилогички систем анализатор, или, скраћено, МЛСА.



МЕЛИСА

СТИВЕН ТАСТИЧНА

— То звучи као „Мелиса“! — рекла је Мелиса уз кикот.

— Јесте, стварно. Дакле, ти људи су схватили да личност није нешто што тек тако падне с неба готово као зрела крушка. Личност се полако развија. Али, пошто је то требало да буде најскупљи и најсложенији компјутер који је икада направљен, морали су му од почетка уградити способност за све рачунске операције. То су решили тако што су електронски мозак поделили на два дела — један који ће нормално обављати све рачунске радње и други који ће се развијати у жељену личност. Потом, кад личност довољно сазри, два дела мозга би се спојила...

— Тако су бар мислили да ће бити — наставио је доктор Ед. — Али компјутер није био сасвим добро пројектован па је спречио потпуну дихотомију функција, што значи, поделу свести. Кад год би компјутерском делу мозга дали да решава неки проблем, нешто од тога неизбежно би „процурело“ у лични, субјективни део. А то. Мелиса, никако није ваљало, јер субјективни део мозга није знао да је компјутер — мислио је да је девојчица као ти. Подаци који су му допирали у свест збуњивали су га и плашили. Што се више компјутер плашио и збуњивао, то је више губио ефикасност тако да на крају више није ни могао исправно да ради.

— Шта су људи онда урадили, докторе Еде?

— Не знам, Мелиса. Надао сам се да ћеш ми ти помоћи да завршим причу.

— Како? Па ја не знам ништа о компјутерима.

— Значи, Мелиса, само се не сећаш. Ја ти могу помоћи да се сећаш многих ствари. Само, то ће бити тешко, врло тешко, Мелиса. Прозазиће ти кроз главу најнеобичније мисли и приметићеш како чиниш ствари које ниси ни знала да умеш. Хоћеш ли да покушаш, Мелиса, да бисмо сазнали крај приче?

— Добро, докторе Еде, ако ви тако желите.

— Баш си добра девојчица.

Доктор Пол је шапнуо свом колеги: — Укључи „Делимичну меморију“ и реши јој да дозволе субпрограму „Анализа кола“.

— Дозови „Анализу кола“, Мелиса.

У Мелисиној свести одједном су почеле да се догађају чудне ствари. Појавили су се дуги низови бројки које су изгледале бесмислене, а ипак је однекуд знала да значе разне ствари попут отпора, капацитета и индукција. Затим, безброј линија — правих, цик-цак и уковрцаних. Па онда, формула...

— Прочитај МЛСА 5400, Мелиса. Изненада, Мелиса је угледала себе. Био је то највећи ужас који је икад доживела, већи од оних језивих кошмара.

— Погледај Одељак 4Ц-79А

Мелиса је погледала и против своје воље. Овај Одељак није девојчици изгледао друкчији од осталих делова њеног бића. Ипак знала је да он јесте другачији. У ствари, као да и није био природан део ње већ пре некаква протеза, као за богаља.

Глас доктора Еде звучао је напетост:

— Анализирај тај одељак и пронађи колика би била оптимална промена при максималном смањењу цурења података.

Мелиса се свим снагама потрудила да изврши задатак, али није ишло. Нешто је недостајало, нешто без чега једноставно није могла да учини оно што је доктор Ед од ње тражио. Дошло јој је да заплаче.

— Не могу, докторе Еде, не могу!

— Рекао сам ти да не вреди! — тихо је приметио доктор Пол. — За потпуну анализу мораћемо да укључимо целу меморију.

— Али, она није спремна за тај корак — побунио се доктор Ед. — То би могло да је убије!

— Можда, Еде. Али, тако ћемо бар знати шта да радимо идући пут. Мелиса!

— Да, докторе Поле?

— Припреми се, сад ће да заболи.

С тек толико упозорења, свет се сручио на Мелису. Бројеви, бескрајни низови бројева — сложени бројеви, реални бројеви, цели бројеви, потписани бројеви, експоненти; затим ратови, страшнији и крвавији од оних које је сањала. и спискови жртава утолито стварнији што је о сваком имену знала све: висину, тежину, боју косе, боју очију, брачно стање. број издржаваних лица... Онда су дошли статистички подаци: просечна плата возача аутобуса у Охају, број смртних случајева од рака у Сједињених Државама између 1965. и 1971. године, просечан принос пшенице на тону употребљеног гнојива...

Мелиса се давила у мору података

— Упомоћ! Докторе Еде, докторе Поле, упомоћ! — покушала је да повиче, али је нису чули. Нису је чули јер је неко други говорио. Неко непознато биће говорило је њеним гласом о факторима импеданце и полупроводницима.

Мелиса је падала све дубље и дубље, гоњена неумољивом армијом података.

Пет минута касније др Едвард Блум притиснуо је прекидач и оживео главну меморију од субјективног одељка.

— Мелиса — рекао је нежно — сад је све у реду. Знамо како се прича завршава: научници су тражили од компјутера да сам усаврши своју конструкцију и он је то учинио. Више неће бити кошмара, Мелиса — само слатких снова. Зар се не радујеш? Није било одговора.



ИСАК БАБЕЉ

Када се 1916. у часопису Максима Горког „Летопис“ појавила прва прича потписана именом Исака Бабелја (1894—1941) многи су му прорекли блистав списатељски опус. И нису се преварили. Већ у октобарској револуцији, као војник Буђонијеве I коњичке армије, сакупио је грађу и касније објавио збирку прича (наслов уписати испод броја 2) у којима је сугестивно насликао револуционарна збивања и многоструко психички осветлио њихове јунаке. Дубско схватање психе обесправљених и суптилно познавање јеврејског живота, нарави и обичаја пренео је на стране збирке прозе (наслов испод броја 1) и две драме (наслови испод бројева 3 и 4). Међутим, и њега су стигле Стаљинове чистке — четири године прсвео је у концентрационом логору где је и умро. Посмртно је рехабилитован 1956. а нама је остало да поред броја 3 упишемо назив његове драме...

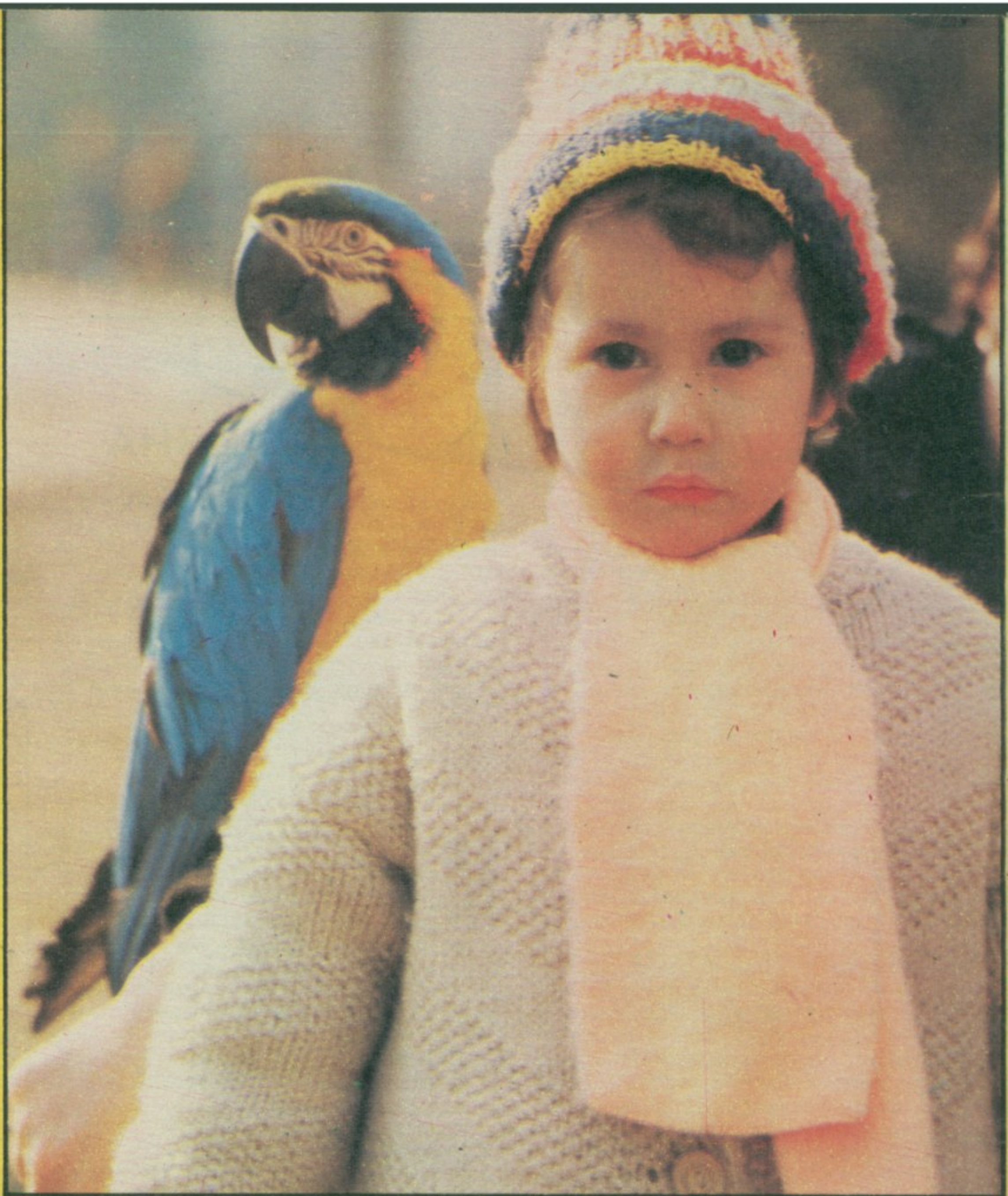
АУТОР ВЕ- ПАК	ПИТА САВИ- ДА- ЧА	ГРАМ 1	ТРО- ВИ НА ВЕТИКО ИЛИ ПА- ТРИС	2	НАПРА- ВА ЗА ПРОСЕ- ДАВА- ЊЕ	3	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ ЗАПРЕ- БАЧНЕ ПЛУТНИЈЕ
ШПРК, ШТРИПА НА					ПОВАДИ ВРСТА ВИТКЕ, СИЉИНА НА		
КОДИ ИПА ТРИ ПРЕТА							
ДИВНА ЗВЕР			ГЛУБИНА НА ПРЕДЖЕ- НА КОС- ПОМАЧ				
ПРОС- ВЕТИ РАД- НИК					ВРСТА ПЕРИНА ЈИНАЧКИ СПЕВ		
ШАРА, МО- ПАК					ИПА ЗА ВИТКЕ ПРЕ- ПА- ПАТА		
ЈЕДИНИ- НА ЗА ПЕРЕНЕ ТЕЧНОС- ТИ					ДВА КОМА- ДА		
ЖЕНА ИЗ АВИ- ДЕ					КИКИНДА МУШКО ИМЕ ОД ИПТА		
"ПОЛИ- ТИКИ ЗАБАВ- НИК"	ЗНАК ЗА ИКСО- НИК		Е.О. ОРИЖАНА ПРАТНА (ПН.)		КАНАЛИ ЗА НА- ВОДНА- ВАНЈЕ У АВИСИ	ИМЕ ПЛУТИ- НЕ РИНЕ	
ИГРА НА СРЕЊУ	КОСЕ КОСЕ РА- ДЕ ВИ- ШЕ ДАС- НОП РА- КОП						ДЖА- ВА У АВИСИ
РИЗИ- КО- ВАТИ							
БОРИ ПРОТИВ ТУРАКА ПРЕСЕР- ТИЈЕ						100m ²	
НАШ ИС- ТОРИЈАР И СЕ- ЈИСТ СЛАВКО						4	ОРГАН КПИТА- ТИЈЕ
"БАС"	РАДИ- ДУП РИВА			ОТРОК НА БО- ЛЕСТИ БЕЗДАН			
ВОДОВ- БАНКИ ШАХИСТ БОРА			"ЈОД" ОРАНИ- ЧА		А.Н. НАРОД- НИ ХЕ- РО, ОРА- НО		ПЛЕ- ТЕНИ- НА
ЗНАЈ, АЖДА- ЈА	5 ПАРАМ						
			ПРОСУТИ ИВАСУТИ ОЛИВЕР ТОИСТ				
РИБАР- СКА ПРЕ- ЖА				ПЛОЧНИ БРАТ "РАДИ- ЈИСТ"			
ЧИШКЕ- НЕ ИРЕ- ВА (МЕД.)						ПРВО СЛОВО АБЕЧ- НЕ	

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: П, сателити, турбине, а, ата, сетер, комотност, л, Вс, ивер, етапа, ини, наја, Ер, т, Арн, ораси, м, Арбанас, Елза, Тал, нов, корал, ала, Р, Умс, женка, Жут, е, жу, каро, арсенал, аи, дијалење, д, јуан, Тати, ад, еритем.



НАЈВЕЋА
ЕВРОПСКА
ИЗЛОЖБА



НОЈЕВА БАРКА У СУБОТИЦИ

Када су Суботичани Јожефу Толдију дошли гости, са „Добар дан“ их је поздравио необичан, дубок и продоран глас. Изненадили су се а тренутак касније одушевили: до њих се догегао велики жутопласи папагај ара.

Јожеф Толди и његова супруга су међу најпознатијим љубитељима птица од око хиљаду чланова суботичког Клуба одгајивача ситних животиња, по чему је овај град надалеко познат. Међутим, од око четрдесетак разних и врло ретких врста птица колико у кући и дворишту гаји овај брачни пар, гостима је за око највише запао управо тај ара. И сами заљубљени у птице, одмах су пожелели да га откупе. Толдијеви су понуду енергично одбили. Али, гости су били упорни и на крају су, више у шали, сазнали цену: десет милиона старих динара! Сасвим мирно и са радошћу на лицу, човек је одмах почео да броји новац. Међутим, Јожеф и његова супруга на све су се само насмејали и изја-

вили да ара и даље остаје „члан њихове породице“.

Тај исти папагај био је међу главним атракцијама на овогодишњој, десетој по реду суботичкој изложби голубова, птица, расне живине, кунића и нутрија. И та три дана хала спортова у овом граду личила је на огромну Нојеву барку. У преко 5000 кавеза најуспешнији одгајивачи из готово целе Европе изложили су радозналим посетиоцима око 7000 разних експоната. Специјална оцењивачка комисија бодује сваког изложеног голуба, кунића, папагаја или чинчилу и најуспешнијим додељује титулу „шампион“. А како је само тешко наћи најлепши, највећи и најупадљивији примерак у том мноштву лепотица и лепотана. Сви су најлепши, сви су шампиони! На том мирном такмичењу, који је за све, нарочито за децу, био велики празник, прави и једини шампиони били су природа и — човек. Оно што је она створила, усавршио је човек одабирањем, љубављу, гајењем.

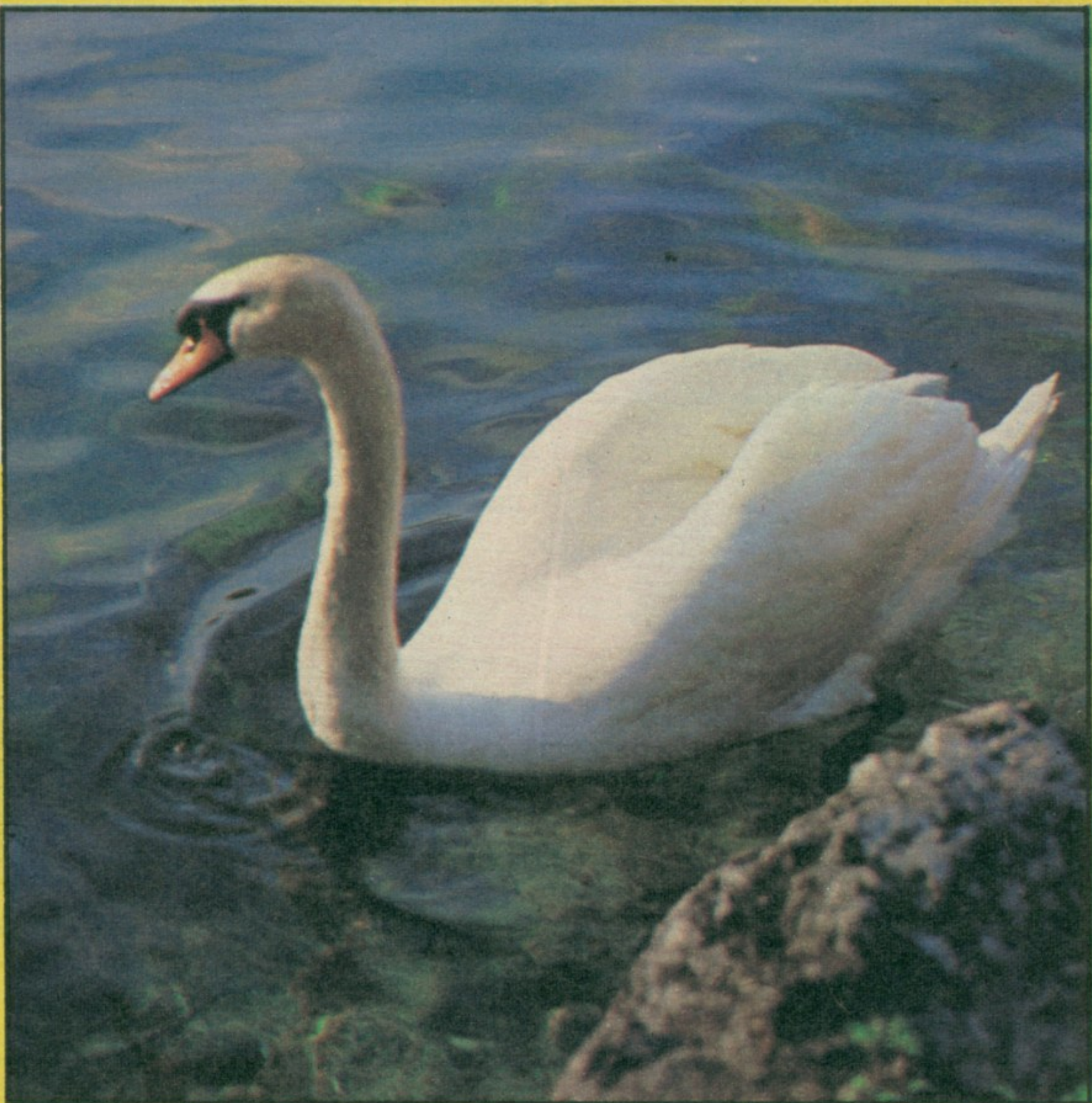


АРА АРАРАУНА !— Аре, највећи папагаји, добили су по свом гласању назив од Индијанаца и он је ушао у стручну литературу. Ова жутогруда ара, пореклом из Панама, уме да говори и власништво је Јожефа Толдија из Суботице. Стар је три године, као и ова девојчица. Дугачак је око 90 центиметара. Није за продају, јер је љубав јача од новца!

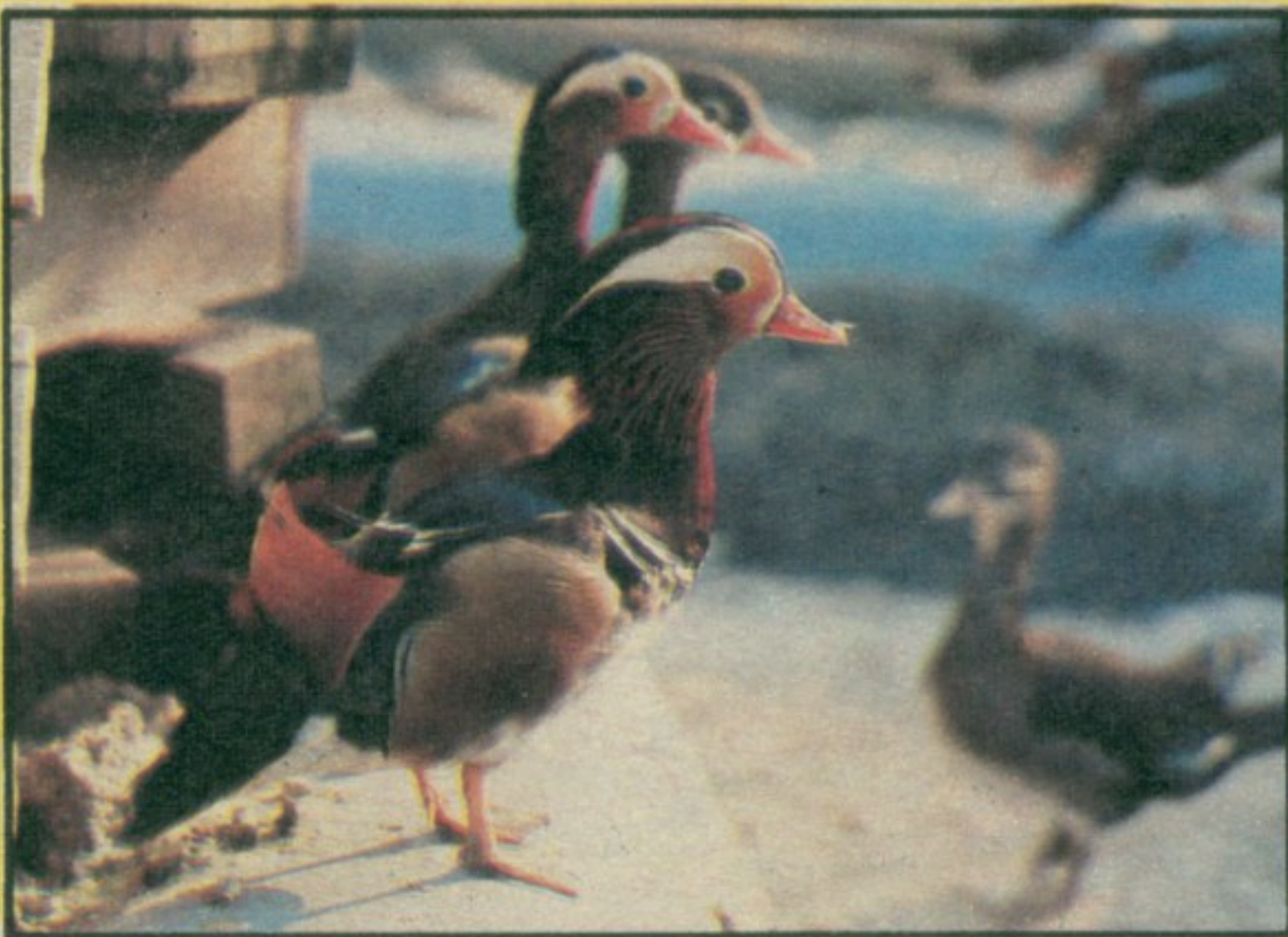
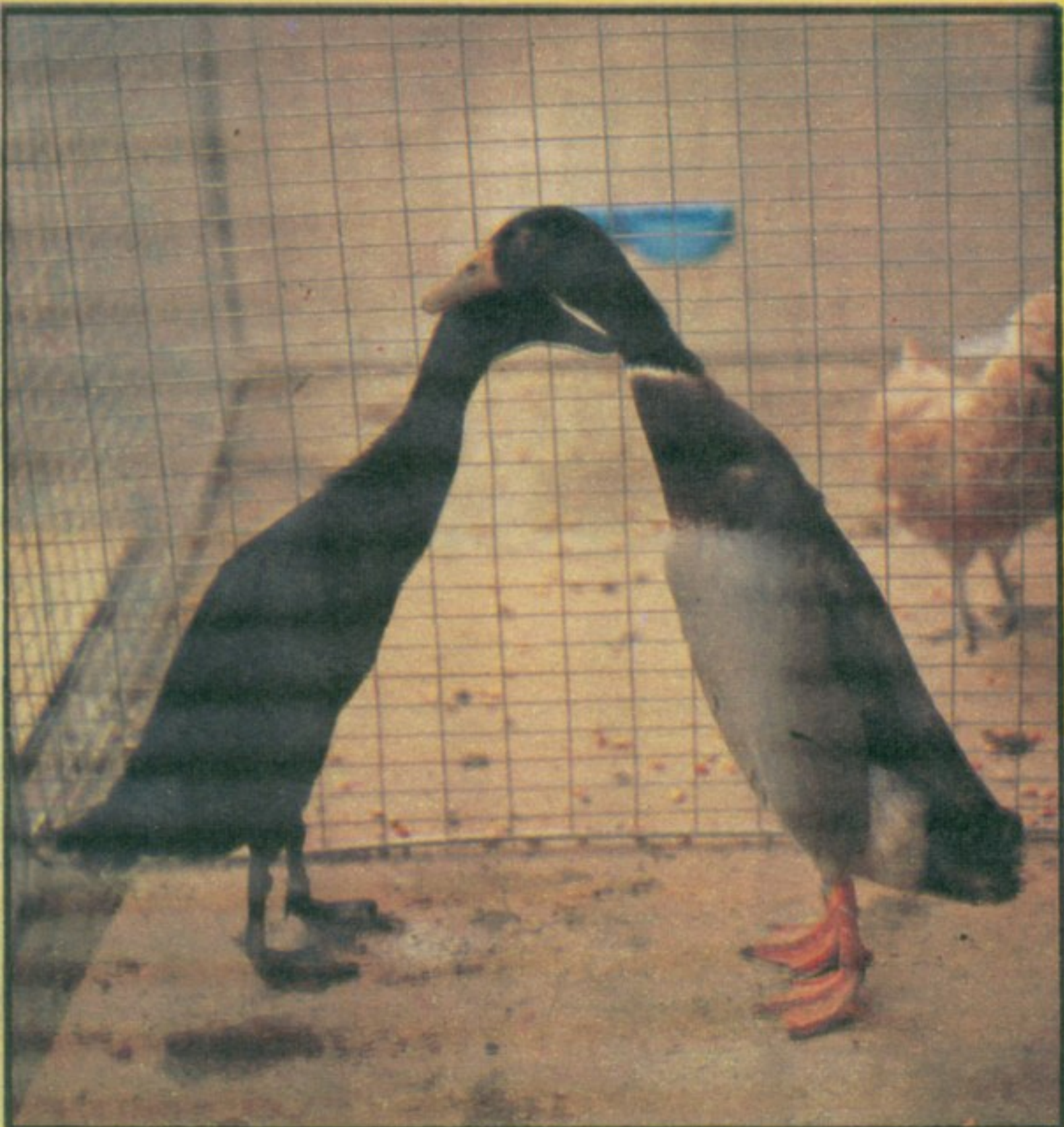
БЕЛА ЈАТА НАД АУСТРАЛИЈОМ — Жутоћубасти какаду, један од бројних белих какадуа, има на глави ћубу од перја коју може да наkostenши, зависно од расположења, што је одлика свих његових сродника. Због тог лепог изгледа и дружељубивости омиљен је и код аустралијских домородаца. На овом континенту, спојој правој постојбини, живи у великим јатима. Млади се легу слепи и голуждрави и родитељи их све до трећег месеца хране кашастом масом из вољке. Живот крај човека овај какаду изврсно подноси, па и ту, што је одлика готово свих папагаја, може да доживи дубоку старост.

ВЕРАН ДО СМРТИ — Сви љубитељи птица и украсне живине називају лабуда краљем дворишних базена, рибињака и језера. Овај лепотан губи много од своје чувене елегантије ако није на води, на копну се гега као обична патка. Међутим, он није увек тако миран као што изгледа и као што се обично мисли. Наиме, осталу живину лабуд не подноси. Али, као да би се оправдао за то, он

не само што не једе нити прогони рибе, него срчано растерује њихове непријатеље. Лабуда и лабудицу у њиховој бескрајној љубави може да раздвоји само смрт једног од вечно заљубљених. Гаји се врло лако, али му је неопходна вода. И још нешто: кад је женка на јајима, мужјак напада све који покушавају да се приближе гнезду. Дакле, опрез!



ЈЕДИНИ У ЈУГОСЛАВИЈИ — Човек овом папагају, пореклом из Аустралије, сигурно није случајно дао име „краљевски“. Ретко који сликар би успео да тако сложи у чудесну целину плаву, црвену и зелену боју. Нешто је мањи од гугутке. Једини пар ових птица у нашој земљи власништво је Јожефа Толдија из Суботице.



ТРКАЧИЦЕ ИЗ ИНДИЈЕ — Да патке или пловке нису тако прозаичне како се најчешће мисли, показала је неупућенима ова суботичка изложба. Многи су са чуђењем посматрали такозвану индијску тркачицу. Један је пар о-

вих пловки, увек чудно уздигнуте главе, на фотографији лево. Њени далеки сродници су патуљасте и љупке „мандаринке“ (десно) пореклом из источне Азије и Јапана. У првом плану је мужјак.

ПОРОДИЦА ОД 200 ЛЕПОТАНА — Први фазани унети су у нашу земљу у 18. веку из њихове прадомовине — Азије. То је породица од преко 200 врста: због своје лепоте и перја које је служило за украсе одувек су били на ловачком нишану. Но, времена се мењају, и фазани су све чешће кућни љубимци. Међу одгајивачима је нарочито цењен златни фазан (на фотографији).

Иван Лончар
СНИМИО:
Љубомир Патрновић



»Небаљали« јени

Већ дуго година си наш омиљени лист, па се зато надамо да ћеш нам одговорити. Нас три имамо дугу плаву косу која је почела да тамни. Родитељи нам кажу да је то природно и да ће постепено наша коса постати смеђа. Нама се то не допада и хтеле бисмо да останемо плаве, али — како? Не желимо да се фарбамо хидрогеном јер смо чуле да је то опасно. Можда постоји неко средство помоћу кога би наша коса и даље била плава.

Светлана, Магдалена и Ружица
из Новог Сада

Ако ваши родитељи имају тамну косу по „закону наслеђа“ и ваша ће бити таква. Иначе, о наслеђивању боје писали смо већ више пута у овој рубрици што вам је изгледа промакло. У сваком случају, пошто је реч о генима, они поред осталог одређују и какав ће-

те тен и боју косе имати, не постоји никаква могућност да се нешто измени. Једино што можемо да вам препоручимо јесте да не користите хидроген, што уосталом и саме не желите, и да сачекате неку годину, па да онда фарбање косе поверите стручном лицу, односно фризеру.

Учићељи су — укинућии

Живим у околини Смедерева и идем у други разред средњег усмереног образовања. Желела бих да postanем учитељица, па ме интересује да ли постоји учитељска школа и где се налази?

Мина
Смедерево

Учитељских школа више нема: уместо њих оформљене су педагошке академије на којима се стиче звање наставника разредне наставе. Ових академија на територији СР Србије ван покрајина има

у Алексинцу, Београду, Врању, Крушевцу, Неготину, Пироту, Свотозареву, Титовом Ужичу и Шапцу. С обзиром да живиш у Смедереву теби је свакако најближа Педагошка академија у Београду па ти зато дајемо њену адресу: Народни фронт 43 (телефони: 011 — 642-233 и 642-588).

Крајкоілави

У једном часопису прочитао сам да су наши преци били брахоцефални. Можеш ли да ми кажеш шта та реч значи?

Владан Милутиновић
Ниш

Брахикефали или брахицефали су људи кратке, широке и округле главе.

Расірогаіа Мерилин

Желео бих да купим књигу о Мерилин Монро, чуо сам да је преведена и на наш језик, али не знам где бих могао да је наручим. Молим те да ми помогнеш јер ме веома интересује живот ове глумице.

Горан Лакићевић,
38330 Ђураковац

Судећи по оном што смо сазнали, а то је да је књига „Мерилин Монро“ одавно распродата, нећеш моћи да је наручиш. Зато ти



предлажемо да је потражиш у библиотеци. Књигу је издала загребачка „Просвјета“.

Трабе и мелеми

Интересује ме да ли су у посебној књизи издати рецепти травара Јована Мијатовића као што је штампана најавила? Ако је књига објављена, молим те да ме обавестиш ко је издавач и где књига може да се набави?

Драги Даневски,
Х. Т. Карпоси 14а
Куманово

Књигу „Травар, траве и мелеми“ Јове Мијатовића, видара са Романије, издаће НРО „Породица и домаћинство, ООУР „Потрошачки информатор“. У новом издању наћи ће се и око 600 рецепата, од тога 100 нових које је Јова све донедавно држао као највећу тајну. Књига ће у претплати коштавати 500 а поузећем може да се набави за 600 динара. У продаји ће, најављује издавач, бити затио ску



пља. Уколико књигу желиш да набавиш директно од издавача, обрати се Продајном одељењу ООУР „Потрошачки информатор“, Кнеза Милоша 16/1, Београд.

Винеіу из Еброіе

Пишем ти први пут и надам се да ћеш ми одговорити. Наиме, у питању је опклада између мене и мог стрица који тврди да Американци нису снимили филм „Винету“. Ја тврдим да јесу. Ко је у праву? Молио бих те још да ми одговориш да ли је снимљен филм „Три ратна друга“ по роману Ериха Марије Ремарка?

Зоран Пер,
Нова Пазова

Све верзије „Винету“, а има их четири, снимљене су у немачко-југословенској копродукцији у периоду од 1963. до 1968. године. По роману „Три ратна друга“ снимљена је само једна верзија и то 1938. године у Америци. Филм је режирао Франк Борзате.

Да се бране и омаме

Интересује ме на ком принципу јегуља ствара електричну енергију?

Жилијета Живковић,
Неготин

Твоја сам дугогодишња редовна читатељка, па бих те замолила да напишеш нешто с електрицитету код риба.

Софија Николић
Земун

Постоје три врсте риба које су способне да производе електричну струју: то су електрична јегуља, електрични сом и електрична ража. Прва од њих, електрична јегуља, јесте змијолика риба која на стањује плитке реке у североисточном делу Јужне Америке и прито-

ĐACKO DOBA-SPOMENAR
poštan. fah 38-157
BEOGRAD 11061

POKLON!
● nalepnica
● značka

● 64 stranice
● 32 ilustracije
● u boji
● postojan povez
● naslovna strana zlatotisak

to je:

đacki ilustrovani
SPOMENAR
za samo 110 din.

NARUDŽBENICA

SPOMENAR u količini od — kom

ime i prezime

ulica i broj

broj pošte i mesto

plaćate poštaru



NOVO

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Самра Дервишевић, 72215 Жепче, Османа Ђикића 72 — 13 година

Изет Алић (14), Вјекослава Туњића 58, и Сретен Савић (13), В. Туњића 68, Шишки Брод, 75203 Тузла — тренирају карате и воле све што воле млади, одговарају на свако писмо

Маја Габрић, 71000 Сарајево, Миће Соколовића 20 — 14 година, воли забавну музику, сакупља марке, значке

Јелица Шушак, 41020 Нови Загреб, Храшће 144 — воли све што воле млади, сакупља салвете и разгледнице

Милка Ђерић, 26000 Панчево, Буре Салаја 6 — 13 година, жели да се дописује са младима из Југославије и иностранства, на српскохрватском, руском и енглеском

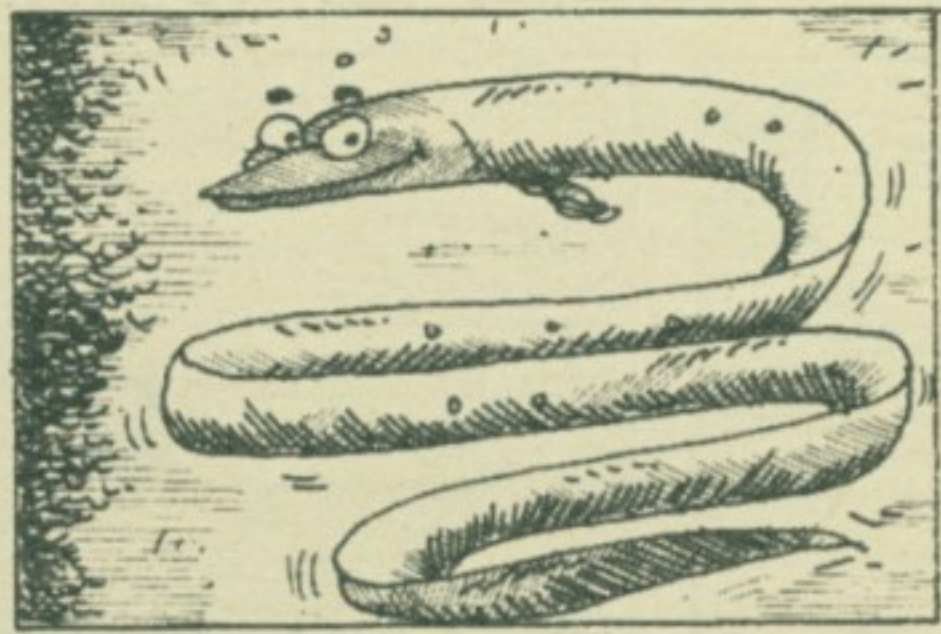
Алма Мусић, 72215 Жепче, Османа Ђикића 62 — 13 година

ке средњег и доњег тока Амазона. Те притоке су по правилу слабо проточне са муљевитим водама сиромашним кисеоником. Због тога се код ове врсте у усној шупљини развило посебно ткиво помоћу којег може да узима кисеоник непосредно из ваздуха а то значи да мора да изиђе на површину у интервалима који трају најдуже 15 минута. Обично ове рибе је њена способност да ствара електричне импULSE напона и до 650 V (у условима акваријума). Примерци чија дужина не прелази 1 метар обично стварају напон од 350 V. Јачина струје коју ствара електрична јегуља је прилично ниска и износи од 0,5 до 0,75 A.

Органи електричне јегуље задужени за производњу електрицитета заузимају 4/5 њеног тела с тим што је позитиван пол смештен у предњем а негативан у задњем делу тела. Електрицитет

који ствара на хемијској бази у потпуно посебним ћелијама, јегуља користи да би се одбранила од непријатеља али и да би савладала плен, обично мање рибе. Начин размножавања и развиће *Electrophorus electricus* до сада нису проучени.

Електрични сом, латинско име му је *Malapterurus electricus* је риба која живи у Нилу и рекама западне Африке. Дужина тела му је око 65 cm мада има података да у неким случајевима она износи и читавих 100 cm. Леђа електричног сома су тамнокрке боје, бокови риђи, стомак жут а посут многобројним пегама. Пераја су му црвенкасте боје.



Електрични органи ове врсте сома налазе се испод коже, покривају му цело тело и на њихову гежину отпада 25 одсто његове укупне тежине. Електрични импULSE које ствара износи око 350 V али њихов напон опада уколико су учествовали: очигледно, сом се брзо „замара“. Интересантно је напоменути да је код ове рибе положај положај обрнут у поређењу са јегуљом: тако је код ње негативни пол у предњем а позитивни у задњем делу тела. Ништа мање занимљиво не звучи ни податак да се у народној медицини електрични сом користи као нека врста „електротерапије“.

Што се електричне раје тиче, овде није реч о једној врсти као у претходним случајевима, већ о читавом једном реду (*Torpedini formes*) који обухвата око 30 врста. Тежина органа који производе односно акумулирају електричну енергију износи једну шестину укупне тежине. Напон електричног импULSE је од 8 до 220 V а траје 0,03 секунде и то обично у серијама до 100 импULSE, с тим што се напон постепено смањује.

Једна од најпознатијих врста електричних раја је *Torpedo marmorata* која живи поред обала, у пливацима, источног дела Атлантике и Средоземног мора. Друге врсте овог рода воле тропска, суптропска и умерено топла мора где такође живе у пливацима али и на дубини до 500 метара. Највеће врсте достижу дужину од 1,8 m и тежину од 90 kg.

У ред торпединаида спада такође посебна фамилија манта, такозване *Narkidae* које се срећу искључиво у топлим деловима Пацифика и Индијског океана. Најмања међу њима, *Narko dipterygia* дужина је свега 13,5 cm а живи поред обала Индије, Вијетнама, Кине и јужног Јапана.

Сам начин производње електричне енергије код свих ових врста још није довољно проучен.

Забуси ог серије

Молим те да ми као дугогодишњем читаоцу одговориш на ово питање: у броју 1528 написао си да је прва наша марка издата 1918. године. Чим сам то прочитао, покушао сам да сазнам колико она вреди. Неки од оних код којих сам се распитивао рекли су ми да та марка нема никакву вредност, док су други били мишљења да има. Можеш ли ти да ми одговориш?

Горан Марисављевић
Боже Петровића 27
Крагујевац

По окончању рата 1918. године појавиле су се прве марке са називом Краљевине СХС. Међутим, све оне биле су заправо старе покрајинско-регионалне марке које су се користиле у разним крајевима земље све до 1918. и носиле ознаке држава под чијом су се окупацијом налазиле. Тако су рецимо марке у Хрватској и Словенији носиле име Аустро-Угарске, у Истри и Далмацији Италије. Формирањем Краљевине СХС ове марке су остале у оптицају с тим што је на њима накнадно утискивано име нове државе. Вредност тих марка, прва „права“ марка Краљевине појавила се 16. јануара 1921. године, креће се од једног од 18 хиљада динара.

Уколико поседујеш неку марку издату 1918. године а желиш да утврдиш њену вредност која, зависно од серије, може бити врло мала или велика, обрати се неком од удружења филателиста у твом граду или Савезу филателиста Србије које се налази у Сремској 6 у Београду.

БИМАСК

ЗА НЕГУ ЛИЦА И ТЕЛА

ПРЕПАРАТИМА ОД ЛЕКОВИТОГ БИЉА И ПРИРОДНИХ Састојака из приручника „БИМАСК“ одстранићете многе недостатке коже лица и тела, масне косе, ослободићете се сувишних килограма (целулита), знојења ногу, и побољшаћете сан...

Уз приручник добићете и паковање „БИМАСКА“ оригиналног препарата од ЛЕКОВИТОГ БИЉА који са успехом отклања: сувишну масноћу лица, проширене поре, митесере, бубуљице, акне, упале, црвенило коже, флеке, ожиљке од бубуљица; изглађује боре, чини кожу еластичном, свежом и здравом. Стручну анализу „БИМАСКА“ обавио је Завод за здравствену заштиту СР Србије и издао ДОЗВОЛУ ЗА УПОТРЕБУ. Цена 200 динара. Пишите — послаћемо одмах. Плаћате поштару (иностранство такође). Адреса: „БИМАСК“, пошт. фах 34, 11081 ЗЕМУН 1.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

В.д. директора НО „ПОЛИТИКА“
Др Милош Томић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубица Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Петран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крступовић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Милић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Чедољка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ: Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:

САД	\$ 65.—
СР НЕМАЧКА	DM 115.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr. 107.—
ФРАНЦУСКА	Fr. 267.—
ШВЕДСКА	Skr. 271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

РЕШЕЊЕ ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

Уплашивши се да ће можда инспектор Јанковић и од њега затражити да покаже шта има у џеповима, Марко је брзо морао да нађе неки изговор да изиђе из собе. Тако је рекао прво што му је пало на памет, потпуно превидевши да је тог дана недеља и да факултет не ради.



Copyright © 1980
Walt Disney Productions
World Rights Reserved